

NEMZETI SZAKKÉPZÉSI ÉS FELNŐTTKÉPZÉSI HIVATAL

Összegző tanulmány
Az új törvényi változások alapján bekövetkezett
TISZK átalakítások helyzete és nyomonkövetése
című kutatás eredményeiről

Budapest, 2015

1085 Budapest, Baross u. 52.

Telefon: 06 1 477 5600 – Fax: 06 1 210 1063 – www.nive.hu

**A kutatás a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Tanács javaslatára miniszteri döntés
alapján,
az NFA KA 3/2013.sz. támogatási szerződés keretében valósulhatott meg.**

Összegző tanulmány
**Az új törvényi változások alapján bekövetkezett TISZK átalakítások
helyzete és nyomonkövetése
című kutatás eredményeiről**

Kereszty Orsolya
Kutatásvezető
ELTE PPK FELNŐTTKÉPZÉS-KUTATÁSI ÉS TUDÁSMENEDZSMENT INTÉZET

2015

Tartalomjegyzék

KUTATÁSI ÖSSZEFOGLALÓ	4
Summary	5
AZ EREDMÉNYEK ÖSSZEFOGLALÁSA	9
A TISZK rendszer működésének nehézségei, a rendszer leépülésének okai az interjú szövegek tükrében:	9
A finanszírozás nehézségei:	11
A TISZK rendszer leépülésének jellemzői az intézmények oldaláról.....	13
A TISZK rendszert – leépülő jellege ellenére -- az alábbi erősségek jellemezték:	15
H2	18
A leépülő TISZK rendszer és az új Szakképzési Centrum rendszer cél- és feladatrendszere nem mindenben feleltethető meg egymásnak. A vizsgálat során ebben a kérdésben az alábbi eredményeket kaptuk:.....	18
Javaslatok a Szakképző Centrumok létrehozásához.....	19
Az online kérdezés legfontosabb eredményei	22
A TISZK RENDSZER LÉTREHOZÁSÁNAK OKAI.....	24
NEMZETKÖZI KITEKINTÉS	26
A TISZK-EK A HAZAI FEJLESZTÉSI IRÁNYOK TÜKRÉBEN.....	28
A TISZK-EK MŰKÖDÉSÉRŐL	29
A TISZK RENDSZER MŰKÖDÉSÉNEK ÉS ÁTALAKULÁSÁNAK JOGSZABÁLYI HÁTTERE.....	31
FELHASZNÁLT IRODALOM	38
AZ ONLINE KUTATÁS EREDMÉNYEI	40
SZAKMAI INTERJÚK.....	51
MELLÉKLETEK	68
Az első körben létrejött intézmények	68
Adatbázis	69
Az online kutatás táblázatai.....	74
Kérdőívek	129

KUTATÁSI ÖSSZEFOGLALÓ

Az elmúlt évtizedben a szakképzést meghatározó törvényi háttér (2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről; 2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről) számos döntő, szervezeti és tartalmi változást hozott az iskolarendszerű és iskolarendszeren kívüli szakképzés világában. Az OKJ változásai, a Térségi Integrált Szakképző Központok, majd 2015 nyarán a Szakképzési Centrumok létrehozása mind-mind a szakképzés korszerűsítését és a munkaalapú tanulás, a gyakorlati képzés középpontba állítását célozta.

Az NGM felkérésére 2015. szeptember 15-e és november 30-a között, egy dokumentumelemzéssel és egy online kérdőíves és interjú-módszerrel lezajlott vizsgálat áttekintette a Szakképzési Centrumok létrejöttét megelőző Térségi Integrált Szakképző Központok működésének eredményeit és gyengeségeit, valamint a TISZK rendszer leépülésének okait.

A vizsgálat egyik hipotézisét -- amely szerint a TISZK rendszer számos eredménye ellenére (infrastrukturális beruházások, az oktatás tartalmi fejlesztése, csúcstechnológiás gyakorlati képző helyek létrehozása, szemléletváltás, a szakmai horizont szélesedése a szakképzésben dolgozók körében, széleskörű szakmai együttműködések megalapozása) nem tudott megfelelni az alapításkor megfogalmazott céloknak és feladatoknak -- mindhárom módszerrel kapott eredmény igazolta.

A TISZK-hez tartozó szervezetek – a fenntartók körének vegyes rendszere, a szervezetek nagysága, profilja és múltja alapján -- nagyon eltérőek voltak, ezért a párhuzamosságok megszüntetésére, a humán erőforrás jobb kihasználására, a gazdasággal való szoros együttműködésre vonatkozó feladatok megvalósítása nem volt egységes és összehasonlítható. Alacsony volt a rendszer költséghatékonysága, nem voltak világosak az érdekviszonyok.

Az eredmények elmaradásának oka elsősorban az volt, hogy TISZK rendszer létrehozásakor a jogi, a szervezeti és a működési szabályozás részleteiben nem volt kellően kidolgozott, a menet közben hozott számos jogszabályi változás (második körös intézmények létrehozása, a KLIK-hez történő csatlakozás) hektikussá és kapkodóvá tették a szervezetek működését. A projektszerű megvalósítás nem a tartalmi, hanem a formális megvalósításra, a finanszírozást biztosító projekt indikátorok teljesítésére helyezte a hangsúlyt.

A második hipotézis, amely szerint a leépülő TISZK rendszer és az új Szakképzési Centrum rendszer cél- és feladatrendszere nem mindenben feleltethető meg egymásnak, a vizsgálat során érdemben nem volt vizsgálható, mert a 2015. július 15-én nyilvánosságra hozott változásokat részleteiben kifejtő jogszabályi és tájékoztató anyagok érdemben nem álltak rendelkezésre. A megkérdezettek az e témában feltett kérdésekre - információhiányra hivatkozva - nem adtak válaszokat. Fontos megjegyezni azonban, hogy a megkérdezettek nagy többsége pozitívan és nagy reményekkel áll a Szakképzési Centrumok létrejöttéhez, s úgy látják, hogy a Centrumok át fogják venni a TISZK-ek szerepkörét, ha a megvalósítás feltételei és körülményei – okulva a TISZK rendszer hibáiból – adottak lesznek.

Summary

In the past decade several structural and substantive changes have taken place in the world of vocational education, both school based and non-school based, due to new currents in the related legal environment (Act CXC of 2011 On National Public Education and Act CLXXXVII of 2011 On Vocational Education and Training). Modifications in the National Qualifications Register (OKJ), the establishment of Regional Integrated Vocational Training Centres (TISZK) and, in the summer of 2015, of Specialized Vocational Training Centres all served the modernization of vocational education and training (VET) and focuses on work-based learning and practical training.

The Ministry for National Economy commissioned a study, carried out between September 15 and November 30, 2015, using an online questionnaire, personal interviews, and documentary analyses in order to map the strengths and weaknesses in the working of the Regional Integrated Vocational Training Centres (which preceded the Specialized Vocational Training Centres), and to shed light on the disappointing performance of the TISZK network.

The hypothesis that the TISZK network -- despite its numerous achievements (including infrastructure development projects, educational content development, establishment of high-tech practical training facilities, finding new approaches and widening the perspectives of professionals working in vocational education, and providing the foundation for extensive academic and professional cooperation) -- could not fulfil its mandate as planned at its institution was verified by all three methods employed in the study.

The institutions belonging to the TISZK network were disparate (they had various maintainers, they varied in size, activity profile and background), therefore the attempts at the elimination of parallelisms, at the better utilization of human resources and establishing a closer cooperation with the economy could not be realized in an objectively comparable form. The network operated with low cost effectiveness and the lines of interest were unclear.

The primary reason for not attaining the expected results was that the legal, organizational, and operational regulation was not detailed enough at the creation of the TISZK network; several additional regulations came into force, e.g. creation of second tier institutions, integration into the Klebelsberg Institution Maintenance Centre (KLIK), which lead to a haphazard and hectic operation of the network. The project-like operation focused not on content but on the formal realization, on the fulfilment of formal indicators required for financing.

The analysis of the second hypothesis, namely that the outgoing TISZK network and the new Specialized Vocational Training Centres are not fully compatible in their tasks and targets, could not be carried out during the study since detailed implementation plans and sufficient information about the changes announced on 15 July 2015 were not yet available. The interviewees, due to the lack of information, did not provide answers in this topic. However, it is important to remark that the great majority of the respondents viewed the creation of the Specialized Vocational Training Centres as a positive development and believe that the new Centres will successfully take over the roles and functions of the TISZK network if the proper means and conditions will be given, by learning from the shortcomings of the TISZK network.

BEVEZETŐ

„A 2015/16-os tanév a fordulat éve lesz a szakképzésben. Az előttünk álló időszakban nemcsak a szakképzési rendszer átalakulásában kell elérnünk jelentős változásokat, hanem annak a szemléletnek a megújításában is, ahogyan eddig a szakképzésre tekintettünk. Mert jól látjuk, hogy azok a tudatos gazdaságpolitikai lépések, amelyeket az elmúlt években sikerrel beindítottunk, egy folyamatos fejlődési pályát nyitottak meg előttünk ... Azzal, hogy a Nemzetgazdasági Minisztérium 2015. július 1-jével az állami szakképző intézmények fenntartását átvette a Klebelsberg Intézményfenntartó Központtól, a szakképzés irányításának hatékonyabbá tételét, a gazdaság igényeinek még inkább megfelelő szakképzés és felnőttképzés kialakítását, a duális képzés kiszélesítését kívánjuk megvalósítani” -- mondta Varga Mihály nemzetgazdasági miniszter a 2015/2016-os tanév megnyitóján.

„A fenntartóváltást, valamint azzal párhuzamosan a szervezeti átalakítást szabályozó kodifikációs folyamat a 1040/2015. (II. 10.) Korm. határozattal elfogadott, „Szakképzés a gazdaság szolgálatában” című koncepció alapult, annak gyakorlati végrehajtását szolgálta, ugyanakkor elvi alapjait már 2010-ben lefektette a kormány és a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara közötti keret-megállapodás, amely az iskolarendszerű szakképzés és a gazdaság igényeinek közelítését tűzte célul.” (Palotás József, 2015)

Ez azt jelenti, hogy a képzési profilok intézményenkénti felülvizsgálata alapján jelentősen csökkentik a szakképző iskola számát. Ez az oktatás intézményi szerkezetének jelentős átalakulását vonja majd maga után, mivel korábban sok szakképző iskola vegyes profilú, azaz szakképzést és gimnáziumi (sőt akár általános iskolai) képzést is folytató közoktatási intézmény részeként működött. Hosszú távon a kormány célja a szakképzésben tanulók számának növelése, a gimnáziumi képzés szerepét a felsőoktatási továbbtanulásra történő felkészítésre korlátozva.

A fenti célok elérése érdekében a NSZFH szükségesnek látta áttekinteni a Szakképzési Centrumok létrejöttét megelőző Térségi Integrált Szakképző Központok működésének eredményeit és gyengeségeit.

Vizsgálatunkban alapvetően a következő hat kérdés fogalmazódott meg (e kérdések egyben a kutatás során vizsgált egyes területeket ölelték fel):

1. Milyen módon valósították meg a TISZK-ek a kezdetben meghatározott cél- és feladatrendszert? Összességében mi tekinthető a TISZK-ek működési eredményeinek és kudarcainak, mi tekinthető ezek okainak?
2. Melyek voltak a TISZK szervezetek működésének (tartalmi, szervezeti, pénzügyi) erősségei, gyengeségei?
3. Javította-e a képzés minőségét a TISZK által kínált lehetőségtár?
4. Hogyan valósult meg az együttműködés a partnerek között? (tagintézmények, gazdasági szereplők, szülők, fenntartó, RFKB, ESZA IH stb.)
5. Milyen módon volt hatással a decentralizált fenntartói struktúra a TISZK-ek működésére?
6. Milyen elvek mentén történt a szakmai oktatás fejlesztése? Hogyan és mennyire érvényesült a gazdasági szereplők, munkaerőpiaci és szülői fogyasztói igények, valamint a gazdasági válság hatása.

Ehhez kapcsolódtak hipotéziskérdéseink is (H1-H2), amelyek tulajdonképpen a kutatási kérdésekben feltettekkel párhuzamosan keresték a választ a témára.

1. Feltételezzük egyrészt, hogy a TISZK rendszer számos eredménye ellenére nem tudott megfelelni az alapításakor megfogalmazott céloknak és feladatoknak, másrészt, hogy az erősségek és gyengeségek utólag feltárhatóak, számba vehetők és tapasztalatul szolgálhatnak az új Szakképzési Centrumok működési irányainak kialakításánál.
2. Feltételezzük azt is, hogy a leépülő TISZK rendszer és az új Szakképzési Centrum rendszer cél- és feladatrendszere nem mindenben feleltethető meg egymásnak.

Vizsgálatunk, amely 2015. szeptember 15 – 2015. november 30 között zajlott, két nagy egységből épült fel: egyfelől a hazai szakirodalmak és jogszabályok alapján áttekintette a TISZK rendszer kialakításának történetét, gazdasági, társadalmi és politikai oldalát, továbbá a részletes elemzéssel láthatóvá tette a jogi környezetet, az intézményi jogszabályozást. A vizsgálat második egységében pedig egyfelől egy online kérdőíves mikrokutatáson, másfelől néhány (5 fővel készített) interjú elkészítésével láthatóvá vált a TISZK rendszerben közreműködő vezetők, munkatársak véleménye és meglátása.

A kérdőíves vizsgálat mintája az NSZFH által rendelkezésünkre bocsátott TISZK-vezetők és helyetteseik adatbázisát használta fel (l. 2. melléklet). A kiküldött 86 kérdőív több mint fele, (49 db, 56,9%) érkezett vissza, amely eredmény jónak mondható. Az online kérdőív

próbakérdezése néhány budapesti szakképzésben érintett szakember lekérdezésén alapult, abból a célból, hogy további személyes információkat szerezzünk a vizsgálat fő kérdéseihez.

Az interjúban részt vett személyek kiválasztásának szempontja elsősorban a földrajzi meghatározottság volt. Az egy-egy megkérdezett az alföldi és a dunántúli területet, egy fő Budapestet és Közép-Magyarországot képviselte. A próbakérdezést egy Észak-magyarországi TISZK munkatársával folytattuk le.

AZ EREDMÉNYEK ÖSSZEFOGLALÁSA

H1

Mind a szakirodalom, mind a kérdőíves és az interjúvizsgálat megerősítette azon hipotézisünket, hogy a TISZK rendszer mint új közoktatási és feladatszerkezési feladatokat is ellátó szakképzés szervezeti forma elvileg alkalmas volt a gyakorlatorientált szakképzés bázisaként történő működésre, azonban összességében nem volt képes megvalósítani a kitűzött célokat.

Előrelépés történt az integráció, a párhuzamosságok megszüntetése, a gyakorlati képzés korszerűsítése területén, de az intézmények sokfélesége miatt ez intézményenként és szakterületenként különbözőképpen és eltérő mértékben realizálódott.

A TISZK rendszer működésének nehézségei, a rendszer leépülésének okai az interjú szövegek tükrében¹:

1. A tervezett rendszer jogi, szervezeti, működési rendszere részleteiben nem volt kellően kidolgozott, továbbá a jogszabályi környezet előkészítetlen volt.
2. Az egységes „TISZK” elnevezés számos, a fenntartókat, a tanulói és az intézményi létszámot illetően nagyon különböző intézményt érintett. A második körben túlzott volt az egy TISZK-en belüli intézmények száma, sok helyen nem jött létre az érdemi intézményi integráció.

„Egy hatalmas, közel 16.000 fős tanulólétszámú TISZK jött létre, és mivel a szakképzési-szervezés társulási formában jött létre, az összes önkormányzat tagja volt ennek a társulásnak, akkor el lehet képzelni, hogy döntést hogyan lehetett hozni. Tehát 26 intézmény volt a TISZK-ben, ezek az intézmények azóta különböző fenntartású intézmények lettek; volt állami, megyei önkormányzat által fenntartott intézmény, felsőoktatási intézmény, azaz sokszereplős volt, amely problémát is okozott az intézmény 2012. 12. 31-i megszűnésekor.” (1)

3. A TISZK „idegen volt a szakképzés rendszerében,” tulajdonképpen sem iskola, sem szakképző intézmény nem volt. Parciális és fantomszervezet volt (nem volt „tanulója”).

¹ Az idézetek végén lévő szám a mellékletben található interjú szövegkiemeléseinek sorszámára utal.

„Gyakorlatilag úgy kellett volna az ifjúsági szakképzést fejleszteni, hogy nem lehetett közük, nem volt közük a szakképzés tényleges résztvevőihöz, tehát se a diákokhoz, se a munkatársak csoportjához.” (2)

4. Az első körös TISZK-ek tevékenységét nem értékelték, elmaradt a tanulságok levonása, illetve ezek figyelembe vétele a második körös intézmények kialakításánál.
5. A fenntartói kör vegyes volta nehezítette az egységes működést, a TISZK oktatási rendszerben elfoglalt helye nem volt egyértelműsítve.
6. A rendszer sikeres működését nehezítette a futamidő rövidegéből adódó kapkodás, a működést menet közben elbizonytalanító változtatások, ami az érintettek elkedvetlenedésével és a kialakult bizalom meggyengülésével járt együtt.
7. A feladatok teljesítésének fókuszában inkább -- a finanszírozást biztosító – projektmenedzsment-szabályoknak történő formai megfelelés állt, s kevésbé valósult meg az új szervezeti forma pilot jellegű bevezetéséből adódó folyamatos elemző, értékelő és fejlesztő munka. E negatív folyamatot erősítette a KLIK rendszerhez történő csatlakozás, ami egy harmadik, erősebben centralizált és pénzügyviteli nehézségekkel járó, bürokratikus működési módot vezetett be.
8. A képzési párhuzamosságok megszüntetésére törekedtek, aminek megvalósítása térségenként és szakterületenként más-más problémákat vetett fel. Sok helyütt már a TISZK rendszer bevezetését megelőzően törekedtek a párhuzamosságok megszüntetésére, de volt, ahol a földrajzi távolság miatt nem volt értelme a párhuzamosság megszüntetésének.

„Már 1996-ban voltak össze intézményeket és nem engedtek párhuzamos osztályokat indítani. A következő összevonás 2008-ban történt, amikor lényegben már két „centrumot” hoztak létre, amelyben a tagintézmények már profiltiszták voltak.” (1)

9. A feladatok megvalósulása intézményenként más-más sajátosságokat mutat. Például azoknál a szervezeteknél, ahol hagyományosan az intézményhez kötődött a térség felnőttképzési feladatainak ellátása, ott a felnőttképzési feladatok megvalósíthatók voltak, míg másutt ez a feladat háttérbe szorult.

„Volt szakmai kiállítást szervezett a gyerekeknek, próbált felnőttképzéssel tevékenykedni, de nem jött össze, nem tudta beindítani.” (1)

„A felnőttképzésre nagyon sok cég alapult, akik jól csinálják. Én úgy voltam vele, hogy nem akartam elvenni előlük ezt az életteret. Mi azt kerestük meg,

hogyan tudjuk azt a pluszt beletenni, rövid ideig és célzottan, ami nagyon speciális tudást ad.”(3)

10. A gazdasággal való konkrét együttműködéseknek nem volt formalizált rendszere, csak a szakképzési hozzájárulással összefüggésben alakult ki tényleges és személyes, napi kapcsolat. Az is megállapítható, hogy a kamarán keresztül nem tud valóságos napi kapcsolat kialakulni. A TISZK-et mint intézményi formát a gazdaság nem ismeri el.

A finanszírozás nehézségei:

1. Alacsony volt a projektszerűen működő rendszer költséghatékonysága. A TISZK rendszer tervezésének hibája volt, hogy a rendszer kiépítésénél a projektfinanszírozás módszert alkalmazták; így a beruházások, az eszközbeszerzések, a tartalmi-módszertani fejlesztéseknél elmaradt az üzemeltetés, a fejlesztés, a szakmaváltásokhoz kapcsolódó fejlesztések, a fenntarthatóság költségvetésének tervezése, a figyelem a technológiai váltások miatt fontos amortizáció kérdése. (Például a gépek, számítógéprendszerek fenntartására nem volt költségvetési keret.)

„A TISZK-nek alapvetően egy nagy értékű géplaborja volt és van manapság is, amelyben -- ahogy említettem -- összesen négy nagy értékű gép dolgozik, amelyek nyilvánvalóan a csekély létszám rövid ideig tartó képzésére voltak alkalmasak. Hozzá kell tennem, hogy némelyik 10 évvel ezelőtt az akkori csúcstechnológia csúcsát képviselte. ... Most persze azért ez már a múlté, hiszen a technikai javulás az rendkívül gyors. Volt két informatikai labor is, de az már viharosan elavult, hiszen egy 10 évvel ezelőtti számítógép az már rég nem számítógép, hanem elektronikus hulladék.” (2)

„De itt kell megemlítenem, hogy az utolsó informatikai eszközbeszerzés 2012-ben volt. Egy szakképzéssel foglalkozó iskolában, ahol szakmai képzés folyik, lassan négy éve volt lehetőség utoljára beszerezni gépeket szerezni, így számítógépeket is.” (1)

2. Az oktatási időn túl sok helyütt a műhelyek és a nagy értékű csúcstechnológiás berendezések kihasználatlanok voltak, a finanszírozást és a fenntarthatóságot segíthette volna a létrehozott műhelyek oktatáson túli bérbeadással történő kihasználása.

3. Hiányzott az új technológiás műhelyek működtetéséhez a humán erőforrás megtervezése, nem volt költségvetési keret professzionális szakemberek állandó vagy időszaki megbízására.
4. A TISZK nem lehetett szerződéses viszonyban a gazdasággal, így az érdekeltségi viszonyok nem voltak világosak. Az együttműködések a gazdasággal korábbi kapcsolatokra, vagy szóbeli megállapodásokra épültek.
5. A források elosztása nem volt kiegyensúlyozott. A finanszírozás és a támogatások elosztásánál főként a súlyponti iskolák részesültek támogatásban, az alapozó iskolák az infrastrukturális fejlesztésben és a személyi juttatásokban is hátrányban voltak.

„A TISZK-eknél a súlyponti iskoláknál volt a beruházás, az alapozó iskolák hátrányban voltak, mert kisebb volt a beruházás, sőt sok helyen nem volt fejlesztés, ők lemaradtak. De figyelembe kell venni, hogy akkor még volt a szakképzési alapról történő támogatás is. Nem volt egyensúlyban a források elosztása.” (5)

6. A sürgető feladatok mellett nem maradt kapacitás a közösségi funkciók megvalósítására, a hátrányos helyzetű tanulókkal való kiemelt foglalkozásra, a fogyatékossgal élő személyek, a nők és a roma fiatalok szakképzésbe történő beléptetésének, elhelyezkedési és beilleszkedési esélyeinek támogatására.
7. A kamarák nem mindenhol tudták hatékonyan menedzselni az iskola és a gazdaság kapcsolatát: volt, ahol jó és hatékony volt az együttműködés, volt, ahol formális. Hasonlóképpen intézményenként különbözött az RFKB-k és az iskolák kapcsolata is.

„Az intézmények részéről a Kamarával szoros együttműködés volt jellemző, az RFKB esetében az együttműködés áttételesnek tekinthető, melyben a TISZK-nek egy információ-továbbító szerepe volt. Ugyanakkor sokáig egy közbeiktatott információs láncszem volt, hiszen a tényleges információkat a tagintézmények szolgáltatották a TISZK-nek, majd a TISZK-en keresztül mentek tovább ezek az információk.” (2)

„A TISZK-ek után is fennmaradtak az együttműködések. Problémás területet a pályaválasztás jelent, mert nincs helye a mostani rendszerben a pályaválasztásnak. Az általános iskolában nincs semmiféle pályaválasztás, egy értékelés a mutató – és amíg ez így van, addig az iskolai összetételben ítélik meg a továbbtanulást, amely a továbbtanulás szempontjából nem pozitív.” (4)

A TISZK rendszer leépülésének jellemzői az intézmények oldaláról

1. A TISZK rendszer működéséről az általánosság szintjén nehéz képet alkotni, mert a TISZK rendszerbe belépő intézmények igen sokfélék voltak, a régiós különbségeken túl, mind fenntartói, mind a szervezeti forma tekintetében.

“Nem lehet általában beszélni, minden intézmény más. Szakképesítésenként egész más a helyzet a gyakorlati képzés vonatkozásában. A TISZK a fővárosban speciális helyzetű volt. Már korábban a HEFOP idején fejlesztettek és erre épült rá a TISZK intézménye, 2008-tól. 2009-től történt az infrastrukturális beruházás, amelynek révén csúcstechnológiával központi képzőhely lett az iskola a TISZK-ben.” (5)

2. A működés során a figyelem elsősorban a projektfeladatok és indikátorok teljesítésére, valamint a tartalmi feladatok minőségi megvalósítására, monitorozására, a fejlesztési célok megvalósítására irányult. E tendencia a második körben, majd a KLIK időszakban egyre inkább elmélyült.
3. Nehezítette a munkát a projektmunkával járó terjedelmes és folyamatosan változó adminisztrációs kötelezettség, a rövid határidőkből adódó kapkodás, kezdetben az intézmények körében a team- és projektmunkában való járatlanság.
4. A partnerek magas száma és az érdekeltségi viszonyok tisztázatlan volta miatt nehezen alakult ki konstruktív együttműködés. Különösen igaz ez a nagylétszámú szervezetek esetében. Nehezítette a helyzetet, hogy „menet közben” a szakképzési társulása forma megszűnt (lásd a jogszabályokkal foglalkozó fejezetet), így a jogi és működtetési értelemben is folyamatosan újra kellett értelmezni a szervezetek helyzetét, feladatait. A KLIK-hez való 2013. évi csatlakozás központosítást és ezzel együtt új finanszírozási forma bevezetését jelentette, ami az együttműködés terén is új helyzetet teremtett és tovább fékezte a rendszer működésének hatékonyságát.

„A szakképzési szervezési társulások ráadásul jogutód nélkül szűntek meg, az önkormányzatok, a társulások tagjai pedig a vagyont felosztották egymás között, megfelelő módon. Ez teljesen törvényes volt.” (1)

„Nem volt jó az sem, hogy gazdasági társaságként kellett működniük, egy darabig még uniós forrásokból finanszírozták a működésüket, de aztán ez a pénz elfogyott és más funkciót kerestek neki. Ugyanakkor negligálták az eredeti

pályázati célt, mert ez nem egy üzleti vállalkozásra adta az Unió, hanem ifjúsági szakképzési megvalósításra.” (2)

“A TISZK rendszer átment a Klikbe, de a TISZK rendszernek nem volt lezárása!!! Vidéken jobb lesz a helyzet, ott a centrum működése világosabb, kisebb volt az átmenet.” (5)

“A szakképzés tekintetében igazából a KLIK-esedés annyit jelentett, hogy némileg nehezebben tudtunk elindulni.” (1)

“Azt, hogy a KLIK időszakot átvészeltük, az annak köszönhető, hogy a szakképzési hozzájárulás idején az iskola elég komoly technikai fejlesztést hajtott végre, szerszámban, anyagban, és hát ezt használtuk fel abban az időszakban, még hát most is használunk belőle, amikor, hát elfelejtették azt, hogy a szakképzés az egy drága dolog.” (3)

5. A gazdasággal való kapcsolatnak nem volt formalizált rendszere, az RFKB-k napi szinten nem vettek részt a TISZK-ek munkájában, a kamarán keresztül pedig valóságos napi kapcsolat nem tudott kialakulni. Elsősorban ott volt működőképes az együttműködés, ahol korábban – a szakképzési hozzájárulás vonatkozásában – már kialakult az együttműködés a képző helyek és a munkaerőpiaci partnerek között.
6. Az önkormányzatok a fenntartói feladatokon kívül nem voltak érdekeltek abban, hogy a TISZK szakmai tevékenysége minőségi legyen.
7. Az egyetemek hamar kivonultak a rendszerből, nem voltak érdekeltek a TISZK-ek működésének sikerességében.
8. Sokhelyütt a TISZK mint projektet menedzselő szervezet jelen meg. A közbeszerzés, a pénzügyi menedzsment és a kifizetések nehézségei miatt bizalomvesztés alakult ki a rendszer partnereinek körében. A TISZK-ek megjelenése után változtak a szakképzési hozzájárulás felhasználásának szabályai, amelyek új helyzetet teremtettek a finanszírozás és a partnerkapcsolatok vonatkozásában.

“Nagyon sok minden a pénzen múlik, az anyagi forrásokon, további problémát jelent, ha az már rendelkezésemre is áll, az anyagi forrás, akkor a költségvetési szervek határozzák meg beszerzési kötelezettségeinket.” (1)

9. A humán erőforrás-gazdálkodás, vagyis az oktatási és egyéb feladatok az iskolák közötti megosztása nem, vagy csak ritkán valósult meg a szervezeti keretek rugalmatlansága és a feladatfinanszírozás háttérének kidolgozatlansága miatt.

10. A képzési párhuzamosságokat sokhelyütt már korábban feltárták és kezelték, így a még meglévő párhuzamosságok indokoltak voltak, felszámolásukra finansiális, illetve a földrajzi távolságból adódó nehézségek miatt nem került sor.
11. Nem valósult meg kellő mértékben az alapoktatás és a gyakorlati képzés minőségének monitorozása. A gyakorlati képzés minőségének vonatkozásában a kérdőívben megkérdezettek negyede érzékelt pozitív változást és több mint fele nem.

A TISZK rendszert – leépülő jellege ellenére -- az alábbi erősségek jellemezték:

1. A TISZK projektekben megvalósult nagyösszegű fejlesztés nagyban hozzájárult a szakképző rendszer infrastrukturális és tartalmi megújulásához, esetenként a személyi feltételek javulásában is tetten érhető volt.

“Az uniós projekt, ez főként műszerre ment, új laborokat alakítottak ki, ahol a laborcsoportok önállóan tudnak dolgozni. A régi nagy laborok helyett 10-12 fős korszerű laborokat alakítottak ki. A projektben jó volt az a törekvés, hogy a gyakorlati képzéseket olyan emberek tanítsák, akik az iparból jönnek.” (3)

2. A rendszerben közreműködő szervezetek, vezetők és dolgozók egyetértettek a szakképzés korszerűsítésével, azonosultak a kitűzött célokkal (a szakképzés rendszerszerű működésének igénye, a szakképzési feladatellátás optimalizálása, a párhuzamos képzések kiküszöbölése, a munkaerőpiaci igények iskolai rendszerű szakképzésben történő érvényesítése), ez jelentős energiákat szabadított fel.

„A szakképzés korszerűsítése volt a cél; a különböző átfedéseket és párhuzamosságokat egy adott területen megszüntetni, a képzést olyan irányba vinni az egyes intézményekben, hogy az célravezető legyen és a munkaerőpiaci igényeknek megfeleljen.” (1) “A pályázó, illetve a pályáztató alapvető szándéka az ifjúsági szakképzés fejlesztése volt, annak elsősorban tárgyi és programbeli fejlesztése.” (2) “Az erőforrás hatékonyabb kihasználása; egyrészt az infrastrukturális, másrészt a humán erőforrás területén, mivel igen szétaprózott volt a szakképzés. A budapestinél az volt a lényeg, hogy egy súlyponti iskolához tartozzon több iskola.” (5)

A TISZK-ekben az új koncepció és feladatok magukkal hozták, hogy bővült a szakképzésben dolgozók “szakmai horizontja.” A TISZK rendszer tervezése külföldi (holland, német) mintákon alapult, így a hazai gyakorlat nemzetközi

tapasztalatokkal gazdagodott; különösen a kezdeti időszakban új szemléletet és lendületet adott a szakképzés világának. Ezt erősítették a projektek keretében központi módon kidolgozott korszerű tananyagok, helyi tananyagfejlesztési feladatok (pl. idegennyelvi tananyagelemek) és a pedagógus-továbbképzések nemzetközi gyakorlatokat bemutató elemei. Ennek következtében megalapozódott a TISZK rendszer valamennyi szereplőjét érintő szemléletváltás, amely középpontba emelte a szakképzés tartalmi, módszertani korszerűsítésének, a gyakorlati képzés (szakképzés-fejlesztési stratégiának megfelelő) gyökeres átalakítás igényét, ezzel közelítve a szakképzési kimenetet a munkaerőpiac elvárásaihoz. A rendszer működésének sikerét jelzi a kérdőíves vizsgálati eredmény, amely szerint a válaszadók több mint a fele úgy látta, lehetősége volt javaslatokat tenni a TISZK-ek működésére vonatkozóan. *“A TÁMOP keretein belül a kollégákat összehozta, létrejöttek olyan munkacsoportok, melyek a megyéből összehozták azokat a kollégákat, akik egyébként ismerték ugyan egymást, de nem biztos, hogy egymással találkoztak. Kapcsolat alakult ki, mely mindenféleképpen előrehaladást jelentett a szakképzésben.”* (1)

3. A szemléletváltás részének tekinthető, hogy megalapozódott és fejlődött a szervezetek és a munkatársak körében az együttműködés. Így volt, ahol korábban, volt ahol később valósult meg a konstruktív együttműködés a képző helyek, a tagiskolák, a vezető testületek és a projektmenedzsment között.

„Megvalósult a projektszerű vezetés, ami új forma volt a szaképző szervezetek életében, s ez nagyban hozzájárult egy új szervezeti kultúra megalapozásához.”

(1)

4. Ösztönzően hatott a pedagógusokra, hogy szakmai fejlesztésük során nagyobb hangsúlyt kapott a gazdasággal való kapcsolat és a továbbképzés igénye, a lépéstartás az újszerű technológiákkal és a tanulókhöz alkalmazkodó, a korszerű tanulási környezetet jelentő pedagógiai módszerekkel. A fejlesztések részeként megszületett új tananyagok és továbbképzések, beleértve az IKT és a szakmai idegennyelv fejlesztésére irányuló törekvéseket, nagyban hozzájárultak a szakképzés tartalmi és módszertani korszerűsítéséhez.
5. A TISZK mindkét köre reflektorfénybe állította a minőséget és javította a tevékenység minőségi pályára állítását.

„Az, hogy mi a minőség ... ez egy megfoghatatlan kérdés. Nem feltétlen az a minőségi képzés, hogy sok jó eredménnyel kibocsátott diák van, az sem mérvadó, ha el tud helyezkedni, de az már igen, hogy hol tud elhelyezkedni. Hogyha valamelyik cég hirdeti, akkor az általunk kibocsátottak köréből szeretne választani.” (4)

„Az első és a második körös tevékenység az javította-e a szakképzés minőségét?Hát szerintem mindenképpen javította a minőséget, egyrészt felismertük azt, ami még akkor nem volt annyira jellemző, hogy az idegen nyelvi képzés az a szakképzésnek mindenképpen a kardinális kérdése. Ma az egyik legfontosabb pont az eszközfejlesztés, a másik a tanár továbbképzés, mert hát az nagyon komoly, a tanárképzés, akkor informatikai tudás, az IT kompetenciák, tehát nálunk minden tanár megkapta a laptopját, elektronikus naplóval dolgozik.” (3)

H2

A leépülő TISZK rendszer és az új Szakképzési Centrum rendszer cél- és feladatrendszere nem mindenben feleltethető meg egymásnak. A vizsgálat során ebben a kérdésben az alábbi eredményeket kaptuk:

(A vizsgálat idején még csak igen kevés hivatalos információ állt rendelkezésre a Szakképzési Centrumokat illetően, ismeretlen volt az új SZMSZ és a vezetés mikéntje. Ezért a Szakképzési centrumok tényleges működésével, vezetésével kapcsolatosan, a megkérdezettek a válaszadást rendszerint elhárították.)

“Nagyon keveset lehet tudni, legfeljebb azt, hogy mi a végső cél. Még nincs SZMSZ, nincsenek a hatáskörök leosztva. Lehetne ebből jót csinálni, csak nagyon gyors váltások voltak.” (5)

“Összefoglalva, lehet belőle jó, de nem látjuk a végét, úgy tűnik ugyanazokat a hibákat követik el mint a TISZK-nél. Nem világosak a munkáltatói jogok.” (3)

Hiányzik a stratégiai tervezés, kérdés hogy mi a végső cél, hogyan akarjuk módosítani a szakmaszerkezetet.” (5)

„Nem lehet azt mondani, hogy átvette, mert egy teljesen új rendszer jön létre. A Centrum szélesebb szerepkört fog betölteni. Amíg a TISZK-ben az intézmények önállóak voltak, az együttműködés csak szakmai jellegű volt. A Centrum egy önállóan gazdálkodó egység, amelynek tagintézményei vannak, de a részleteket nem látjuk, hatásköri kérdéseket kell eldönteni.” (5)

1. Összességében megállapítható, hogy bár mind a TISZK, mind a Szakképzési Centrum rendszer létrejötte felülről jövő, kormányzati döntés volt, a TISZK-ek létrejöttében a helyi szintnek (önkormányzatok és pályázó intézmények) jelentős szerepe volt. Felmerülnek azonban kérdések:

a) „A szakképző centrumokkal kapcsolatban nagy kérdés, hogy ki veszi fel a diákokat? A Centrum veszi fel a tanulókat és szétosztja az iskolák között? Remélem, hogy nem, mert akkor ugyanaz lenne, mint a TISZK-nél: a szülő az iskolához kötődik. A megkérdezett véleménye szerint a Centrum a szakmához kívánja kötni a gyereket, a szakmának szeretné megnyerni a gyereket, nem az iskolának. A Centrum szerint elsődleges a szakmaválasztás és másodlagos az

iskolaválasztás. Törvény szerint az iskola van a középpontban és az képviseli a szakmát.” (5)

b) „Még nincs SZMSZ, nincsenek a hatáskörök leosztva. A kapcsolat nagyon jó mindenkivel, de a hatáskörök tisztázatlansága miatt most állandóan kérelmeket kell írni a legapróbb dolgokban is, amíg nem tisztáztak a hatáskörök. Pozitívum az, hogy a Centrum az NSZFH és a Minisztérium által leosztott költségvetéssel önállóan gazdálkodik.” (5)

2. A TISZK jogszabályi háttérében, tartalmában, szervezeti és hatásköri jellemzőiben nem hasonlítható a Szakképzési Centrumok rendszeréhez. A Szakképzési Centrumok átfogó szervezetek, azaz magukba foglalják egy-egy földrajzi egység teljes szakképzési tevékenységét, szervezeti és differenciált hatásköri rendszerét. Az irányítás fő kérdései, így az átfogó és az egész szervezet eredményességét meghatározó és biztosító tényezők, a centrumok kezében vannak (a beiskolázás területe, az igazgatás és HR, a gazdálkodás és a pénzügyi folyamatok kezelése, a felnőttképzés), míg az operatív tevékenységhez szükséges hatásköri elemek a tagintézményeknél maradnak.
3. Fontos megjegyezni, hogy az interjúalanyok pozitívan és nagy reményekkel álltak a Szakképzési Centrumok létrejöttének kérdéséhez, annak ellenére, hogy a megvalósulás részleteiről még nem volt információjuk. A megkérdezettek szerint a Szakképzési Centrumok a TISZK eredeti szerepkörét veszik át, bíznak abban, hogy a Szakképzési Centrumok hatékonyan fognak működni.

“Hát azt kell, hogy mondjam, hogy a TISZK jó értelemben vett funkcióját, elképzelt szerepkörét, amelyet annak idején az előkészítés során felvázoltak, és amelyhez lehetett csatlakozni, tulajdonképpen a centrumok valósítják meg, ha szabad így fogalmazni. Az igazi vagy a jó TISZK a szakképzési centrum.” (2)

Javaslatok a Szakképző Centrumok létrehozásához

1. A Szakképző Centrumok a minőség biztosításával és a lemorzsolódók számának csökkentésével, a munkaalapú tanulás középpontba állításával törekedjenek a nappali iskolarendszerű szakképzésben résztvevő tanulók számának növelésére.
2. Valamennyi partnerrel, de különösképpen a szülőkkel és a gazdaság szereplőivel való kapcsolattartás során törekedni kell a szakképzésről pozitív kép kialakítására, a szakképzés presztízsének javítására. Kiemelt feladat kell legyen a motivációhiányos,

gyengén teljesítő tanulók felzárkóztatása, motiválása, szakmai identitásuk, munkakultúrájuk megalapozására.

3. Az új vezetés mindenképpen a demokratikus együttműködés jegyében szervezze és vezesse a Centrumokat, mert az intézményvezetők véleménye szerint ez meghatározó a Centrumok sikeres működése szempontjából.

„Itt az önkormányzaton keresztül volt beleszólásunk, ez nagyon jó volt. Minket az önkormányzati képviselő megkérdezett, hogy mégis mit szeretnénk, hogy szeretnénk, szerencsénk volt, mert az iskola egy dolgozója pont tanácsnok volt az önkormányzatnál.” (3)

4. A működés kialakításánál érvényesüljön az érintettek helyi érdeke.

„A TISZK projekt alulról jött kezdeményezés volt. A szakmai és az infrastrukturális fejlesztést az intézmények hozták össze.” (4)

„Alapvetően kardinális kérdések vannak a centrum kezében, és ugye az operatív tevékenységhez szükséges hatásköri elemek pedig a tagintézményeknél. Tehát minden, ami a diákkal összefüggésben van, ami helyben van, ami az ottani létesítményekhez kapcsolódik, ugye az tagintézményi tényező, viszont az átfogó és az egész szervezet eredményességét meghatározó tényezők vagy biztosító tényező, például a HR gazdálkodás, akkor alapvetően a pénzügyi folyamatok kezelése, a felnőttképzés és a beiskolázás területe az igazgatósági terület.” (2)

5. A megkérdezettek véleménye szerint kiemelt kérdés a gazdálkodás ésszerű, átlátható, a helyi érdekeket is figyelembe vevő megtervezése és menedzselése. Kérdésként merült fel, hogy mit jelent a Centrumok önálló gazdálkodása. (Például: Ki rendelkezik a többletbevétellel és lehet-e bérbe adni a műhelyeket?)

6. A Szakképzési Centrum bevezetésénél fontos a jól megtervezett kommunikációs tevékenység (PR), mert a lakosság, a szülők és a tanulók nagyon gyakran inkább az iskolához, nem pedig a választott szakmához kötődnek.

“A TISZK-nek volt negatívuma: azt célozta (remélte), hogy a tanuló a szakmához kötődjön (kötődik), de erősebb volt az a gyakorlat, hogy a gyerek iskolát választ. És ha egy adott iskolában érettségizett, akkor nagyobb hajlandósággal marad ott.” (5)

7. Kérdésként merült fel az életpálya-besorolás értelmezése és alkalmazása is a Centrumokban dolgozók körében, különös tekintettel a nem pedagógus végzettségű szakemberek helyzetének vonatkozásában.

8. Hatékonyabb működést generálna, ha nem sok, egymástól távolálló szakma, hanem a rokonszakmák kerülnének egy Centrumba, így érvényesülhetne a rokonszakmákra történő felkészítésben a szinergia.

“A szakképzés jóval szerteágazóbb. Tehát, ha egy ruhaipari és egy gépészeti iskolát összeteszünk, annak nem biztos, hogy lesz jó hozadéka, annyira ellentétes dolgok vannak benne. Én azt mondom, hogy a rokonterületeket össze lehet hozni, szerintem így ki lehetne alakítani egy egészséges versenyszellemet, ami mindenkinek jó, a gyerekeknek, a tanároknak, a rendszernek is...” (3)

9. Kiemelt és hosszútávú szakmai feladatként fogalmazódott meg a tanulók felvétele és sikeres képzésével összefüggésében a pályaeorientáció és pályalkalmasság vizsgálatának szükségessége, s ezzel a lemorzsolódás arányának csökkentése. E feladat fontosságát az is alátámasztja, hogy a korai iskolaelhagyók aránya is alig csökkent az elmúlt 8-10 évben, pedig a kormányzat a korai iskolaelhagyás arányát 2020-ra 10%-ra kívánja csökkenteni. A magyar oktatási rendszer rendkívül szelektívvé vált, s a hátrányos helyzetű tanulók nagy valószínűséggel kerülnek szakiskolákba, amelyek nem képesek ellensúlyozni hátrányaikat.
10. A szakképzésben résztvevő oktatókon kívül (közismereti szakos tanár, szakmai tanár, szakoktató, gyakorlati oktató) számos pozíció hivatott támogatnia a képzést (szervező, tervező, irányító, értékelő, animátori és tanácsadói munkakörök) és a szakképzést. Mivel sem az oktatóknak, sem a képzést támogató szakembereknek nincs andragógiai felkészültsége, illetve végzettsége, fontos figyelmet fordítani arra, hogy olyan kötelező továbbképzési rendszer kísérje a Centrumokban dolgozók munkáját, amelyben kiemelt szerepet kap a felnőttek képzésének sajátosságait figyelembe vevő módszertani képzés.

Az online kérdezés legfontosabb eredményei

1. A vizsgálatban tehát 30 fő férfi (61,2%) és 19 fő nő (38,8%), összesen 49 fő (100%) válaszolt a feltett kérdésekre. Életkori megoszlásukat tekintve – értelemszerűen - legnagyobb válaszadói hajlandósággal a 45-50 éves és az 52-56 éves korosztályból kerültek ki (15-15 fő (30,7%-30,7%) a válaszadók. A személyes beszélgetések során 3 fő került megkérdezésre, a regionális és területi szempontokat figyelembe véve. A válaszadók átlagéletkora 55,4 év, iskolai végzettségük egyetemi és többféle szakmai, további felsőoktatási végzettséget foglalt magába.
2. A vizsgálatban megkérdezettek közül 12 fő budapesti (24,5%), 4 bajai (8,2%), 2-2 fő (4,1%-4,1%) győri, miskolci, valamint hasonló számarányban (2-2 fő, 4,1%-4,1%) székesfehérvári és szombathelyi illetőségű. A további egy-egy fő az ország különböző kis-, közép- és nagyobb településeinek, városainak köréből kerültek ki.
3. A TISZK-ek hatékony szakmai működésével összefüggően 49 főből (100%) 20 fő (40,8%) jelezte, hogy csak részben látja hatékonynak a rendszer működését, 16 fő (32,7%) nem találta hatékonynak és 9 fő (18,4%) gondolta úgy, hogy hatékony az intézmény szakmai működése, 2-2 fő (4,1%-4,1%) nem tudta, illetve nem válaszolt erre a kérdésre. *Az interjúalanyok mindegyike egyértelműen támogatta a TISZK rendszert, aminek magyarázata leginkább abban rejlik, hogy igen sok szakmai és pénzügyi befektetést élveztek ezek az intézmények, így csúcstechnológiás géppark és szakmai háttér jöhetett létre. Ezáltal javult az iskolai szervezetek működése és oktatás személyi, tárgyi feltételei javultak.*
4. Azok a válaszadók, akik hatékonynak, illetve részben hatékonynak találták a TISZK-ek szakmai működését² kiválasztották, hogy szerintük a 8 terület közül melyik 3-ban történt leginkább előrelépés. Legtöbbször az intézmények közötti együttműködést választották, ez az összes jelölés (87) közel harmadát (30%) kapta. Másodsorban a szakképzésről való gondolkodásmódot -- 15 említés (17,2%) -- és a tárgyi feltételek javulását -- 16 jelölés (18,4%) -- emelték ki. *Az interjúalanyok mindegyike kiemelte, hogy a TISZK-ek és a különböző szakmai szervezetek közötti együttműködés kimondottan jónak volt tekinthető, elsődleges helyen szerepeltek a piaci szereplők és a kamarák, illetve a felsőoktatási és egyéb intézmények csoportja. A meginterjúvált személyek többsége (4 fő) a kamarákkal való együttműködést hatékonynak tartotta,*

2.A. kérdés: Ha hatékonynak találta, válassza ki azt a 3 területet, ahol leginkább történt előrelépés!

ugyanakkor a kérdőíves vizsgálat eredményei alapján úgy tűnik, hogy a válaszadók fele nem tartotta hatékonynak az együttműködést.

5. Azok közül a válaszadók közül, akik viszont nem találták hatékonynak a TISZK működését, legtöbbször a gazdasággal való kapcsolatban és a pénzügyi menedzsmentben látták a rendszer problémáját (18-18 említés, 16,7%-16,7%), illetve a személyi feltételek javulásának hiányát nevesítették (17 jelölés, 15,7%).
6. Az alapozó képzés minőségének változásával összefüggésben a válaszadók közül 11 fő (22,4%) azt jelezte, hogy szerinte változott a képzés minősége ebben az új formában, 31 fő (63,3%) azt jelezte, hogy szerinte nem történt változás, 4 fő (8,2%) nem tudja, illetve 3 fő (6,1%) nem válaszolt a kérdésre. Ellenben arra a kérdésre, melyben a gyakorlati képzés és a TISZK rendszer összefüggéseire kérdeztünk rá, ott azonos arányban jelent meg az igen és a nem válasz, azaz 20 fő (40,8%) gondolja úgy: „igen,” vagyis változott, 23 fő (46,9%) pedig úgy, hogy nem. A „nem tudja” és a „nem válaszolt” eredmények számaránya nem számottevő 2-4 fő (4,1% és 8,2%).
7. A jó szakmai együttműködésre fókuszáló kérdésben a partnerek közül elsősorban a tagiskolák (25 említés – 35,7%), másodsorban a TISZK vezetése (12 jelölés – 17,1%), harmadsorban a külső gyakorlati képző helyek (10 említés – 14,3%) kerültek kiemelésre.

A TISZK RENDSZER LÉTREHOZÁSÁNAK OKAI

A szakképzés magyarországi átalakulása a rendszerváltást követő társadalmi-gazdasági átalakulás egyik legmeghatározóbb folyamata volt. A szakképzési rendszer átalakítását számos tényező indokolta és sürgette. Átalakult a gazdaság szerkezete, az ország térségei között jelentős gazdasági és szociális különbségek alakultak ki. A külföldi befektetők új technológiát és munkakultúrát igényeltek, amelyhez se a korábbi iparszerkezethez illeszkedő képzéssel rendelkezők, se az alulképzettek nem tudtak megfelelően alkalmazkodni. Kialakult és állandósult a munkanélküliség, nőtt az inaktívok száma, ami főként a hátrányos helyzetű térségeket és társadalmi csoportokat érintette erőteljesen. Kedvezőtlen irányba változtak a demográfiai viszonyok, a szakképzésbe beiskolázható fiatalok száma drasztikusan csökkent. Így a (minőségi) szakképzés mind a mai napig fennálló nehézsége volt, hogy a szakiskolai szakképzés hagyományosan az általános iskola gyengébb ismeretekkel és alapkompenciákkal rendelkező tanulóit örökli meg.

Kialakult és felerősödött a munkaerő-piaci, munkaadói kereslet és munkavállalói kínálat közötti egyensúlytalanság: egyfelől a munkaadói oldal képtelensége igényeik megfogalmazására, másfelől a képzési rendszer rigiditása, képtelensége a változó munkaerő-piaci igényekre történő gyors reagálásra.

Hiányzott a világos és egyértelmű szakképzési stratégia. A gyakran változó jogi és szervezeti keretek, valamint az OKJ folyamatos, egyébként szükségszerű változása a pozitívumok mellett jelentős bizonytalanságot és tanácstalanságot okozott a képzők világában. Ezt erősítette a pályakövetés hiánya, amelynek következtében nincs egyértelmű mutató arra, hogy az alkalmazott módszerek milyen hatásfokkal szolgálták, szolgálják a kitűzött célokat. (Ez esetenként pazarló, hosszútávon fenntarthatatlan eredményt produkált.) A felsőoktatás expanziója kiterjedt, benne a felsőfokú szakképzés megjelenése jelentősen megnövelte az érettségit adó középiskolák népszerűségét és tovább csökkentette a szakmunkásképzés, ezen belül a szakképző iskolák esélyeit a piaccá váló oktatásügy területén.

A gyakorlati képzést korábban évtizedeken keresztül biztosító állami nagyüzemek megszűnése miatt a gyakorlati képzés ellehetetlenült. A multinacionális cégek a rendszerváltás időszakában még nem voltak készek a szakképzésbe történő bekapcsolódásra, a kis- és középvállalkozások pedig létbizonytalanságaik miatt nem kívántak belépni a gyakorlati képzésbe, de a képzéshez szükséges személyi és tárgyi feltételek hiánya miatt nem is lettek volna képesek minőségi szakképzést folytatni.

Szükségessé vált az összevont, partnerségen alapuló, hálózati jellegű működés, azonban hiányzott a szakképzésben érintett iskolák, szervezetek közötti, hálózati jellegű együttműködés és kezdeményező és innovációs készség,

A szakképzésben dolgozó pedagógusok és szakoktatók alacsony jövedelme és munkájuk ugyancsak alacsony presztízse a más ágazatokban és az oktatásügy többi területén dolgozókhöz képest nem segítette elő a minőségi szakképzést. A minőségi (szakiskolai)

képzést tovább nehezítette a beiskolázott tanulók gyenge általános iskolai előképzettsége, a tanulásra és a választott szakmára irányuló motivátlansága, ami miatt rendre megkérdőjeleződött a szakiskolai szakoktatás-képzés minősége.

Versenyhelyzet alakult ki a szakképzés területén: a hagyományos önkormányzati fenntartású iskolák mellett számos szakképzést (is) folytató felnőttképzési szervezet, vállalkozás jelent meg, esetenként az igényekhez rugalmasabban alkalmazkodó képzési kínálattal.

Már az Európai Unióhoz való csatlakozási tárgyalások során megfogalmazódott a magyar gazdaság kiemelt fontosságú fejlesztési területeként, a szakképzési rendszer korszerűsítésének igénye. Mindezek alapján 2006-ban a kormány programja részeként -- Európai Unió forrásokra támaszkodva -- elhatározta az a TISZK-ek létrehozását és ezzel kívánta megoldani a szakképzés főbb problémáit. Az új rendszer alapelve a regionális megközelítési mód lett, amit indokolt az a tény, hogy az ország különböző régiói, térségei között jelentős adottságbeli és fejlettségbeli különbségek voltak, s a felmerülő eltérő típusú problémák kezelése és fejlesztése differenciált megközelítésmódot igényelt. Fő feladatként a szakképzési rendszer átalakítását jelölték meg, mivel a versenyképesség egyik alappillére a humán tőke, s ennek biztosításában a képzési rendszer korszerűségének meghatározó szerepe van. A rendszer kiépítését a központi irányítás mellett a decentralizációs szándék jellemezte. Az alulról felfele irányuló tervezési tevékenységet indokolta az a tény is, hogy a központi ágazati fejlesztések egyre kevésbé voltak képesek a fejlődést biztosítani, s a hangsúly áttevődött a helyi lehetőségeken és érdekeltségeken alapuló fejlesztésre. (Vámosi, 2011)

A TISZK rendszer szervezeti modelljének lényege a nagy eszköz- és költségigényű gyakorlati képzések központosításával, régióként 2-3 korszerű technológiával felszerelt központi tanműhely kialakítása volt. Ezzel kívánták biztosítani a szakképzésben a korszerű technológiára történő képzést és a kompetencia alapú képzés széleskörű elterjesztését. A rendszer kidolgozói azt remélték, hogy a rendszer bevezetése tartós hatást gyakorol majd a pedagógiai módszertani kultúrára, a szakképzés szakmai arculatának megújítására, a különböző szervezetek konstruktív és hálózati típusú együttműködésének kialakítására is.

NEMZETKÖZI KITEKINTÉS

A fejlett világ, az Európai Unió tagállamainak többségében az oktatásügy, benne a szakképzés szerkezete és tartalma az organikus társadalmi fejlődés részeként, a piacgazdaság kialakulásával párhuzamosan fejlődött. A globalizáció következtében előtérbe került a politikai, gazdasági és jogi integráció kérdése. “Az európai integráció története azonban egyértelműen azt jelzi, hogy a történelmi konfliktusok feloldása, egy újabb háború elkerülése, egy sikeresebb gazdasági, piaci rendszer felépítése összefügg egymással és egyértelműen integrációt igényel. Az integráció sajátos intézményesülése kezdődött el 1952-ben, amikor Európában létrejött a Szén- és Acélközösség, a Római Szerződés (1957), majd létrehozták az Európai Gazdasági Közösséget, majd a jogalkotás szintjén 1979-ben létrejött az Európai Parlament. Számukra különösen lényeges, sajátos történelmi szinkronitást ad, hogy az 1992-ben a Maastrichti Szerződés jóvoltából gyorsabban kezdett kiépülni az Európai Unió, amely már a communautaire területén a közös jogalkotás és jogalkalmazás számos elemét bevitte a rendszerbe. Az Európai Unió közösségi szakképzés-politikát alakított ki és a tagországok szintjén ennek megfelelő szakképzés-fejlesztési programokat biztosított.” (Ádám – Ugrai, 2009)

A szervesen fejlődésű Magyarország számára a rendszerváltást, majd európai uniós taggá válást követően kihívást jelentett, hogy a jogalkotásnak és a fejlesztéspolitikának illeszkednie kellett az Unió törekvéseihez. Így az Európai Tanács 1963-ban elfogadott szakképzéspolitikai alapelveihez, együttműködési kereteihez és céljaihoz, valamint a munkaerő szabad áramlására vonatkozó 1968. évi 1612/68. sz. rendeletében megfogalmazottakhoz, továbbá kapcsolódnia kellett a Szakképzés-fejlesztés Európai Központ (CEDEFOP) irányelveihez. Ennek értelmében figyelmet kellett fordítani a tanulók felkészítésére, az oktatásból munkaerő-piacra történő átlépés könnyebbé tételére, új tanácsadási, felnőttképzési és egyéb speciális képzési formák indítására, a szakképzésben az alapfokú végzettséggel nem rendelkezők és fogyatékkal élők lemorzsolódásának csökkentésére. Az Unióhoz kapcsolódás lehetőséget teremtett az uniós szakképzési programokba (pl. Leonardo) történő bekapcsolódásra, ami kedvezően hatott az új szakképzés-politikai szemlélet megalapozására, a tapasztalatcserére, kapcsolatok építésére, a szakmai gyakorlat külföldön történő megszerzésére. (Forgács - Loboda 2003)

A 2000. évi lisszaboni stratégia azt célozta, hogy Európa 2010-re váljék a világ legdinamikusabban fejlődő, legversenyképesebb társadalmává, s ennek kapcsán létrejött az Egységes Európai Oktatási Térség. A tagállamok körében - szuverenitásuk megtartásával - közösségi szakképzés-politika körvonalazódott. Ebből egyenesen következett a képzési szintek egységesítése és egymásra épülése, az anyaországokban megkezdett tanulmányok és képesítések átláthatóvá és átjárhatóvá tétele. Már a 80-as években felmerült az igény a képzési szintek harmonizálására és a képzettségek kölcsönös elismerésére.

A közelmúltban megszületett Európai Képesítési Keretrendszeren (EKKR) alapuló Magyar Képesítési Keretrendszer (MKKR), amely rendszerbe foglalja a hazai képezéseket a közoktatástól a felsőoktatáson át, beleértve a doktori képzést és a felsőoktatási szakképzést és a felnőttkori tanulást. Az MKKR napjainkban előttünk álló bevezetése szemléletében és tartalmában jelentősen érinti a képzési rendszerek valamennyi szintjét, így az iskolai rendszerű és az iskolarendszeren kívüli általános-, szak- és felnőttképzést is. A változás remélhetőleg majd megkönnyíti azt, hogy a munkavállalók lépésről lépésre tovább képezzék magukat, akár munkahelyi, akár otthoni környezetben. Az MKKR nyolc szintet tartalmaz, a szintek mindegyikéhez tanulási eredmények formájában megfogalmazott követelmények tartoznak. Az MKKR a nyolc szint leírásait a tudás, a készségek, az attitűd, az autonómia és felelősségvállalás jellemzésével határozta meg, s ennek alapján egyértelmű különbséget lehet tenni a szintek között. A szintek egymásra épülnek és a felsőbb szint mindig világos fejlődést mutat az alatta lévő, korábbi szinthez képest. Ennek felel meg a képzettségekkel szemben megfogalmazott követelmények rendszere is.

Hasonlóképpen meghatározó jelentőségű, a mobilitást támogató Európai Szakoktatási és Képzési Kreditátviteli Rendszer (ECVET, *European Credit Transfer System for Vocational Education and Training*). A tanulmányi eredményekre épülő egységalapú kreditrendszer kompatibilis valamennyi képzési rendszerrel és támogatja a különböző országokban bármely (akár egyéni tanulási utakon szerzett) ismeret és kompetencia képesítésekre történő beszámításának lehetőségét.

A szakképzés kérdéskörének szempontjából fontos továbbá az *Oktatás és Képzés 2010*, valamint a *Memorandum az egész életen át tartó tanulásról* című dokumentum is. A dokumentumok megjelölték a tagországok számára a fejlesztési területeket, a legfontosabb feladatokat. Így például az egész életen át tartó tanulás kérdésének középpontba helyezésére, valamint a tanulás tartalmának kiterjesztésére a formális tanulási csatornán kívül a nem formális és informális tanulási utakra. Feladatként fogalmazódott meg a nagyobb figyelemfordítás az alapképzettség megszerzésére, az iskolaelhagyók és lemorzsolódók számának csökkentésére, a szakoktatás és képzés vonzerejének növelésére, a minőségbiztosítás fontosságára, továbbá a validáció kérdésére. Az OECD 2008 tavaszán, a „Tanulás a munkáért program” részeként áttekintette a magyarországi szakképzés helyzetét és megállapította, hogy a magyar szakképzési rendszer erősen iskolaalapú és kevés kapcsolata van a munkaerőpiaccal, valamint kevés adat áll rendelkezésre a szakképzésben résztvevők eredményeiről, a lemorzsolódásáról és a pályán maradásáról. Gyenge a szakképzés társadalmi státusza, alacsony a foglalkoztatási ráta, magas az inaktív fiatalok száma. Ajánlásokat fogalmazott meg a pályaválasztási tanácsadás minőségi fejlesztésére, e területen szakemberek képzésére.

A TISZK-EK A HAZAI FEJLESZTÉSI IRÁNYOK TÜKRÉBEN

A magyar kormány a szakképzés területén jelentkező problémák megoldása érdekében, az érintettek bevonásával 2005-ben szakképzés-fejlesztési stratégiát dolgozott ki, amely az alábbi célokat tűzte ki:

1. A gazdaság versenyképességének növelése,
2. a mobilitás növelése,
3. a hatékonyság javítása,
4. a regionalitás erősítése,
5. az információellátottság és áramlás javítása.

A stratégiai fejlesztés központi eleme a *Térségi Integrált Szakképző Központok* létrehozása volt. Kidolgozásánál figyelembe vették a nemzetközi versenyben sikeres országok integrációs lépéseinek tapasztalatait, a holland és német gyakorlatot. A TISZK-eknek nemcsak közoktatási, hanem újszerű feladatszerkezési feladatokat is el kellett látniuk, szorosabb együttműködést, illetve koordinációt igényelve a fenntartóktól és az iskoláktól. Az ország versenyképességének elérése, fenntartása érdekében a szétaprózott, az erőforrásokat tekintve szétforgácsolódott, a fejlesztéseket tekintve erőforrás-hiányos, a gyakorlati képzést tekintve intézményhiányos, a képzés tartalmi elemeit tekintve korszerűtlen, humán erőforrás szempontjából fejlesztésre szoruló szakképzés rendszerének átfogó modernizálását határozta el, és a fejlesztéshez jelentős európai uniós forrásokat rendeltek.

A 2011 májusában elfogadott „Konceptió a szakképzési rendszer átalakítására a gazdasági igényekkel való összehangolására” című előterjesztés vezetői összefoglalója a következő problémából indul ki: „Az elmúlt időszak folyamatos változásai ellenére az iskolarendszer kibocsátása szerkezetében és mennyiségében is egyre távolabb került a munkaerőpiac valós igényeitől. A kétféle munka leértékelődött, egyes ágazatokban szakmunkáshiány alakult ki, miközben egyre többen szereztek a munkaerőpiac által nem igényelt szakképesítést, vagy szakmai végzettség nélkül hagyták el az iskolarendszert.” (Dobszai – Vámosi, 2013)

A 2010. évi kormányváltás után átfogó köznevelési és szakképzési reform indult el. A reform a tankötelezettséget 16 életévre mérsékelte. Megkezdte a duális szakképzés hazai rendszerének kialakítását, lényegesen átalakította az OKJ-t és a képzés tartalmát, valamint vizsgáztatási rendszerét. A szakképzés tartalmi, gyakorlati és ellenőrzési és fejlesztési feladataival a Magyar Kereskedelmi és Ipari Kamarát bízta meg. A centralizációs törekvés keretében a szakképzés jövőbeli irányainak meghatározását a korábbi regionális szintről (RFKB-k) megyei szintre emeli (Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottságok). (Dobszai – Vámosi, 2013)

A TISZK-EK MŰKÖDÉSÉRŐL

A TISZK-ek létrehozásának keretében az első körben 16 modellintézmény jött létre, a szakképzési kínálatban felmerülő párhuzamosságok és felesleges kapacitások folyamatos korrigálása mellett motivációként számos kedvezményt biztosítva, mint a szakképzési hozzájárulások elérése, a pedagógiai fejlesztések megvalósítása (egyetemi tanszékekkel együtt kidolgozott tananyagcsomagok, szakmai továbbképzések, rendszeres tapasztalatcsere), pedagógiai- és pszichológiai szakmai szolgáltatások igénybevétele.

Létrejöttek a Regionális Fejlesztési és Képzési Bizottságok, felhatalmazva azokat számos stratégiai döntéshozatalra, például a képzési kínálat és az állami támogatás és szakképzési hozzájárulásokhoz jutás meghatározására. A szakképzés átalakítását célzó törekvések eredményeként 2005-ben az első hullámban 17,3 milliárdos összköltségű pályázat keretében 16 TISZK jött létre (régióként 2-2, Budapesten 2), a Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium felhívására, az Oktatási minisztérium támogatásával az OM Alapkezelő Igazgatóságának együttműködésével. (A pályázat 2004 márciusában került kiírásra és 2005. februárban került sor az eredményhirdetésre.)

A TISZK-ek második köre 2008. július 1-jével alakult meg és 2008. szeptember 1-jétől már az új struktúrában indult a szakképzés. A 2007. szeptember 1-je előtt létrehozott Térségi Integrált Szakképző Központokat 2010. január 1-jéig át kellett alakítani, illeszteni az egységes szerkezethez a Szakképzési tv. 2. § (5)-(6) bekezdésében meghatározottak szerint. A fővárosban 12 TISZK alakul, vidéken 2009-ben 78, ami 661 intézmény együttműködését jelentette. Vagyis a középfokú szakképzési rendszer 66%-a valamelyik TISZK-ekhez tartozott (320.000 tanuló, a teljes tanulói mennyiség 86%-a). (Vámosi 2011)

Hibaként róható fel, hogy a második körös TISZK-ek fejlesztése a problémák feltárása nélkül történt, és új szervezeti modellt képviselt. Ennek eredményeként sokarcú rendszer jött létre, minden TISZK szervezeti jellemzőit tekintve más volt. A TISZK szervezetek valójában nagyon vegyes képet láttattak. 38% nonprofit társulásként, 22% önkormányzati társulásként, 24% évfolyam-szétválasztóként és 16% vegyes tagintézményes formában működött. További együttműködési formát jelentett a kiemelkedően közhasznú társasági forma, illetve az önkormányzati társulás és más iskolafenntartó megállapodás alapján, továbbá az önkormányzati társulás és non profit társaság megállapodásával történő együttműködés lehetősége. A TISZK-ek eloszlása földrajzilag egyenletesnek volt tekinthető, legtöbb intézmény (24%) a Közép-magyarországi régióban működött. (Vámosi, 2011)

A TISZK rendszer történetének „harmadik egységét” a KLIK rendszerhez történő csatlakozása (2013. január 1.) jelentette. A központosítás (a rendszer a KLIK fenntartásában működött tovább) és az ismét új finanszírozási forma elfojtotta az önálló kezdeményezést, a piaci tevékenységet. A menedzsment átalakítása számos nehézséget okozott minden szervezetnek, sokan a korábbi anyagi természetű tartalékok felélésére kényszerültek. A

csatlakozással járó szervezeti átalakulás és a költségvetés hiányosságaiból adódó finanszírozás miatt „behúztuk a fékeket,” nyilatkozta az egyik interjúszemély. Ennek következményeként megrendült a bizalom, a partnerek és esetenként a szülők vonatkozásában is.

A TISZK rendszer egyik fontos alapelve az önkéntességen alapuló társulás volt. A belépő partnerintézmények függetlenségüket megőrizve működtek együtt a projekt megvalósulását biztosító TISZK menedzsmenttel, ugyanakkor pedagógiai programjuk (helyi tantervük) egy részét összehangolták az 1993. évi LXXIX. törvény és az 1993. évi LXXVI. törvény 2. § (5) bekezdésének megfelelően. Az új rendszer finanszírozása európai uniós projektekben történt. Az NFT HEFOP 3.2. „A szakképzés tartalmi, módszertani és szerkezeti fejlesztése intézkedés 2. komponense” és a 4.1. “Az oktatási és képzési infrastruktúra fejlesztése intézkedés 1. komponense” a Térségi Integrált Szakképző Központok létrehozását és infrastrukturális feltételeinek javítását pályázati programmal biztosította, a fejlesztéshez pedig jelentős európai uniós források rendelkeztek. A piacképes gyakorlati tudás megszerzésének lehetősége a vállalati oldal szakképzésbe történő integrálásával képzelhető el leginkább. A gazdasággal való szoros együttműködés mellett kiemelt feladatnak volt tekinthető a hátrányos helyzetű fiatalok, a fogyatékossgal élő személyek, a nők és a roma fiatalok szakképzésbe történő beléptetésének, elhelyezkedési és beilleszkedési esélyeinek támogatása. A szerkezeti és szemléleti váltás a projekt keretében kidolgozott tananyagok, szakmai modulok, illetve a tanártovábbképzések segítették.

A TISZK RENDSZER MŰKÖDÉSÉNEK ÉS ÁTALAKULÁSÁNAK JOGSZABÁLYI HÁTTERE

A Térségi Integrált Szakképző Központok (TISZK-ek) megalakulását a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény 2. § (5) bekezdése tette lehetővé, melynek értelmében a közoktatási intézmények fenntartói, a gyakorlati képzés szervezésében részt vevő gazdálkodó szervezetek, a felsőoktatási intézmények térségi integrált szakképző központokat hozhattak létre a közoktatási törvényben meghatározott szakképzéssel összefüggő feladatok végrehajtására.

A Nemzeti Fejlesztési Terv támogatásával létrejött 16 TISZK működése az első három évben laza konglomerátumban valósult meg. A kormány 1057/2005-ös határozatában elfogadta a szakképzés-fejlesztési stratégiát, amely a források hatékonyabb felhasználását és a kapacitások jobb kihasználását tűzte ki célul a TISZK-ek vonatkozásában és 2013. december 31-ét határozta meg a TISZK rendszer kialakítását, 50-60 központ tervezett megalakulásával. 2007 nyarán a közoktatási és szakképzési törvény összehangolásának eredményeként megteremtették a szakképzés-szervezési társulások/társaságok létrehozásának és együttműködésének jogszabályi hátterét, kialakításra került egy módosított TISZK-definíció és meghatározták helyüket a közoktatási rendszerben. További TISZK-ek alakultak, így a rendszer a korábban meghatározott határidő előtt, már 2009-re felállt.

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX törvény 2007-es módosításának új 89/B§-a értelmében a szakképzés-szervezési társulás jogi személy, amely a szakképzés körében

megállapodást vagy közoktatási megállapodást köthet, a szakképzési társulás/társaságba történő belépés feltétele a regionális fejlesztési és képzési bizottságok (RFKB) által hozott szakképzés fejlesztésével összefüggésben hozott döntések elfogadása:

„(2) Szakképzés-szervezési társulás az e törvényben meghatározott szakképzéssel összefüggő önkormányzati feladatok végrehajtására hozható létre. A szakképzés-szervezési társulásba beléphet minden olyan helyi önkormányzat, amely a szakképzés feladataiban részt vevő iskolát tart fenn. A szakképzés-szervezési társulásba történő belépés feltétele, hogy az érintett elfogadja a regionális fejlesztési és képzési bizottság által a szakképzés fejlesztésének összehangolásával összefüggésben hozott döntéseket.

(5) A szakképzés-szervezési társulás a regionális fejlesztési és képzési bizottság döntésének megfelelően a) a szakképzés fejlesztési irányára és beiskolázási arányára tekintettel - meghatározza a társulás által, illetve a társulás tagjai által fenntartott iskolákban a szakképzési évfolyamokon indítható osztályok számát, b) a szakmai program tekintetében egyetértési jogot gyakorol az iskola pedagógiai programjának jóváhagyásánál.

(6) A szakképzés-szervezési társulás működésére az e törvényben nem szabályozott kérdések tekintetében a helyi önkormányzatok társulásairól és együttműködéséről szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

(7) A szakképzés-szervezési társulás által ellátott feladatok tekintetében a megyei önkormányzat feladat-ellátási kötelezettsége a társulásban részt vevő települési önkormányzatok illetékességi területén megszűnik.”

Ezzel egyidejűleg a 2007-ben módosított szakképzési törvény meghatározta, hogy a jogalkotó mit tekint térségi integrált szakképzési központnak. A Nemzeti Fejlesztési Tervben meghatározott szakmapolitikai álláspont a szakképzés hatékonyságának növelésére, a munkaerőpiac és képzési struktúra összehangolására és a 21. századi csúcstechnológia összehangolt szakképzésben történő alkalmazására fókuszált. A megváltozott törvényi szabályozás (2007. évi CII. tv. a szak- és felnőttképzést érintő reformprogram végrehajtásához szükséges törvények módosításáról) azonban újradefiniálta a TISZK fogalmát:

„(5) A közoktatási intézmények fenntartói, a gyakorlati képzés szervezésében részt vevő gazdálkodó szervezetek, a felsőoktatási intézmények a közoktatási törvényben meghatározott szakképzéssel összefüggő feladatok végrehajtására térségi integrált szakképző központot hozhatnak létre. A térségi integrált szakképző központ lehet:

- a) a közoktatási törvény 89/B. §-ának (2) vagy (11)-(13) bekezdése alapján létrehozott társulás, illetve nonprofit gazdasági társaság,
- b) a közoktatási törvény 67. §-ának (5) bekezdése szerint működő szakképző iskola,

c) a szakképzésben részt vevő intézmények egy intézmény - székhely vagy telephely - keretében történő fenntartása,

d) a (6) bekezdésben meghatározott társaság.

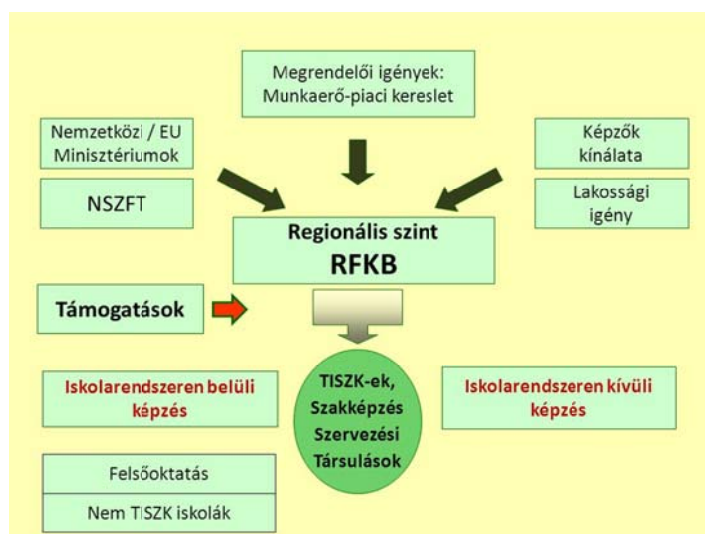
(6) A közoktatási törvény 89/B. §-a (4) bekezdésének a)-b) pontjában és (5) bekezdésében meghatározott feladatok ellátására a szakképzést folytató intézmény fenntartója, a felsőoktatási intézmény, valamint a gyakorlati képzésben részt vevő gazdálkodó szervezet - kiemelkedően közhasznú nonprofit gazdasági társaságként - szakképzés-szervezési társaságot hozhat létre. A szakképzés-szervezési társaság tekintetében a közoktatási törvény 89/B. §-ában foglaltakat - a (6)-(9) bekezdésében foglaltak kivételével - alkalmazni kell.

(7) A (6) bekezdésben meghatározott szakképzés-szervezési társaság megszűnése esetén a helyi önkormányzat, illetve annak társulása által bevitt vagyont a helyi önkormányzatnak, illetve társulásának a vagyonnövekménnyel együtt kell visszaadni.”

A törvényi módosítás megszüntette a Nemzeti Fejlesztési Terv keretében létrehozott központi képzőhelyekre vonatkozó szabályozást és a fenntartók tekintetében decentralizált struktúra jött létre, sokféle tanügy-igazgatási és oktatásszervezési megoldást lehetővé téve.

A nem állami és nem önkormányzati fenntartók a szabályozás értelmében nonprofit gazdasági társaságot (2006. évi IV tv.) hozhattak létre a szakképzési feladatok ellátására, de akár egymással is megállapodhattak a szakképzés közös szervezésére. A szakképzési törvény 2007. évi módosítása előírta a szakképzés-szervezési társaságok közhasznú vagy kiemelkedően közhasznú jogállását.

A 2007-ben módosított szakképzési törvény (7) bekezdése egyértelművé tette azt a jogalkotói szándékot, mely szerint az önkormányzatok közösen alakítsanak gazdasági társaságot a szakképzésben érdekelt más szervezetekkel.

Pölöskei Gáborné Közép-magyarországi RFKB elnök: Keresletvezérelt szakképzés

(Szakképzési Fórum, 2009) <http://slideplayer.hu/slide/2144496/> (letöltés: 2015.11.23.)

A szakképzési törvény 2007. évi módosítása 2010. január 1-ig adott haladékot a térségi szakképzési központoknak a szervezeti átalakításra, az átalakulási kötelezettségüknek eleget nem tevő TISZK-ek ettől az időponttól elvesztették jogosultságukat a fejlesztési támogatások átvételére.

A TISZK-ek 2008 szeptemberéig megkötések nélkül jogosultak voltak fogadni a szakképzési hozzájárulást, utána azonban már két kemény feltétel birtokában volt lehetőség: legalább 1500 fős tanulói létszámot és az RFKB döntésének és javaslatának elfogadását határozták meg jogosultsági kritériumként. A szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló 2003. évi LXXXVI. törvény végrehajtására kiadott 13/2008. (VII. 22.) SZMM rendelet 13. §. (1) bekezdése kötelezővé tette a TISZK-ek nyilvántartásba vételét a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézetnél, mert csak így kaptak jogosultságot a fejlesztési támogatások fogadására.

A 2013-ban működő TISZK-ek közül a 16 első körös HEFOP támogatással megvalósuló TISZK-ek mellett 67 projekt nyert TÁMOP és 32 projekt kapott TIOP támogatást a 2007-2009-es időszakban. A szakképzési rendszer átalakítása során tehát figyelembe kellett venni a projektek fenntarthatóságának biztosítását, a szakképzésnek a gazdasági igényekkel való összehangolásának koncepciója keretében. (NSZFH: *Az állami fenntartásba vétel és az érintett TISZK-ek*, 2013)

„Ennek eredményeként a szabályozás lényege az lett, hogy az állami fenntartók tekintetében valós és kötelező integráció történik 2013 nyarán, az uniós projektben érintett TISZK-ek esetében csak a projekten belül. Ezzel az állami kör intézményeinél létrejönnek a tagintézményes nagy szakképző iskolák. A nem állami (ide értve az egyházi iskolákat is) körben ez az integráció nem kötelező, de a fenntartási időszak végéig ők is a TISZK-ek tagjai maradnak, amennyiben most érintettek uniós projektben.” (Nagy, 2013)

A 2011. évi szakképzési törvény (2011. évi CLXXXVII. tv.) 4. §-a rögzítette, hogy a szakképző intézmények a térségi integrált szakképzési központok részeként működnek tovább, az 5. §-ban pedig meghatározta a működés alapelveit, szabályait. A térségi integrált szakképző centrum egységes definíciót kapott, a törvény együttműködési rendszerként határozta meg.

Az intézményi létszámstruktúrák kialakításánál megyénként 2-3 nagyobb intézménybe történő integrálódást tüzték ki a jogalkotók. 2012-ben a szakképzés-szervezési társulásokban a megyei önkormányzatok szerepkörét a megyei intézményfenntartó központok vették át.

Korábban a TISZK jelenthette a szakképzés-szervezési társulást, a szakképzés-szervezési gazdasági társaságot, az iskolák hálózatát a küldő-fogadó modell esetén, az egyetlen iskolát a tagintézményes, integrált TISZK esetén, de a szakmai köznyelvben „a TISZK” sokszor a

központi tanműhelyt, vagy akár a TISZK menedzsmentjét is jelentette. (Nagy, 2013) Ugyanakkor sokszor maguk a szakképző intézmények kívülállónak érezték magukat.

A TISZK új definíciója jelentős elméleti változást, egységes szóhasználatot hozott az intézményi struktúrában 2012. január 1-től, azzal, hogy minden TISZK-et együttműködési rendszernek tekint.

A 2011. évi köznevelési törvény módosításáról szóló rendelkezés (2012. évi CXXIV. törvény) értelmében 2013. január 1-jével a Klebersberg Intézményfenntartó Központ átvette minden szakképzési feladatot ellátó önkormányzati iskola és kollégiumfenntartását és működtetését (augusztus 1-től 42 intézmény VM és 1 intézmény HM fenntartásba került).

A 19 megyeközponti tankerületekben szakképzési osztályok, a budapesti szakképző intézmények fenntartásáért-működtetéséért a Szakképzés-szervezési Főosztály volt felelős. Ebben az időszakban 387 intézményben folyt szakközépiskolai oktatás, 352 intézményben szakiskolai oktatás és 123 intézményben speciális szakiskolai oktatás. A szakképzésen kívül más feladatot is ellátó intézmény 274, tiszta profilú intézmény 241 volt.

A TISZK-vagy a KLIK vagyongazdálkodásába került, a tulajdonjog pedig a társulást korábban alkotó önkormányzatok között oszlott meg. Az önkormányzatok helyére lépő Klebersberg Intézményfenntartó Központ nem szerzett tulajdonjogot (csak használati jogot) még a gazdasági társaság képviselével működő TISZK-ek esetében sem.

2010-ben a kormány keret-megállapodást kötött a Magyar Kereskedelmi és Iparkamarával az iskolarendszerű szakképzés és a gazdasági igényeinek összehangolása érdekében, 2014-ben pedig elkészítette a „Szakképzés szolgálatában” című szakmai koncepciót, melyet a 1040/2015. (II. 10.) Kormányhatározat tartalmaz.

2014-ben a szakképzési törvény módosítása a szakképzési feladatok ellátására új, önállóan gazdálkodó költségvetési szervként működő többcélú köznevelési intézmények, a szakképzési centrumok megalakításáról rendelkezett, továbbá meghatározta a KLIK fenntartásában lévő szakképző iskolák jelentős részének fenntartóváltását. Még ugyanebben az évben a 319/2014. (XII. 13.) Kormányrendelet a Nemzeti Munkaügyi Hivatal helyett létrehozott Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatalt állami szakképzési és felnőttképzési szervként jelölte ki és a Hivatal főigazgatóját bízta meg a szakképzési centrum főigazgatója feletti munkáltatói jogok gyakorlásával. Az EMMI-NGM és NMH-NSZFH átadás-átvételt a 146/2015. (VI. 12.) Kormányrendelet szabályozta.

Az Országgyűlés a 2015. május 27-i ülésnapján elfogadta a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény, a felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvény és az azokkal összefüggő tárgyú törvények módosítását, melynek értelmében az NGM fenntartásába kerülő szakképző iskolák szakképzési centrumokba tömörülnek, amelyek fokozatosan átveszik a TISZK-ek szerepét. A gazdasági társaságként funkcionáló TISZK-ek a továbbiakban is elláthatják szakképzési feladataikat ebben a formában (2015. évi LXVI. törvény a

szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény, a felnőttképzésről szóló 2013. évi LXXVII. törvény és az azokkal összefüggő tárgyú törvények módosításáról).

A jelenleg hatályos egységes szerkezetbe foglalt 2011. évi CLXXXVII. törvény (szakképzési törvény) a TISZK-et, mint szakképzési intézményt az alábbiak szerint definiálja:

(6) A térségi integrált szakképző központ a szakképzési feladatellátás olyan együttműködési rendszere, amelynek feladata az állami, önkormányzati feladatellátásban a szakképzés térségi feladatainak összehangolása, a képzés és a forrásfelhasználás hatékonyságának növelése, a szakképzési feladatellátás optimalizálása, a párhuzamos képzések és fejlesztések kiküszöbölése, valamint a munkaerő-piaci igények iskolai rendszerű szakképzésben való érvényesítése. A térségi integrált szakképző központ tagjai egyéb feladatok végrehajtásában is együttműködhetnek.

(7) Térségi integrált szakképző központ az állami fenntartó e törvény szerint működő szakképző iskolája, ha a szakképző iskolai osztályban tanulók - három tanítási év átlagában számított - hivatalos októberi statisztikai létszáma meghaladja a kétezret, és a szakképző iskola (tagintézménye és telephelye) más térségi integrált szakképző központnak nem tagja.

(10) A térségi integrált szakképző központ - a felnőttképzésről szóló törvényben meghatározottak szerint - részt vehet az iskolarendszeren kívüli szakképzésben.

(16) A honvédelemért felelős miniszter által fenntartott, kizárólag a honvédelemért felelős miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítésekre való felkészítést folytató szakképző iskola esetében a térségi integrált szakképző központ keretében történő működés nem kötelező.

A térségi integrált szakképzési központ részt vehet az iskolarendszeren kívüli szakképzésben és komplex szakmai vizsgát is szervezhet. A szabályozás továbbra is külön kitér az európai uniós támogatásból kifolyólag fenntartási kötelezettséggel bíró TISZK-ek működésére.

A jelenleg hatályban lévő szakképzési törvény megtartja a közoktatási törvény 2007-ben módosított 89/B §-ban szerint meghatározottakat, az alábbiak szerint:

„89/B. §-a szerint működhet tovább, de 2013. szeptember 1-jét követően csak abban az esetben minősül térségi integrált szakképző központnak,

a) ha az 5. § (7) bekezdésében meghatározott feltételeket teljesíti, vagy

b) ha a térségi integrált szakképző központ létrehozására vagy továbbfejlesztésére szolgáló olyan uniós támogatásban részesült, amelyben a térségi integrált szakképző központ fenntartási kötelezettségének előírására került sor, és

ba) az 5. § (7) bekezdésében meghatározott vagy

bb) a (3)-(5) bekezdésben meghatározott feltételeket teljesíti vagy

bc) 2015. augusztus 31-ig egy vagy több állami fenntartónak az azonos megyében vagy a fővárosban működő összesen legalább kettő szakképző iskolája.”

A szabályozás kimondja, hogy egy szakképző iskola csak egy térségi integrált szakképző központnak tagja lehet. A térségi integrált szakképző központ az állami szakképzési és felnőttképzési szervnek (NSZFH) kérésére adatot szolgáltat.

A törvény átmeneti rendelkezési szabályozzák a TISZK-ek és szakképzési centrumok vagyonára és működtetésére vonatkozó átadás-átvételi folyamatokat:

„92/B§

(3) Az önkormányzat tulajdonosi részesedésével működő gazdasági társaság a térségi integrált szakképző központ feladatait és az ezzel összefüggő projekt-végrehajtási és projekt-fenntartási kötelezettségeit 2015. július 1-jei hatállyal átadja a szakképzési centrum részére.

(4)A vagyongazdálkodási jog a szakképzési centrumot a térségi integrált szakképző központ esetében az önkormányzati tulajdoni hányad tekintetében illeti meg. E bekezdést nem kell alkalmazni a 4/A. § (2) bekezdése szerinti miniszter fenntartásában lévő köznevelési intézmény és a kizárólag nem állami, nem önkormányzati részvétellel létrejött térségi integrált szakképző központ által ellátott közfeladathoz kapcsolódó, valamint az olyan ingatlan és ingó vagyonra, amely tekintetében a szakképzési centrumot az Nkt. 76. §-a alapján ingyenes vagyongazdálkodás, illetve ingyenes használat illeti meg.

(5) A (4) bekezdés szerinti vagyongazdálkodás részletes szabályairól, továbbá a térségi integrált szakképző központ feladatellátását biztosító ingóvagyon átadás-átvételéről 2015. január 1-jei állapot szerint a szakképzési centrum és az ingatlan, illetve ingó vagyon tulajdonosa legkésőbb 2015. október 31-ig megállapodást köt. A megállapodás megkötésének hiánya nem akadályozza az ingatlan, illetve ingó vagyon használatbavételének. Ha a megállapodás a felek között az e bekezdésben meghatározott határidőig nem jön létre, vagy nem teljeskörűen jön létre, a vagyongazdálkodási jog az ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzésére a szakképzésért és felnőttképzésért felelős miniszter közigazgatási hatósági határozata alapján kerül sor.”

2015. július 1-jét követően új térségi integrált szakképző központ nem hozható létre.

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Ádám Anetta - Ugrai János (2009): *Az együttműködés kényszere. A térségi integrált szakképzési központok jelen és jövője. Tanulmánykötet.* Miskolc, MPT-ME.
2. Dobszai Barbara - Vámosi Tamás (2013): A középfokú szakképző iskolák és a vállalati szféra együttműködési jellemzői a szakmai gyakorlati képzés tükrében. *Szakképzési Szemle*, 2013/3. szám, pp. 23-42.
3. Forgács András - Loboda Zoltán (2003): *Az Európai Unió a változó világban. Az Európai Unió és az oktatás* (Változó világ 55). Budapest, Press Publica.
4. Mártonfi György (2007): *A TISZK rendszer kiépítésének első szakasza.*
http://www.oktatasikerekasztal.hu/hattertanulmanyok/04/martonfi_tiszka.pdf (Letöltés: 2015. december 21.)
5. Nagy Katalin (2013): A TISZK-ek átalakítása a szakképzési törvényben. *Szak- és Felnőttképzés* 2013/2. p.2-7.
6. Palotás József (2015): A szakképzési centrumok létrehozása. *Szak- és Felnőttképzés különszám.* p. 7-9.
7. *A szakképzés Magyarországon* (2014): Szerkesztette Bükki Eszter, Domján Kriszta, Mártonfi György, Vinczéné Fekete Lídia. Budapest, Türr István Képző és Kutatóintézet – Oktatási Observatory Központ. http://observatory.org.hu/wp-content/uploads/2015/11/Orszagjelentes_Refernet_2014_Magyarország.pdf (Letöltés: 2015. december 23.)
8. Szép Zsófia (2010): *Az RFKB-k szakképzés tervezési döntéseinek elemzése.* Budapest, NSZFI.
9. Szép Zsófia (2010): *A szak- és felnőttképzés területi tervezésének modelljei (modellek a nemzetközi és a hazai gyakorlat alapján).* Budapest, Studyline Kft.
10. Vámosi Tamás (2011): *Képzés. tudás, munka.* Budapest, Új Mandátum Kiadó

HIVATKOZOTT JOGSZABÁLYOK

Magyarország Alaptörvénye XI. cikk

1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról

1993. évi LXXVI. törvény a szakképzésről

2003. évi LXXXVI. törvény a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról

1057/2005. (V. 31.) Korm. határozat a szakképzés-fejlesztési stratégia végrehajtásához szükséges intézkedésekről

8/2006. (III. 23.) OM rendelet a szakképzés megkezdésének és folytatásának feltételeiről, valamint a térségi integrált szakképző központ tanácsadó testületéről

13/2008 (VII. 22) SZMM rendelet a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló 2003. évi LXXXVI. törvény végrehajtásáról

2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről

2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről

2011. évi CLV. törvény a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról

202/2012. (VII. 27.) Korm. rendelet a Klebelsberg Intézményfenntartó Központról

229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról

2012. évi CLXXXVIII. törvény a köznevelési feladatot ellátó egyes önkormányzati fenntartású intézmények állami fenntartásba vételéről

1040/2015. (II. 10.) Kormányhatározat a „Szakképzés a gazdaság szolgálatában” című koncepcióról

120/2015. (V. 21.) Kormányrendelet - az 1. számú mellékletben felsorolt iskolák NGM fenntartásba vétele

Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal: Az állami fenntartásba vétel és az érintett TISZK-ek. Tájékoztató a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény január 1-jén hatályba lépett, a kérdést szabályozó szakaszairól.

https://www.nive.hu/index.php?option=com_content&view=article&id=419:az-allami-fenntartasba-vetel-es-az-erintett-tizsk-ek&catid=10:hir-fj&Itemid=166

(A jogszabályok helyének ismételt (ellenőrzött) letöltése: 2015.12.27.)

AZ ONLINE KUTATÁS EREDMÉNYEI

Hipotézisünk szerint a TISZK rendszer számos eredménye ellenére nem tudott megfelelni az alapításakor megfogalmazott céloknak és feladatoknak. Az erősségek és gyengeségek utólag feltárhatók, számba vehetők és tapasztalatul szolgálhatnak az új Szakképzési Centrumok működési irányainak kialakításánál. A leépülő TISZK rendszer az új Szakképzési Centrum rendszer cél és feladatrendszerére nem mindenben feleltethető meg egymásnak.

„A TISZK-ek működésében bekövetkezett változások nyomon követése” című online vizsgálat során 86 főnek – az NSZFH által összeállított TISZK vezetők és helyettesek adatbázisa alapján - került kiküldésre a kérdőív. A résztvevők közül egy személy nem érezte magát relevánsnak, 36 fő nem válaszolt a kérdésekre és 49 fő (az összes kiküldött kérdőív 56,9%-a) küldte vissza válaszáat.

A vizsgálatban tehát 30 fő férfi (61,2%) és 19 fő nő (38,8%), összesen 49 fő (100%) válaszolt a feltett kérdésekre. Életkori megoszlásukat tekintve – értelemszerűen - legnagyobb válaszadói hajlandósággal a 45-50 éves és az 52-56 éves korosztályból kerültek ki (15-15 fő (30,7%-30,7%) a válaszadók. A vizsgálatban megkérdezettek közül 12 fő (24,5%) budapesti, 4 bajai (8,2%), 2-2 fő (4,1%-4,1%) győri, miskolci, valamint hasonló számarányban (2-2 fő, 4,1%-4,1%) székesfehérvári és szombathelyi illetőségű. A további egy-egy fő az ország különböző kis-közép és nagyobb településeinek, városainak köréből kerültek ki.

A TISZK-ben betöltött szerepeket vizsgálva ugyanakkor elmondható, hogy az igazgatóhelyettesi, igazgatói, minőségirányítási csoportvezetők mellett a tanárok, szaktanárok, a projektmenedzserek és koordinátorok, valamint a tagintézményi vezetők és ügyvezetők is megtalálhatóak voltak.

A vizsgálat fő céljaként meghatározott kérdések közül elsőként a TISZK rendszer kialakítása során átszervezett szakképzési rendszer indoklására helyeződött a hangsúly. Arra a kérdésre, hogy „*Indokoltnak tartotta-e a TISZK rendszer kialakításakor a szakképzési rendszer átalakítását?*” (1. táblázat), 49 fő (100%) válaszadóból 35 fő (71,4%) egyértelműen jelezte, hogy indokoltnak találja az átalakítást, 8 fő (16,3%) nemleges választ adott, és 3-3 fő (6,1%-6,1%) nem tudta, vagy nem kívánt választ adni a kérdésre.

Ezzel szemben a TISZK-ek hatékony szakmai működésével összefüggő kérdésre („*Hatékonynak találta-e TISZK-ek szakmai működését?*”, 2. táblázat) 49 főből (100%) 20 fő (40,8%) jelezte, hogy csak részben látja hatékonynak, 16 fő (32,7%) nem találja hatékonynak és 9 fő (18,4%) gondolja úgy, hogy hatékony az intézmény szakmai működése. 2-2 fő (4,1%-4,1%) nem tudja, illetve nem válaszolt erre a kérdésre.

1. táblázat

		fő	%
Indokoltnak tartotta-e a TISZK rendszer kialakításakor a szakképzés rendszerének átalakítását?	igen	35	71,4%
	nem	8	16,3%
	nem tudja	3	6,1%
	nem válaszol	3	6,1%
	Összesen	49	100,0%

2. táblázat

		fő	%
Hatékonyak találta-e a TISZK-ek szakmai működését?	igen	9	18,4%
	nem	16	32,7%
	nem tudja	2	4,1%
	nem válaszol	2	4,1%
	részben	20	40,8%
	Összesen	49	100,0%

Azok a válaszadók, akik hatékonyak, illetve részben hatékonyak találták a TISZK-ek szakmai működését,³ kiválasztották, hogy a 8 terület közül melyik 3-ban történt leginkább előrelépés. Legtöbbször az intézmények közötti együttműködést választották, ez az összes jelölés (87) közel harmadát (30%) kapta. Másodsorban a szakképzésről való gondolkodásmódot - 15 említés (17,2%) - és a tárgyi feltételek javulását - 16 jelölés (18,4%) - emelték ki.

2.A. kérdés: Ha hatékonyak találta, válassza ki azt a 3 területet, ahol leginkább történt előrelépés!

3. táblázat

	Válaszok		esetek százaléka
	db	százalék	
leginkább történt előrelépés ^a intézmények közötti együttműködés	26	29,9%	89,7%
a szakképzésről való gondolkodásmód	15	17,2%	51,7%
tárgyi feltételek javulása	16	18,4%	55,2%
személyi feltételek javulása	1	1,1%	3,4%
gyakorlati képzés modernizálása	12	13,8%	41,4%
kapcsolat a gazdasággal	11	12,6%	37,9%
adminisztráció	4	4,6%	13,8%
pénzügyi menedzsment	2	2,3%	6,9%
Összesen	87	100,0%	300,0%

Azok közül a válaszadók közül, akik nem találták hatékonynak a TISZK rendszert (2.B Ha nem találta hatékonynak, válassza ki azt a 3 területet, ahol legkevésbé történt előrelépés!) legtöbbször a gazdasággal való kapcsolatban és a pénzügyi menedzsmentben - 18-18 említés (16,7% -- 16,7%) - látták a rendszer problémáját. Kiemelték még a személyi feltételek javulásának hiányát is - 17 jelölés (15,7%).

4. táblázat

	Válaszok		esetek százaléka
	db	százalék	
legkevésbé történt előrelépés intézmények közötti együttműködés	12	11,1%	33,3%
a szakképzésről való gondolkodásmód	14	13,0%	38,9%
tárgyi feltételek javulása	9	8,3%	25,0%
személyi feltételek javulása	17	15,7%	47,2%
gyakorlati képzés modernizálása	10	9,3%	27,8%
kapcsolat a gazdasággal	18	16,7%	50,0%
adminisztráció	10	9,3%	27,8%
pénzügyi menedzsment	18	16,7%	50,0%
Összesen	108	100,0%	300,0%

Arra a kérdésre, hogy „A TISZK rendszer létrehozásával változott-e az alapozó képzés minősége?” (3. kérdés), a válaszadók közül 11 fő (22,4%) azt jelezte; igen változott a képzés minősége, 31 fő (63,3%) azt jelezte, hogy szerinte nem történt változás, 4 fő (8,2%) nem

tudja, illetve 3 fő (6,1%) nem válaszolt a kérdésre. Arra a kérdésre viszont, hogy a „TISZK rendszer létrehozásával változott-e a gyakorlati képzés minősége?” (4. kérdés), az igen–nem arány szinte azonos, azaz 20 fő (40,8%) gondolja úgy; igen, változott, 23 fő (46,9%) pedig úgy, hogy nem. A nem tudja és a nem válaszolt eredmények számaránya – az eddigiekhez hasonlóan - nem számottevő 2-4 fő (4,1% és 8,2%).

5. táblázat

		fő	%
A TISZK rendszer létrehozásával változott-e az alapozó képzés minősége?	igen	11	22,4%
	nem	31	63,3%
	nem tudja	4	8,2%
	nem válaszol	3	6,1%
	Összesen	49	100,0%

6. táblázat

		fő	%
A TISZK rendszer létrehozásával változott-e a gyakorlati képzés minősége?	igen	20	40,8%
	nem	23	46,9%
	nem tudja	2	4,1%
	nem válaszol	4	8,2%
	Összesen	49	100,0%

7. táblázat

		fő	%
Sikerült-e eredményeket elérni a TISZK rendszer létrehozásával a vállalatok és a szakképzés együttműködésének területén?	igen	4	8,2%
	nem	15	30,6%
	nem tudja	4	8,2%
	nem válaszol	2	4,1%
	részben	24	49,0%
	Összesen	49	100,0%

Úgy tűnik, a TISZK rendszer létrehozásával a vállalatok és a szakképzés együttműködése nem nagyon mozdult előre. 24 válaszadó - a megkérdezettek majdnem fele - szerint csak részben történt előrelépés, míg 15 fő (31%) úgy vélekedett, hogy nem lett jobb a helyzet. Mindössze négyen gondolták úgy, hogy a TISZK rendszer javított a szakképzés és vállalatok kapcsolatán.

A jó szakmai együttműködésre fókuszáló kérdésben a partnerek közül elsősorban a tagiskolák (25 említés – 35,7%), másodsorban a TISZK vezetése (12 jelölés – 17,1%), harmadsorban a külső gyakorlati képző helyek (10 említés – 14,3%) kerültek kiemelésre.

8. táblázat

		Válaszok		esetek százaléka
		db	százalék	
jó együttműködés	tagiskolák	25	35,7%	89,3%
	TISZK vezetés	12	17,1%	42,9%
	TÁMOP projektmenedzsment	9	12,9%	32,1%
	RFKB	2	2,9%	7,1%
	kamara	7	10,0%	25,0%
	gazdasági szervezetek	5	7,1%	17,9%
	külső gyakorlati képző helyek	10	14,3%	35,7%
	Összesen	70	100,0%	250,0%

A válaszadók megnevezték azokat a résztvevőket is, ahol kevésbé sikeres, illetve formális maradt az együttműködés. Így arra a kérdésre, hogy „Kik között volt kevésbé sikeres, vagy formális jellegű az együttműködés?” (6.B.), az alábbi eredmények születtek: legtöbbször az RFKB-t emelték ki (24 említés 22%), majd a gazdasági szervezeteket (21 jelölés, 19%), míg a kamarákat és a tanácsadó testületet egyaránt, 15-15 alkalommal jelölték meg.

9. sz. táblázat

		Válaszok		esetek százaléka
		db	százalék	
formális együttműködés	tagiskolák	7	6,4%	17,9%
	TISZK vezetés	8	7,3%	20,5%
	TÁMOP projektmenedzsment	8	7,3%	20,5%
	tanácsadó testület	15	13,6%	38,5%
	RFKB	24	21,8%	61,5%
	kamara	15	13,6%	38,5%
	gazdasági szervezetek	21	19,1%	53,8%
	külső gyakorlati képző helyek	12	10,9%	30,8%
	Összesen	110	100,0%	282,1%

A szakmai kérdések sorát a „Történt-e pozitív előrelépés a gyakorlati képzés rendszerének korszerűsítésében?” kérdés zárta (7. kérdés). 24 fő (49% - a válaszadók fele) szerint csak részben történt, 13 fő (26,5%) véleménye szerint nem történt a gyakorlati képzés vonatkozásában előrelépés, és csak 7 fő (14,3%) jelezte azt, hogy szerinte történt változás. A

„nem tudja” és a „nem válaszol” számaránya ismét igen alacsony értéket mutatott (1-4 fő, 2-8,2%).

Az intézmények közvetlen életterére vonatkozó kérdések sorát az intézményalapítás éve indította el. A 49 intézményből 27 az elmúlt 7 évben jött létre. 11 (22,4%) 2015-ben, 4 (8,2%) 2009-ben, 6 (12,2%) 2008-ban, illetve 3-3 intézmény (6,1%-6,1%) 1986-ban és 2007-ben jött létre. A további intézmény 1874 és 2005 között jött létre, illetve azóta működik.

A TISZK tevékenységében bekövetkező változások és a KLIK-hez történő csatlakozás kérdésre (9. kérdés: „Hozott-e változást a TISZK tevékenységében a KLIK-hez történő csatlakozás?”) az „igen” és „nem” válaszok szinte azonos nagyságrendben jelennek meg. Az összes válaszadó 49 fő (100%) közül 22 fő (44,9%) igen-nel, 20 fő (40,8%) nem-mel válaszolt, 4 fő (8,2%) nem tudta, 3 fő (6,1%) pedig nem kívánt választ adni erre a kérdésre.

A csatlakozás következtében a szervezeten belül átalakultak a szerepek, így fontossá vált, milyen új, oktatással összefüggő tevékenységek alakultak ki.⁴ A megkérdezettek körében az oktatásirányítás, oktatásszervezés területén megjelenő új elemek megismerése leginkább a válaszadók által felsorolt gondolatokban formálódott meg:

„A szakmai gyakorlat anyagigényeinek biztosítása nehezzé vált.”

„Az eszközök az iskoláknál maradhattak.”

„Az intézmények közötti együttműködés lazult.”

„Az irányítás szervezeti szinten is elszakadt a településektől.”

„Gazdasági önállóság hiánya.”

Kiszolgáltatottá váltak az iskolák és a pedagógusok.”

„Pénztelenség, pénzügyi problémák.”

„A gazdaság szereplői részben elfordultak az iskolától – a fizetési nehézségek miatt.”

„Átláthatatlan működés.”

Ezzel összefüggésben arra vizont, hogy ezek az új elemek megmaradtak-e a Szakképzési Centrumokban jelenleg ismert működési szabályozás keretében (10. kérdés), a válaszadók közül 13 fő (26,5%) igen-t, 21 fő (42,9%) nem-et mondott. Ennél a kérdésnél magas volt azoknak a száma, akik nem tudták (8 fő -- 16,3%), 7 fő (14,3%) viszont nem kívánt választ adni a kérdésre.

10. táblázat

Ezek az új elemek megmaradtak-e a Szakképzési Centrumokban jelenleg	igen	13	26,5%
	nem	21	42,9%
	nem tudja	8	16,3%
	nem válaszol	7	14,3%

10. kérdés – Az új oktatásirányítás, oktatásszervezés területén milyen új elemek jelentek meg?

ismert működési szabályozás keretében?	Összesen	49	100,0%
--	----------	----	--------

A hatékony intézményi működés egyik alappilléret jelenti az infrastrukturális ellátottság. Arra a kérdésre, hogy „Történt-e fejlesztés az intézményi infrastruktúrában?” (12. kérdés), a válaszadók közel fele (24 fő – 49%) válaszolt igen-nel, 13 fő (26,5%) nem-mel válaszolt. Ennél a kérdésnél is megjelent a „nem tudja” (5 fő – 10,2%) és a „nem válaszolt” (7 fő – 14,3%) csoportba tartozók köre.

11. táblázat

		fő	%
Történt-e fejlesztés az intézményi infrastruktúrában?	igen	24	49,0%
	nem	13	26,5%
	nem tudja	5	10,2%
	nem válaszol	7	14,3%
	Összesen	49	100,0%

A fejlesztések az épületek korszerűsítése, az eszközfejlesztés, a hatékonyabb gazdálkodás, az informatika, a központi képzőhely és a központi tanműhely létrehozása, az oktatási eszközök beszerzése, az oktatási környezet megújítása, a tanmenetek kidolgozása, az új technológiák bevezetése a módszertani fejlesztésre és a különböző tartalmi elemek átalakítására irányultak, mindvégig a képzés elősegítése érdekében. A fejlesztések közé szervesen tartozó terület a felnőttképzés területe, mely sok esetben a TISZK-ek feladatai közé ékelődtek be.

12. táblázat

		fő	%
Megvalósult-e a TISZK-ben a felnőttképzés területén tervezett feladat?	igen	12	24,5%
	nem	13	26,5%
	nem tudja	3	6,1%
	nem válaszol	3	6,1%
	részben	18	36,7%
	Összesen	49	100,0%

Az online kérdezés során 12 fő (24,5%) értékelte úgy, hogy a felnőttképzés megvalósult a TISZK-ben, 13 fő (26,5%) úgy gondolja, hogy nem valósult meg mindez, 18 fő (36,7%, a legnagyobb mértékű válaszadás) a „részben” választ illetve kiemelten. A többi válaszokhoz hasonlóan néhány ember, jelen esetben 3-3 fő (6,1-6,1%) nem tudta, vagy nem kívánt válaszolni a kérdésre. Ennek a kérdésnek a folytatásaként, leginkább kiegészítéseként érdekes eredményt hozott a „Mely követelmények valósultak meg leginkább a TISZK rendszer létrehozásával?” témára adott feleletek sora. A tananyagfejlesztést és a modulrendszer bevezetését 32-32 fő (10,9% - 10,9%) emelte ki a választható jellemzők közül, az infrastruktúrafejlesztést 30 fő (10,2%), a szakképzés korszerűsítését és a gyakorlati képzés előtérbe helyezését 25-25 fő (8,5-8,5%), a HR továbbképzést 20 fő (6,8%), 19 fő (6,5%) pedig a gazdasági szereplőkkel való együttműködésre helyezi a hangsúlyt. A válaszadók 5,8%-a (17 fő) az intézmények közötti harmonizált irányítási rendszer és a közösségi funkciók megvalósulását látja a követelmények teljesítése közben.

13. táblázat

		Válaszok		esetek százaléka
		fő	százalék	
Mely követelmények valósultak meg? ^a	szakképzés korszerűsítése	25	8,5%	51,0%
	harmonizált irányítási rendszer az intézmények között és belül	17	5,8%	34,7%
	együttműködés a gazdaság szereplőivel	19	6,5%	38,8%
	gyakorlati képzés előtérbe helyezése	25	8,5%	51,0%
	az egy tanulóra jutó képzési költség csökkentése	14	4,8%	28,6%
	infrastruktúra fejlesztés	30	10,2%	61,2%
	modulrendszer bevezetése	32	10,9%	65,3%
	képzési párhuzamosságok megszüntetése	14	4,8%	28,6%
	a tanulók munkaerő-piaci elhelyezkedésének esély növekedése	8	2,7%	16,3%
	közösségi funkciók	17	5,8%	34,7%
	HR, továbbképzés	20	6,8%	40,8%
	romák és fogyatékkal élők előtérbe helyezése	9	3,1%	18,4%
	felnőttképzés, LLL	16	5,4%	32,7%
	tananyagfejlesztés	32	10,9%	65,3%
	pályakövetés	16	5,4%	32,7%
Összesen	294	100,0%	600,0%	

Az online kérdezés utolsó kérdéseinek egyike a problémák orvoslására irányult. A „Volt-e lehetősége a tagintézményeknek javaslatot tenni a TISZK működése során felmerülő problémák megoldására?” felvetésre a válaszadók 55,1%-a (több mint a fele – 27 fő), úgy látta, hogy igen, volt lehetőség javaslatot tenni. 20,4%, azaz 10 fő nem-mel válaszolt a kérdésre, valamint a „nem tudja” és „nem válaszolt” csoportot 12 fő (24,5%) képviselte.

14. táblázat

		fő	%
Volt-e lehetősége a tagintézményeknek javaslatot tenni a TISZK működése során felmerülő problémák megoldására?	igen	27	55,1%
	nem	10	20,4%
	nem tudja nem válaszol	12	24,5%
	Összesen	49	100,0%

Amennyiben volt lehetősége a tagintézményeknek, hogy javaslatot tegyenek a TISZK működése során felmerülő problémák megoldására, kérdésre 5 az érintettek az alábbi válaszokat adták;

„A havonta megrendezett intézményvezetői értekezlet keretében megbeszéltük a problémákat.”

„A tagintézmények rendszeres tájékoztatást kaptak a TISZK működéséről. Minden döntés előtt lehetőség volt számukra a javaslatok megfogalmazására.”

„A TISZK vezetés folyamatosan megkérdezte az iskolákat.”

„Intézményvezetők Tanácsa működése során, és az ügyvezető felé kezdeményezhette az intézményvezető a gondjait.”

„A szakmai partnerek irányába a közös fellépés erősítése.”

A válaszokból tehát az látható, hogy a többnyire volt arra lehetőség, hogy a tagintézmények javaslatot tegyenek a TISZK működése során felmerülő problémák megoldására, azonban azt már egyértelműen nem állíthatjuk, hogy a helyzet megoldódott.

A vizsgálat zárása egy nyitott kérdést helyezett célpontba. Ez esetben az volt a kérdés, hogy „Miben látható napjainkban a szakképzés legfőbb problémáinak köre?” A válaszadók számos tételt felsoroltak arra vonatkozóan, hogy miben látják a problémákat, így említésre került az alacsony tanulói létszám, a szakoktatói bérek rendezetlensége, a technikai dolgozók nagyon alacsony bére, a kevés gyakorlati képzőhely, a pedagógusok nagy leterheltsége és a tanulók nagy többségének gyenge általános iskolai képzettsége egyaránt. Sok válasz komplexen, több oldalról világította meg a problémák alappilléreit és továbbgondolási lehetőségeit.

„A munkaerőpiac igényei nem jelennek meg erőteljesen a szakmaszerkezet kialakításában. A szakképzés presztízse alacsony a társadalmi megítélésben. A

5 16. kérdés –Ha igen, akkor milyen módon teheték meg mindezt?

gimnáziumi képzés aránytalanul elszívja a jó képességű tanulókat. A felsőfokú intézményekben a szakképzés átgondolatlan, olyan képzéseket indítanak, amelyekre nincs szükség, nem tudnak elhelyezkedni vele a fiatalok. Az elmúlt években a szakképzés finanszírozása alulmaradt, az eszközpark több intézményben nem korszerű, a meglévő eszközök állaga romlik, új eszközök vásárlására, javításra alig van lehetőség. Gyakran a képzéshez szükséges szakmai anyag megvásárlása is elmaradt.”

„A szakmaszerkezeti döntés és a keretszámok nem teszik lehetővé, hogy helyben, gyorsan reagáljunk a gazdaság szereplőinek kérésére, feleslegesnek tartom, hogy az állam a saját iskoláit korlátozza, elég lenne ha a magán- és egyéb fenntartókra határozná ezeket meg. A szakmai tanárok és a szakmai oktatók hiánya, alacsony bére, illetve az ezen a területen dolgozni akaró nyugdíjasok alkalmazásának korlátozása. A duális szakképzés bevezetésében, a tanulók foglalkoztatásában nem eléggé érdekeltek a KKV-ok. Az alacsony demográfiai hullám és az, hogy bárkit felvesznek a gimnáziumokba, azt eredményezi, hogy a maradékelv érvényesül. A szakképző iskolák épületei és kollégiumai elavultak, korszerűtlenek, nem vonzóak a szülők és a tanulók számára.”

„A tanulók és a szülők csak nagyon lassan veszik tudomásul a munkaerőpiac igényeit, így a képzési rendszer ugyan próbál rugalmasan alkalmazkodni, de a hiányszakmákra minden támogatás ellenére is nagyon nehéz beiskolázni. Az általános iskolákból sok olyan tanuló érkezik a szakképzésbe, aki pl. olvasási-írési nehézségekkel küzd, így alkalmatlan és képtelen a szakmai ismeretek elsajátítására. A duális képzés kiteljesedéséhez a vállalatok, cégek eddiginél is nagyobb aktivitására lenne szükség. A szakképzésben tanító szakmai tanárok, szakoktatók hiánya szintén égető probléma. A végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentéséhez ifjúságvédelmi szakemberek ismételt alkalmazása feltétlenül szükséges lenne.”

SZAKMAI INTERJÚK

Az interjúszövegek tartalma eredeti formában került leírásra, a szükséges nyelvi és tartalmi javítások mellett.

1. INTERJÚ

1. Mi volt az oka a TISZK rendszer létrehozásának?

A szakképzés korszerűsítése volt a cél, hogy formába öntsék a szakképzést. Sok mindennel próbálkoztak már előtte, többek között voltak a különböző modellek, a városprogram, aztán a világbanki modell a szakképzés átszervezésére, aztán bevezették az új OKJ-t 2004-ben először próbálkoztak, aztán 2006-ban változtattak rajta. Nyilván valami olyan modellt próbáltak bevezetni a szakképzésbe, ami működik, és ami a munkaerő-piaci igényeket ki tudja elégíteni teljes egészében és még gazdaságosan is működik. Vagyis a különböző átfedéseket és párhuzamosságokat egy adott területen megszüntetni, a képzést olyan irányba vinni az egyes intézményekben, hogy az célravezető legyen és a munkaerőpiaci igényeknek megfeleljen.

2. Abban a tizenhatban nem voltak benne?

Nem voltunk benne az első tizenhatban. Érdekes módon jött létre ez az egész. Egy megyei szakképzési szervezési társulást hoztak létre és a megyei szakképzési szervezési társulást úgy hozták akkor létre, hogy a megye összes szakképző intézményét megpróbálták bevonni. Egy hatalmas, közel 16.000 fős tanulólétszámú TISZK jött létre, és mivel a szakképzési szervezés társulási formában jött létre, az összes önkormányzat tagja volt ennek a társulásnak, akkor el lehet képzelni, hogy döntést hogyan lehetett hozni. Tehát 26 intézmény volt a TISZK-ben, ezek az intézmények azóta különböző fenntartású intézmények lettek, volt állami, megyei önkormányzat által fenntartott intézmény, felsőoktatási intézmény, azaz sokszereplős volt, amely problémát is okozott az intézmény 2012. 12. 31-i megszűnésekor. Tehát az első körös TISZK-ben nem nyert a pályázat. A második körös TISZK-es pályázatokban, amelyet 2008-ban írtak ki, viszont 2010-ben valósult meg, akkor már a TÁMOP és a TIOP is nyert.

3. 2012-ben megszűnt? Született egy kormány- vagy egy miniszteri rendelet, ami megszüntette a TISZK-eket?

Nem. Nem a szakképzési szervezési társulásokat szüntette meg. Tehát azokat a TISZK-eket szüntette meg, amikor ugye a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ létrejött 2013. január 1-jével, azon TISZK-ek, amelyek szakképzési szervezési társulásként működtek, a társulások szűntek meg és nem a TISZK szűnt meg. A fenntarthatóságát megkapta a KLIK. Tehát 2013. január 1-től a KLIK-é lett a TISZK fenntartása, 2015. július 1-től pedig a szakképzési centrumé, hiszen itt van telephelyen való megvalósítása. A szakképzési szervezési társulások ráadásul jogutód nélkül szűntek meg, az önkormányzatok, a társulások tagjai pedig a vagyont felosztották egymás között, megfelelő módon. Ez teljesen törvényes volt.

4. Mit jelentett a KLIK-esedés?

A szakképzés tekintetében igazából a KLIK-esedés annyit jelentett, hogy némileg nehezebben tudtunk elindulni. Előtte a megyei városban volt már egy Intézményszolgálat nevezetű cég, amely a gazdálkodást végezte, azaz az intézmények 2004 óta már nem voltak önálló gazdálkodó intézmények.

5. Mi volt az, ami jól valósult meg a TISZK-ben?

Voltak olyan kötelező elemek, amelyeket meg kell oldania, például az indikátorok teljesítését. Volt, hogy szakmai kiállítást szervezett a gyerekeknek, próbált felnőttképzéssel

tevékenykedni, de nem jött össze, nem tudta beindítani, úgy emlékszem, hogy akkoriban még akkreditációt is kellett szereznie.

6. Segítette-e a szakképzés minőségének javulását és az együttműködéseket a TISZK?

Igen, segítette a szakképzés minőségének javítását. A TÁMOP keretein belül a kollégákat összehozta, létrejöttek olyan munkacsoportok, melyek a megyéből összehozták azokat a kollégákat, akik egyébként ismerték ugyan egymást, de nem biztos, hogy egymással találkoztak. Az együttműködést is segítették. A TIOP az annyira nem, mert az egy-egy iskolára adódott, de a TÁMOP az igen, mert abban tényleg a kollégák tudtak együttműködni, tudtak együtt gondolkodni. Hogy utána ez az együttgondolkodás nem valósult meg, az már más kérdés. Kapcsolat alakult ki, mely mindenféleképpen előrehaladást jelentett a szakképzésben.

7. Az e-learninges tananyagokat és az egyéb szakmai anyagokat már együtt dolgozták ki?

Nem, ezeket központilag dolgoztatták ki külsős cégekkel pályázati forrásból. Igazából beleszólhattak, azt hiszem, hogy kollégákat is vontak be, de összességében nem volt jellemző. Tulajdonképpen nem a saját intézményi kollégák dolgozták ki, hiszen sürgős határidők voltak, beszerzések voltak, tehát itt azt nem lehetett megcsinálni, hogy egy tananyagot te dolgozol ki. Kompletten lehetett nézni az egészet. Nyilván lehet, hogy azok a cégek bevontak saját kollégákat is, viszont ebben nem vagyok biztos.

8. Súlyponti iskola és nem súlyponti iskola között mi volt a különbség? És a pénz az inkább a súlypontihoz származott és a tagiskolák vagy az önálló jogi személyiségek...

Tehát a TÁMOP, mivel szakképzési szervezési társulás volt, ezért nem az iskolák voltak a súlypontiak vagy nem súlypontiak, hanem az önkormányzatok. Az önkormányzatok, azaz a társulás tagjai. Részvétel arányban történt a részesülés. Ez a részvételi arány pedig a tanulói létszámmal volt meghatározva. A 16.000 főből a jelen város adta a tanulók kb. 30-40%-át. A befizetési kötelezettségek 40%-át ő finanszírozta. És ugyanígy, a súlyponti iskola, mivel itt épült meg a TISZK épülete, ugyanakkor itt volt lehetőség beruházásra, így arra, hogy nyelvi labort alakítsanak ki, tanirodát, pénztárgép kabinetet és hegesztőgépeket. Például ennek az intézménynek soha nem volt köze a kereskedelem- és marketingképzéshez, de a másik intézménynek volt, és még a mai napig is jönnek a tanirodába, jönnek a pénztárgép kabinethez és jönnek a nyelvi laborra foglalkozásokra. Tulajdonképpen ez a súlyponti, de nem azért, mert ez részesítőbb, hanem nyilván azért, és szükség lett volna egy központi épületre.

9. Milyen módon valósult a különböző intézményekkel való együttműködés?

Melyek a gazdasági szereplőkkel, gyakorlólhelyekkel történő együttműködés legfőbb jellemzői, sikerei és nehézségei? Voltak-e kapcsolatok, ha igen, mennyire voltak hathatósak a piaci, az állami és a nonprofit szervezetekkel való együttműködések?

Milyennek látta a TISZK-ek és az RFKB együttműködését, valamint a kamarával való kapcsolatot?

Mivel megyei szervezet volt ez a TISZK, megyei lefedettsége volt, ezért nyilván az említett RFKB-val és a megyéből létrejövő munkáltatókból kialakult egy tanácsadó testület, mely segítette a munkát. Itt találkoztak az iskolák képviselői, találkoztak a munkaadók és tudtak egyeztetni. Ehhez nem feltétlen kellett a TISZK, mert TISZK nélkül is megoldható ez a dolog, de nyilván ez a megyében összefogja ezt az „ügyet.” Az önkormányzat 2008-ban hozta létre a centrumot. Igazgatóságának nevezték, és voltak tagintézmények. A KLIK-es időben is működött, és a KLIK előtt is működött ugyanígy a dolog, nem voltak ezzel problémák. Tehát

igazából azon tapasztalatokat, amelyeket a TISZK-ről lehetne mondani, nem is a TISZK-ről kellene elmondani.

10. Tehát tulajdonképpen ez egy pilot szakképzési centrum?

Teljesen. Tehát 2008-tól egy olyan szakképzési centrum, amely működik, amely hatalmas bevételeket termel felnőttképzésből, amelyet most is szeretnénk. Azonban a mostani NGM-es elképzelések egy kicsit mások, ki akarják adni a tagintézményeknek a felnőttképzést, itt a tagintézetek nem értenek hozzá. A tagintézményekbe a gazdasági embert most nevezik ki, eddig nem volt tagintézményben gazdasági ember.

11. És egy költségvetés?

Egy költségvetés, igen. Nem is tudom, most is azt mondják, hogy szedjem szét tagintézményenként a centrum költségvetését, de nem tudom, mert nincs előzménye, tehát nem tudom, hogy az egyes tagintézménynek milyen összeg áll a rendelkezésére.

12. Miként tudná megfogalmazni a TISZK-ek előnyeit, hátrányait a most működő szakképzési centrumokkal összehasonlítva? Miben látja a napjaink hazai szakiskolai képzések legfőbb problémáit? Hol, hogyan látja a rendszer hatékonyságának fejlesztési pontjait?

Ezek egy része benne is volt már. Tehát a fejlesztési lehetőségek, amit látok, hogy nagyon sok minden a pénzen múlik, az anyagi forrásokon. Illetve, amely további problémát jelent, ha az már rendelkezésemre is áll az anyagi forrás, akkor a költségvetési szervek határozzák meg beszerzési kötelezettségeinket. Ha például szükségem lenne egy számítógépre, nem biztos, hogy megvehetem. Egy 300.000 forintos eszközt csak úgy nem vehetem meg, mert 200.000 forint felett beruházásnak számít. Hogy a hatékonyságát hogyan lehetne növelni? A hatékonyság növelésének egyik szempontja: megszüntetni a párhuzamos képzést, tehát az, hogy egy városban egy adott területen egy iskola foglalkozzon a képzéssel, amelyet ez esetben kell fejleszteni. De itt kell megemlítenem, hogy az utolsó informatikai eszköz beszerzés 2012-ben volt. Egy szakképzéssel foglalkozó iskolában, ahol szakmai képzés folyik, lassan négy éve volt lehetőség utoljára beszerezni gépeket szerezni, így számítógépeket is.

13. De ez már az egyéni kreativitás?

Így van, nyilván hivatalos minden, de nehéz. Ugyanez vonatkozik más eszközök beszerzésére. Nagyon-nagyon régen megszűnt a decentralizált képzési alap, az iskoláknak való utalása. Éppen a TISZK-ek voltak az utolsók, amelyeket 2011-ben még fogadhattak, és 2012-ben lehetett elkölteni az utolsó pénzeket. És ennek nincs folytatása, hiszen kijönnek a pályázatok, de ezek a decentralizált pályázatok, amelyek sokkal kevesebb pénzt tartalmaznak.

14. Melyek a gazdasági szereplőkkel, gyakorlóléhelyekkel történő együttműködés legfőbb jellemzői, sikerei és nehézségei? Voltak-e kapcsolatok, ha igen, mennyire voltak hathatósak a piaci, az állami és a nonprofit szervezetekkel való együttműködések?

Jó, ez nagyon egyszerű, egyrészt a gyakorlati oktatás, a saját dolgozóinkról beszélek, akik ugye a gyakorlatot szervezik az intézményen belül. Velük is, és a helyettesükkel is rendszeresen találkozom, nem csak a vezetőikkel. Tehát tulajdonképpen ez egy jó nagy társaság, ha összeül mindenki, de ez nem így van, hanem mindig az aktuális embert hívjuk, akinek a területéhez tartozik. A gyakorlati képzést nyilván tanműhelyekbe szervezzük, ahol lehet és van, továbbá a törvény engedi, mert a szakiskolában nem engedi a törvény, hanem 10. osztálytól ki kell vinni tanulószerveződéssel, ott pedig a munkaerő-piaci szereplőkhöz visszük ki, a vállalkozásokhoz, vállalatokhoz.

15. Ez megoldható?

Megoldjuk a nagy részét, nyilván van olyan, akit nem tudunk kivinni, ezzel összefüggésben a kamarától kapunk garanciavállalási levelet, amely alapján nem kell kivinnünk, hanem a tanműhelyben maradhat a tanuló. A cégekkel a kapcsolatunk évek óta jónak mondható, bátran kereshetjük a cégeket. Mi sem bizonyítja jobban azt, hogy kereskedő cégekről beszélünk, de nem csak azokról van szó, hanem nem kereskedőkről is, hogy még mindig bíznak bennünk, annak ellenére, hogy a KLIK még sokkal tartozik sok mindenkinek.

16. Hány tanulószereződéses gyerek van?

Sok. A konkrét számot fejből nem tudom. Tehát majdnem mindenki kint van. Azt is elmondom, hogy kik vannak bent. Mivel olyan tevékenységet folytatunk, amely építőipari, gépészeti, stb. és nyilván nekünk is szükségünk van arra, hogy ezt itt ki tudjuk festeni, vagy külsősök, a kormányzat megkeres bennünket, és akkor olyanokat tartottunk bent - nyilván megegyezés alapján - akikkel ilyen munkát tudunk végezni.

17. Van-e nonprofit szervezettel együttműködés?

Van. Nyilván a nonprofit szervezetek többféle módon működnek, így például iskolai közösségi szolgálatként. Rengeteg együttműködés van; 60-70 környékén van az együttműködések száma. Nyilván a gyerekeket visszük ki, akiknek kötelező a 60 órát megszerezni.

18. Milyen az RFKB és Kamarával való kapcsolat?

A Kamarával rendszeres a kapcsolat, hiszen a tanulószereződések miatt rendszeresen találkozunk. Mivel a Kamara mesterképzéseket szervezett, ezért több tagintézményünk helyet adott a mesterképzésnek. A Kamara – ha szükséges - segíti a munkánkat tanácsokkal is. Gyakorlóléhséget nem fognak tudni találni, mert nyilván azt saját magunknak kell fellelni, de azért a kapcsolat működik, tehát elég rendszeresen találkozunk.

19. Az RFKB meg MFKB, nem néztem utána a papírok között, tulajdonképpen ugyanazokból az emberekből, ugyanazon típusú tagokból áll?

Igen, ugyanabból. Csak nem regionálisan, hanem megyei szinten.

20. Volt-e olyan feladat a TISZK-ben, ami kikerült és nem vette át a centrum?

Nem tudok ilyet. Tehát a fenntarthatóságot kell csak tovább vinni.

21. Hogy áll a duális képzés megvalósíthatósága Magyarországon?

A kormány előírta, hogy hány százalékkal kell növelni a duális képzésben résztvevők körét, tehát a tanulószereződések, tanulók számát. Ez évi 5%-os növekedést jelent, valahány éven keresztül. Most számot nem mondok, mert arra sajnos nem emlékszem pontosan. A magam részéről kevésnek találom azon vállalkozások számát, akik ezt meg tudják csinálni. Elmondom a nagy problémát. Hegesztőket képzünk, hegesztő OKJ-s vizsgán négy eljárás szerint kell hegesztenie a gyerekeknek. Négy különböző géptípussal. Ha kimegy egy külsős céghez, aki mondjuk, gyárt ablakkereteket, ott egy géppel fog hegeszteni a gyerek két éven keresztül. Nem biztos, hogy a szakma minden fortélyát megtanulja. Vagy ha nem a saját szakmánk területére megyünk, Pesten hangzott el egy kamarai értekezleten, duális képzésnek és tanulószereződésnek számít a sarki kifőzdében lévő pincér is, valamint mondjuk a helyben lévő hotelben való pincérkedés is. Mind a kettő tanulószereződéssel van, mind a kettő pincér lesz valamikor, de nem mindegy, hogy a sarki kifőzdében a napi menüt viszi ki, egy szögletes tálcán, vagy a Hotel... a különböző poharakat, villákat, kanalakat stb. teríti fel. Így nem biztos, hogy jól működik, ezért is kell az, hogy az iskolának a vizsga előtt hozzá kell még

szólni a tanulókhöz, be kell őket hívni, és azon hiányosságokat, amelyeket a vállalkozónál nem tudott befejezni, nem tudta megvalósítani, azokat be kell pótolnia, habár törvény szerint nincs rá semmi lehetőség, hiszen vagy tanulószerveződéssel van kint a gyerek, vagy tanműhelyben van. A kettő párhuzamosan nem. Meg igazából a magyar duális képzés az egy érdekes dolog, mert ha, mondjuk, egy német példát hoznánk, Németországban nem duális képzés van, hanem triális, a Kamara, az iskola és a vállalkozás. A Kamarába pont azt a szerepet vállalja be a német kamara, amit nálunk a vállalkozásnál nem tud megcsinálni. Megtanulja a munkát, megtanulja a napit, hogy reggel hatra megy dolgozni, és utána dolgozik és csinálja, amit kell az adott területen, mondjuk ablakot hegesztek, de a Kamaránál azt, amit ott nem tudott megcsinálni, azt megtanulhatja az iskolában.

22. Milyen a kollégák pedagógiai végzettsége?

Nagyon sok oktatónak/pedagógusnak van pedagógiai végzettsége is. Mérnökök is tanítanak a tanműhelyben, sőt több mérnök kollégánk van, aki pedagógiai végzettséggel is rendelkezik és a tanműhelyben tanít. A gyakorlólhelyeken most a Kamara előírta azt, hogy csak mesterlevéllel lehet gyakorlatot létesíteni. Ezt meg is tették, mint említettem, nálunk is sok mesterképzés volt, különböző szakmákban. Ez valószínűleg a gyakorlólhelyet rendbe teszi. Intézményben pedig nyilván megvan a megfelelő törvényi előírás, azokat be tudjuk tartani, nyilván vannak hiányszakmák nálunk is, amiket nagyon nehéz, meg van olyan, például vannak olyan szakképesítéseink, hogy 4-5 órában kellene valaki. Nyilván azt óraadóval tudjuk megoldani.

23. A tanári életpályamodell befolyásol bármilyen szempontból is?

Sok feladatot ad a tanároknak és a vezetőknek is, ilyen szempontból befolyásol. Nyilván anyagilag megfelelő, meg jobb nekik az életpálya modellel, a minősítési eljárások, a tankreditrendszer bevezetése sok-sok munkát ad nekik. A portfólióírástól kezdve mindenféle dolog.

2. INTERJÚ

1. Milyen előzményei volt a TISZK rendszere létrehozásának?

A pályázó, illetve a pályáztató alapvető szándéka az ifjúsági szakképzés fejlesztése volt, annak elsősorban tárgyi és programbeli fejlesztése. Ez volt az alapcél és nyilván ehhez a mi intézményünk, mint szakképző intézmény kapcsolódott, hiszen szükséges volt a tárgyi és a programbeli fejlesztése ennek az intézménynek ugyanúgy, ahogy a többi konzorciális intézménynek is. A szakképző intézmények esetében, tehát például az Egyetem, ott nem tudom megítélni a csatlakozás indokait, vélhetően ők is ugye az akkor még nagy reményekkel induló felsőfokú szakképzés fejlesztésében gondolkodtak.

Ez a saját intézmény esetében, illetve a többi intézmény esetében is a szakmai tartalmat illetően mindenki érvényesítette az elképzeléseit. Ez két szakmacsoportra vonatkozott ez a konzorcium, az egyik a gépészet volt, a másik a kereskedelmi-vendéglátó. Akkor még nem ágazati, hanem szakmacsoportos szisztéma volt.

2. A jogi keretekhez képest milyen feladatok diszponálódtak az intézményhez? Mit tekintett problémás területnek, mit tekintett jól megvalósíthatónak a saját intézménye vonatkozásában?

Szakmai szempontból a speciális szakképzés volt alapvetően a gépészet területé. Ez az érettségi utáni szakképzés befejező fázisát jelentette. Az alapképzésre a TISZK alkalmatlan volt, drága gépek általában csekély darabszámban, többnyire egy-egy volt belőlük. A TISZK-nek alapvetően egy nagy értékű géplaborja volt és van manapság is, amelyben - ahogy említettem - ez az összesen négy nagy értékű gép dolgozik, melyek nyilvánvalóan a csekély létszám rövid ideig tartó képzésére voltak alkalmasak. Hozzá kell tennem, hogy némelyik ugye az ezelőtt 10 évvel az akkori csúcstechnológia tényleg csúcsát képviselte. Az egyik cég akkori igazgatója ellátogatott ide az intézménybe és azt mondta, hogy ezt még ők sem engedhetik meg maguknak, olyan magas technikai színvonalon dolgozott a gép és nagyon sokba került. Most persze azért ez már a múlté, hiszen a technikai avulás az rendkívül gyors. Ettől függetlenül azonban nyilvánvalóan ezeket a gépeket kiegészítő képzéssel lehetett használni. A gépek, illetve berendezések másik csoportja, a különböző szimulátorok köre volt, itt elsősorban hegesztő és munkaegészségügyi szimulációs laborok, tehát hegesztő szimulátorok, illetve egészségügyi, munkaegészségügyi előírásokat lehetővé tevő próbababák és eszközök. A harmadik területet a laborok képviselték, elsősorban a pneumatika. Ezeknél a beszerzés nem igazán jól sikerült, mert messziről és drága technikai eszközöket vásároltak, tehát Izraelből és az USA-ból, és nem igazán illeszkedtek ezek a magyarországi pneumatikai rendszerekhez, de ez ugye egy előkészítési-konstruktív hiba volt. Emellett volt két informatikai labor is, de az már viharosan elavult, hiszen egy 10 évvel ezelőtti számítógép az már rég nem számítógép, hanem elektronikus hulladék. Ez volt a szakmai tartalom. A másik oldalon pedig ún. szolgáltató, pedagógiai szolgáltató, vagy szociális szolgáltató funkciót kell kiemelni. Alapjában véve nem lett volna egy rossz elképzelés: a konzorciális intézmények számára nyújtott volna pedagógiai szűrési tanácsadási és fejlesztési szolgáltatásokat. Ezt azonban már megszüntették. Egyébként is a személyi állomány az sajnos kezdettől fogva rendkívül kiegyensúlyozatlan volt: vagy nem volt meg a megfelelő végzettség, és ezért nagy volt a fluktuáció, vagy pedig ha megvolt, akkor ezen a területen perifériára sodródott személyek voltak, akiknél személyi hiányok elég erősen korlátozták a szakmai teljesítményt. Ez volt az első, amelyet megszüntettek már 2011 körül. És a másik pedig, ugye, ennél az önmagában véve jó ötletnél, az volt a probléma, hogy ezen felül már létezett akkortájt, amíg, ugye, ez a TISZK működött, két hasonló jellegű szolgáltató intézmény. Egy megyei, hivatalos pedagógiai szolgáltató intézmény és a város is fenntartott egy pedagógiai intézetet, ugyanezekkel a funkciókkal.

Hát azt kell, hogy mondjam, hogy a TISZK jó értelemben vett funkcióját, elképzelt szerepkörét, amelyet annak idején az előkészítés során felvázoltak, és amelyhez lehetett csatlakozni, tulajdonképpen a centrumok valósítják meg, ha szabad így fogalmazni. Az igazi vagy a jó TISZK a szakképzési centrum. Arra jött volna létre eredetileg a TISZK is, hogy a szakképzési intézményeit, azt a vészes szétagoltságot, amelyet az egyes intézmények és az egyes szakterületek között létezett, azt megszüntesse, együttműködést hozzon létre, és nyilván ez így a mondjuk holding jelleggel működő szervezet a benne szereplő, részt vevő diákoknak, tanároknak és egyéb munkatársaknak sokkal több lehetőséget biztosít együttesen, mint külön-külön az intézmények önállóan.

3. A TISZK mint intézmény segítette-e a minőségi szakképzés megvalósulást?

Nem. Nem volt embere, sem tanulói jogviszonyban nem áll senki a TISZK-kel.

4. Miként tudná megfogalmazni a TISZK-ek előnyeit és hátrányait a most működő Szakképzési Centrumokkal szemben?

Hát hogy mit lehet előnyként a TISZK esetében megfogalmazni... Azt kell, mondjam sajnós, hogy a megvalósult formában sajnós a TISZK semmilyen előnyt nem nyújtott a benne résztvevőknek, attól eltekintve, hogy egy két speciális foglalkozást a TISZK laborjában lefolytattunk. De ez rövid ideig tartott, hiszen említettem, hogy a létrehozott technikai bázis az gyorsan elavult.

A TISZK parciális szervezet volt minden szempontból: tartalmában, szervezeti jellemzőiben és hatáskörében, ezzel szemben a centrumok azok átfogó szervezetek, tehát egy-egy földrajzi egység teljes szakképzési tevékenységét, szervezetrendszerét és hatáskörét magába foglalja. Méghozzá differenciált hatáskör mechanizmussal. Alapvetően ez nem egy merev elhatárolás, hanem alapvetően kardinális kérdések vannak a centrum kezében, és ugye az operatív tevékenységhez szükséges hatásköri elemek pedig a tagintézményeknél. Tehát minden, ami a diákkal összefüggésben van, ami helyben van, ami az ottani létesítményekhez kapcsolódik, ugye az tagintézményi tényező, viszont az átfogó és az egész szervezet eredményességét meghatározó tényezők vagy biztosító tényező, például a HR gazdálkodás, akkor alapvetően a pénzügyi folyamatok kezelése, a felnőttképzés és a beiskolázás területe az igazgatósági terület.

1. 5. A. Milyen módon valósult a különböző intézményekkel való együttműködés?

5. B. Melyek a gazdasági szereplőkkel, gyakorlóléhelyekkel történő együttműködés legfőbb jellemzői, sikerei és nehézségei? Voltak-e kapcsolatok, ha igen, mennyire voltak hathatósak a piaci, az állami és a nonprofit szervezetekkel való együttműködések?

Alapvetően az, hogy itt látják a gazdasági partnerek, hogy potencióális szervezetekkel van dolguk, tehát ennél az intézménynél ott vannak a diákok, az ő jövőbeni munkaerőforrásukat biztosító populáció, ott vannak a szakemberek és ott vannak a létesítmények.

A TISZK-ben főállásban egy ügyvezető, egy titkárnő, egy portás és egy takarítónő volt. Tehát kvázi egy fantomszervezet volt, nagyon rossz szervezeti konstrukcióval.

Tehát a külső partnerek szemében ez úgy élt, hogy van a TISZK és vannak az iskolák. Most meg talán összekapcsolódik ez a kettő. Ma gyakorlatilag egy iskola, amely mindenben hatékony szerepet tud vállalni, mert jogilag a szakképzési centrumok egyetlen egy intézménynek számítanak, ezt kifejezi az is, hogy egyetlen OM-azonosítójuk van, a korábbi intézményi OM-azonosítók visszavonásra kerültek.

6. Milyennek látta a TISZK-ek és az RFKB együttműködését, valamint a kamarával való kapcsolatot!

Az intézmények részéről a Kamarával szoros együttműködés volt jellemző, az RFKB esetében az együttműködés áttételesnek tekinthető, melyben a TISZK-nek egy információtovábbító szerepe volt. Ugyanakkor azonban ugye sokáig egy közbeiktatott információs láncszem volt, hiszen a tényleges információkat a tagintézmények szolgáltatták a TISZK-nek, majd a TISZK-en keresztül mentek tovább ezek az információk.

Szoros partneti kapcsolat létezik a kamarákkal. Nemcsak a gazdasági szervezetekkel való partner viszony, a különböző szervezetekkel, a különböző cégekkel, különböző szférában tevékenykedő és méretű cégekkel van kiemelt, szoros kapcsolatunk, hanem a kamarával is. Az MFKB, amit az RFKB helyére lépett, ez azonban már kevésbé hatékony vagy kisebb jogkörű szervezetként jelent meg. Értelemszerűen azok a szempontok, amelyek az MFKB működését meghatározzák, a kamara és a centrum egyeztetett álláspontjával kerülnek sorra.

7. Ön szerint mely TISZK feladatok jelennek meg a Szakképzési Centrumok feladattervében és miben látja ezek sikeres megvalósításának feltételeit?

Ezt a hibrid állapotot kellett volna megszüntetni, tulajdonképpen nem volt jó. Azok is vergődtek, akik elvállalták a TISZK-ben a munkát. Azt a meghatározott, pályázatban rögzített alapvető funkciókat nem teljesítették. Gyakorlatilag úgy kellett volna az ifjúsági szakképzést fejleszteni, hogy nem lehetett közük, nem volt közük a szakképzés tényleges résztvevőihöz, tehát se a diákokhoz, se a munkatársak csoportjához. Másfelől pedig ugye a szervezeti tévúton kívül nem volt jó az sem, hogy gazdasági társaságként kellett működniük, egy darabig még uniós forrásokból finanszírozták a működésüket, de aztán ez a pénz elfogyott és más funkciót kerestek neki. Ugyanakkor negligálták az eredeti pályázati célt, mert ez nem egy üzleti vállalkozásra adta az Unió, hanem ifjúsági szakképzési megvalósításra.

3. INTERJÚ

1. Milyen előzményei volt a TISZK rendszere létrehozásának?

Ez a TISZK az első TISZK projektben született, 2004-2008 között. Első körös volt. Igen erős feltételekkel, mert iskolákat akartak „összeintegrálni,” de végül a politika ezt átalakította. Úgy gondolom, hogy a TISZK koncepciónak nem volt rossz az elképzelése, mert az arról szólt, hogy a gyakorlati képzést modernizálni kell. Talán egy hiba volt benne, hogy minden körülmény között meglevő, régi épület felújítását írta elő. A mi intézményünk esetében is hatalmas összegeket kellett invesztálni, egy új intézmény létrehozása szinte ugyanennyibe kerülhetett volna. Viszont ez volt az egyetlen olyan TISZK, amely tényleg TISZK-ként dolgozott a legutolsó pillanatig, tehát azt lehet mondani, amíg a KLIK át nem vett bennünket, addig mi teljes mértékben TISZK-szerűen a hat partnerintézménynek szolgáltatunk gyakorlati képzést. Sajnos ezek az iskolák tulajdonképpen az utolsó időszakban szinte már nem vették igénybe a gyakorlati képzést. A TISZK-koncepció az az volt, hogy a gyakorlati munkahelyek, azok a képző központban szimulálják a vállalati körülményeket. Ez nem egy elrontott döntés volt, mert most is látszik a duális képzésnél, hogy a duális képzés indulásánál nem gond ennyi tanulót elhelyezni a térségben, de azt is látom, hogy a kamara komoly gondokkal küzd, hogy ennyi tanulót elhelyezzen. A TISZK projekt előtt a csúcstechnika megjelenése nem volt jellemző a szakképzésben. És innentől kezdve viszont megjelent, és a projektben az volt a jó, hogy, ugye, mi gondoltunk arra, hogy ezeket a gyakorlati képzéseket olyan emberek tanítsák, akik az iparból jönnek. Azt lehet mondani, azt, hogy a KLIK időszakot átvészeltük, azt annak köszönhetjük, hogy a szakképzési hozzájárulás idején az iskola elég komoly technikai fejlesztést hajtott végre, szerszámban, anyagban, és hát ezt használtuk fel abban az időszakban, meg hát még most is használunk belőle, amikor, hát, elfelejtették azt, hogy a szakképzés az egy drága dolog.

Szerintem a TISZK projektnek az érdeme az, hogy a gondolkodásmódot változtatta meg, és most már talán, hát majdnem akkora az érdeklődés, mint az informatikai képzés iránt. Ami viszont látszik, hogy a TISZK projektnek meg az volt a hátulütője, amiről megfeledkeztünk, hogy akkor jó volt az elektronikai beiskolázásunk, és az viszont nagyon visszaesett, mert azzal viszont nem foglalkoztunk. Tehát most már alig jelentkeznek elektronikai technikusra a tanulók nálunk.

2. Az első és a második körös tevékenység az javította-e a szakképzés minőségét?

Hát szerintem mindenképpen.

3. A csúcstechnológián kívül is?

Annyi minden történt. Tehát egyrészt felismertük azt, ami még akkor nem volt annyira jellemző, hogy az idegen nyelvi képzés az a szakképzésnek mindenképpen a kardinális kérdése. Én még most sem értem, hogy pl. technikusoknak nem tanítunk nyelvet, idegen nyelvet, hanem munkamódszerekben valami érintőleges féléves tárgyat. Azt nem szabad elfelejteni, hogy attól, ha valaki idegen nyelven tud kommunikálni, az még nem a szakmai nyelv. A szakmai nyelvet meg műveltetni kellene a képzési idő alatt is, és mi erre nagyon nagy hangsúlyt fektettünk, sok könyvet szereztünk be, angolul, németül, 5-6000 kötetet. Nagy mennyiségű könyvet szereztünk be az iskolai könyvtárba, el is indítottuk az idegen nyelvi képzést, tehát szakmai idegen nyelvi oktatást heti két órában, ami nagyon sokat jelentett. És a szakképzés alapozásában is, tehát különböző módszertani továbbképzések voltak a tanároknak, bevezettük a ... rendszert, az még nagyon új volt, tehát elektronikus rendszereket. Egy gyorsan reagáló feladat, tehát azzal számolni kell, hogy itt azért az átfutási idő az 2-3 év minimum. Úgy látom, hogy ma az egyik legfontosabb pont az eszközfejlesztés, a másik a tanártovábbképzés, mert hát az nagyon komoly, a tanárképzés, akkor informatikai tudás, az IT

kompetenciák, tehát nálunk minden tanár megkapta a laptopját, elektronikus naplóval dolgozik

Milyennek látta a TISZK-ek és az RFKB együttműködését, valamint a kamarával való kapcsolatot?

Az értekezleteken a vezetők megjelentek, az önkormányzat delegálta ezeket az embereket az RFKB-ba, komoly pozícióban lévő vállalatoktól jöttek, továbbá gazdasági szakemberek voltak, akik jogosan kérdeztek rá a pénzügyi felállásra és az eredményességre. Nekünk teljesen új dolog volt, hogy ők elvárták azt, hogy a befektetett pénzért viszonylag gyorsan produkáljunk eredményt. Komoly harcot kellett vívni, hogy megértessük vele, hogy nem megy azért ez olyan gyorsan. Ugyanakkor tudtam, hogy ha két hét múlva lesz ilyen értekező, akkor valamit produkálnom kell és eredményt kell mutatnom, tehát más szempontból kellett értékelni az oktatást. Ebből a szempontból ez jó volt, lehet, hogy ezt érdemes valahogy megőrizni, vagy bevezetni, mert az iparban, ott minden a gazdaságosságon múlik.

Vannak iskolák, akiknek nagyon rosszak a mutatói, tehát ott tényleg szükséges a beavatkozás, valamit ki kéne dolgozni, hogy a kilépő gyerek egy bizonyos tudásszintet elérjen. Nem az érettségi szintjén kéne nézni, hanem az ipar által diktált feltételek szempontjából. Az, hogy egy OKJ-s vizsgát valaki teljesít, az túl sokat nem jelent. Megtanulta azt, ami abban a képzési követelményben le van írva, de az nem mindig fedi a valós munkakörnyezetet. Nagyon nehezen tudjuk azt mérni, hogy ezek a gyerekek mennyire tudnak csoportban dolgozni.

4. A TISZK mint intézmény segítette-e a minőségi szakképzés megvalósulását?

Ha a centrumok eredeti koncepcióját nézem, akkor tulajdonképpen mivel a szakképzést akarja felkarolni, tulajdonképpen azt mondhatom, hogy mindent. Én csak attól félek, hogy van az a mondás, hogy aki nagyot markol, keveset fog. Ez most nagyon szerteágazó. A kidolgozottsággal van változatlanul problémám. Rendszeresen változnak az elképzelések, tényleg mindent akarnak, meg nagyon nagy. Hallottam, hogy vannak 14-15 iskolával rendelkező centrumok. Én ezt túl nagynak tartom. Tehát én ezt úgy gondolom, hogy ez nagyon nagy. Arról nem is beszélve, hogy nem tudom, hogy a helyi önkormányzatokkal leegyeztetve, tehát hogy a helyi érdekek mennyire érvényesülnek. Nem tudom, mennyire a pénz diktál. Tehát én kívülállóként, ha itt Fehérvár térségét végiggondolom, kereskedelmi, egészségügyi, gépészeti, informatikai, meg építészetrel foglalkozó iskolát egybenyomni... hát, bátor döntésnek tartom. De voltak már ellenpéldák is, tehát a második TISZK-es projektben nálunk is tulajdonképpen összenyomta a kereskedelmi, egészségügyi és gépészeti iskolát és kiderült, hogy ez nem annyira működtethető. Viszont úgy gondolom, hogy a szakmákat becsülni kell, mert most úgy néz ki, mintha a szakképzés az szakképzés lenne, pedig a szakképzés az jóval szerteágazóbb. Tehát ha egy ruhaipari meg egy gépészeti iskolát összeteszünk, annak nem biztos, hogy lesz jó hozadéka, annyira ellentétes dolgok vannak. Én azt mondom, hogy a rokonterületeket össze lehet hozni, abból tényleg sokat lehetne, és ugye a centrumokban az a jó, hogy szerintem ki lehetne alakítani egy egészséges versenyszellemet, ami mindenkinek jó, a gyerekeknek, a tanároknak, a rendszernek is, de itt ez a versenyszellem szerintem el fog veszni. Én a hozadékától tartok. És én szerintem egy három év múlva nem biztos, hogy nagy optimizmussal fogunk nyilatkozni.

5. Akkor kizárólag területi alapon történt a kijelölés?

Területi és pénzügyi alapon. Valaki eldöntötte, hogy kb. mennyi pénz van. Érdekesek a szülők. Most volt egy pályaválasztási expo. A szakgimnázium az rendkívül tetszik a szülőknek, a sznob szülőknek, mert ő elmondhatja a szomszédnak, hogy az ő fia gimnáziumba jár. Tehát politikailag ez egy jó húzás volt, csak így még több emberrel kell számolnunk, akinek még kevesebb a szakma iránti elkötelezettsége. Ismét nem lesz felvételi, hanem tanulmányi eredmény és pontszámok, és ugye a tanulmányi eredmény sem minden, ott

is egy szakmai orientációra kéne ráhangolni. Nálunk a régi rendszerben volt egy szakmai attitűdfelmérés. Tehát informatikusoknál, mérnököknél egy-egy fogaskerék merre forog, mégis ez mit jelent, hogy van-e ráhangolódása, mert ha nincs, az egy nyögvenyelős szakképzés lesz. És most már nagyon szigorúak a követelmények, a hiányzások, stb., sok a gyakorlati óra. Hogyha az a gyerek ezt nem bírja, akkor lehet, hogy beteg lesz. Annyi beteg gyerekkel találkozni, meg amikor úgy jön be az iskolába, hogy minden reggel gyomorideggel, hogy ő utál idejönni, de bejön, mert az osztálytársakkal jól érzi magát. Ide betegen bejönnek, mert jó buli, oltári jól érzik magukat, eltöltik az időt, tanulni is kell, de valójában elég okosak ahhoz, hogy minimális tanulással a kettes szintet elérjék, de ez nem tudás. Ez az, hogy ki tudja pipálni a feladatot, de a végén a technikus képzésnél látszik, hogy jönnek a kollégák, hogy nem létezik, hogy nem tudja, hát nem tudja, mert azt az elégséges szinten valahogy összekapirgálta, de nem állt össze az anyag és nem értette meg. Úgyhogy erre kéne válogatni, én változatlanul azt állítom.

Arról nem is beszélve, hogy eddig jó kapcsolat volt a főiskolákkal vagy az egyetemekkel, minden vizsgára jöttek, konzultáció volt, ment a tanár egyeztetni, s itt ugye még lehetett pátyolgatni azt az értékes gyereket, akiből biztos, hogy egyszer jó mérnök lesz. Én nagyon jónak tartottam azt a képzést, szóval feladatunk mindig volt, de nem volt ez olyan tragikus ebből a szempontból, csak egy csomó ember szerintem elveszik. Nekem van egy ismerősöm, aki gyenge volt, hozzánk jött, megtanulta, matematikát újragondolta, stb., összefüggések, volt korrepetáció, tehát teljesen más volt, mint amikor ugyanilyen kvalitású ember elment, úgy kibukott, mint a világ; miután kibukott, otthagya a fenébe és akkor lehet, hogy elvesztettünk egy jó szakembert.

6. Igen. Említette ezt a szakmai angol nyelvet, amit a KLIK-ben kifejlesztettek, ezt sikerült megőrizni?

Igen, ezt mi alkalmazzuk, az az igazság, elég nagy pénzzel kinyomtattuk ezeket a könyveket, munkafüzeteket, hát ezt mi használjuk.

7. A TISZK konstrukcióban feladat volt-e a felnőttképzés, mivel úgy érzékelhető, hogy a szakiskolai képzésre helyeződött a hangsúly. Megvalósult-e a felnőttképzés az Önök intézményi keretiben?

Nálunk nem nagyon voltak szakiskolák. Tehát mi ilyen speciális kiegészítő képzéseket végeztünk. A felnőttképzésre nagyon sok cég alapult, akik jól csinálják. Én úgy voltam vele, hogy nem akartam elvenni előlük ezt az életteret. Mi azt kerestük meg, hogy hol tudjuk azt a pluszt beletenni, rövid ideig és célzottan és nagyon speciális tudást ad. A TISZK-ben is szerencsés volt, hogy olyan technikát lehetett behozni, a legújabb technikára meg lehetett tanítani a kollégákat, és volt arra pénz, hogy amikor tanár nem tudott órát tartani, akkor ezt ki tudtam fizetni. És ugye látta a tanár azt, hogy az is jó, út lenne, ha bevezetnénk azt, hogy egy műszaki tanár -- azt hiszem, ez Dániában van -- fél évre, egy évre, visszamegy az iparba. Itt a TISZK adta ezt a projektet a bekapcsolódni vágyóknak. Például hogy egy robotnak a programozását megtanulhatta, avagy a mérőgépek a néhány hónapig tartó betanításán vehetett részt. Ezt követően a TISZK anyagilag támogatta, ha feladatsorokat készített, tanári segédletet állított össze. Most azt mondjuk, hogy 32 órában kell ezt megoldania. Lehet valamit megcsinálni, meg lehet úgy megcsinálni valamit, és az nem ugyanaz.

8. A TISZK-ek alakulásánál Önöknek volt beleszólásuk?

Én alapvetően azt gondolom, hogy a helyi önkormányzatok tudják azt, hogy mit kell, és milyen iparfejlesztésük van. Itt az önkormányzaton keresztül volt beleszólásunk, mert minket az önkormányzati képviselő megkérdezett, hogy mégis mit szeretnénk, hogy szeretnénk, szerencsénk volt, mert az iskola egy dolgozója pont tanácsnok volt az önkormányzatnál. Tehát helyi döntésekkel és az iparfejlesztési koncepcióval jobban összeeszengett a dolog. Az

önkormányzat dönthetett abban, mert az önkormányzatok konzorciumban pályáztak, az Óbudai Egyetemmel, és akkor közösen adták be.

8. Akkor mondhatjuk, hogy a TISZK-ek megalakulása az inkább helyi kezdeményezés, most a szakképzési centrum meg inkább felülről jött?

Egy minisztériumi döntésen keresztül ment. Biztosan ennek is van létjogosultsága, csak én azt nem tudom, hogy az előzetes egyeztetések milyen szinten voltak, és mennyire nyúltak le az alapokig, mert minden önkormányzatnak az az érdeke, hogy legyen iparüzési adó bevétele. Ahhoz az kell, hogy sok ipar, jó ipar telepítsen és ő tárgyal a leendő befektetőkkel, ott helyben dől el minden. Ő jobban rálát, arról nem is beszélve, hogy azok az emberek, akik ott dolgoznak, azok gyakorlatilag az önkormányzathoz tartoznak, itt dolgozik, itt költi a pénzét, jobb lenne, hogyha ez közös egyeztetés útján menne, és úgy kristályosodna ki. Tehát arról nekem nincs információ, hogy ez milyen szinten működött.

9. A szakképzési centrumban az, hogy egy vezető van, és ő gondolom az egyik tagintézménynek is vezetője, vagy ő teljesen kívülálló?

A centrumoknál az a koncepció, hogy iskolától független legyen, tehát van egy főigazgató, aki egyik iskolának sem az igazgatója. Volt egy ilyen koncepció, hogy az egyik iskola lesz a centrum és annak az igazgatója lesz, de a mostani álláspont szerint. Ahogy eddig tapasztaltam a 44 centrumnál, így az alábbiak szerint alakul a helyzet: van a főigazgató, vannak a tagintézmények és annak a vezetői. Most már azt mondják, hogy legyen igazgató.

10. Tehát a tagintézmény veszi fel a pedagógusokat, és van saját költségvetése.

Nem én veszem fel a pedagógust, de én tárgyalok vele, azt követően egyeztetünk a főigazgatóval, majd ő aírja végül a kinevezéseket.

4. INTERJÚ

1. Milyen előzményei volt a TISZK rendszere létrehozásának?

Alulról jövő kezdeményezés. A TISZK projekt alulról jött kezdeményezés. A szakmai és az infrastrukturális fejlesztést az intézmények hozták össze.

2005-ben szakképzési fejlesztési stratégiai csomag készült a megye részére – déli – összeegyeztetett stratégia volt. 2007-ben – TISZK-es pályázat – egy megyei pályázat.

2004-ben Szeged pályázott az első körös pályázatra, de csak a 2. kört nyerte meg. Egy tudatos jól felépített, kigondolt rendszer elvén alapult.

2. A jogi keretekhez képest milyen feladatok diszponálódtak az intézményhez? Mit tekintett problémás területnek, mit tekintett jól megvalósíthatónak a saját intézménye vonatkozásában?

Speciális. Azért speciális, mert a nehéz vagy sem kérdések merültek fel. 2005-ben egy komplex rendszer alakult ki – volt jogi háttér. Konszenzus volt a fenntartók között, 8 fenntartó település az alapintézményi működést biztosította. A pályázati feladatokat teljesítették az ún. intézményközi szakmacsoportok. 45 intézmény volt ekkor, melyből 19 lett a rendszer létrehozásával. Azonos feladatok ellátása – intézményi szintű, a de például a pályaválasztás és pályaeorientáció az a TISZK-ek feladata maradt. Ami viszont jó volt, hogy a kamarákkal kiváló volt az együttműködés. 2009-től működő KLIKK munkáját a szakképző intézmények segítik, a pályaválasztás nem igen működik. Elhivatottság jellemezte a fenntartókat.

Sokat segített azonban a TISZK-ek-ben működő kötelező tevékenység, így:

- a saját minőségbiztosítási rendszer – mérés és értékelés;
- a pedagógusok részvétele;
- intézményi munkacsoportok;
- 676 pedagógus továbbképzés –ők maguk találták ki a képzéseket;
- a teljeskörű megfelelőség.

Alapkoncepció: minden intézményben ..., ahol az oktatók állítják össze az alaptevékenységhez szükséges dolgokat, szakképzési hozzájárulás – decentralizált formában történt.

3. A TISZK mint intézmény segítette-e a minőségi szakképzés megvalósulást?

A főkérdés az, melyek azok az eszközök, melyek a minőségi képzéshez szükségesek? Nehéz kérdés ... a pénz egy eszköz, a szakmai műhely az a másik és az egyik legfontosabb, az oktató, aki képez-tanít, és az egésznek a rendszere, kontextusa, intézményi beágyazódottsága. A mi intézményünk egy jó intézmény volt, jó szakmai kapcsolatokkal, együttműködésekkel – egyetemi, szakképzési, önkormányzati, szakmai, kamarai stb.

Az, hogy mi a minőség, ez egy megfoghatatlan kérdés. Nem feltétlen az a minőségi képzés, hogy sok jó eredménnyel kibocsátott diák van, az sem mérvadó, ha el tud helyezkedni, de az már igen, hogy hol tud elhelyezkedni, hogy ha hirdet valamelyik cég, akkor az általunk kibocsátottak köréből szeretne.

Az intézmény komoly szakképzési és felnőttképzési feladatokat, oktatást látott el mindig is – most is. 4 centrum, 12 szakképző – 16 000 diák. Ez volt az intézményi keret.

Alapvetően azok a TISZK-ek buktak meg idővel, amelyek nem gondolták komolyan a feladataikat. Akik komolyan vették, azok túléltek, továbbéltek. Amikor döntés született a TISZK-el megszüntetéséről, akkor azt is meg kellett volna tervezni, hogy hova mennek tovább a gyerekek.

4. Miként tudná megfogalmazni a TISZK-ek előnyeit és hátrányait a most működő Szakképzési Centrumokkal szemben?

Nem igazán fogalmazható meg előny és hátrány, hiszen nem mérvadó az eltelt idő az új intézményi szinten. Nem mérhető a különbség. Talán a TISZK rendszer jobban ki volt találva, közös érdeken alapult – oktatás és képzés. Nem mindegy, hogy milyen típusú TISZK-ről beszélünk. A lehetőségek ugyanazok.

5. A. Milyen módon valósult a különböző intézményekkel való együttműködés?

A TISZK-időszakban aktív, jól működő együttműködések voltak jellemzőek – a kamarák, az önkormányzatok és az egyetemi (ezen a településen ez egy kiemelt fontosságú intézményt jelentett – márcsak azért is, mert itt működik)

Intézményközi munkacsoportok – külső gyakorlati képző helyek is tagok voltak.

5.B. Melyek a gazdasági szereplőkkel, gyakorlóléhelyekkel történő együttműködés legfőbb jellemzői, sikerei és nehézségei? Voltak-e kapcsolatok, ha igen, mennyire voltak hathatósak a piaci, az állami és a nonprofit szervezetekkel való együttműködések?

A TISZK-ek után is fennmaradtak az együttműködések. Problémás területet a pályaválasztás jelent, mert nincs helye a mostani rendszerben a pályaválasztásnak. Az általános iskolában nincs semmiféle pályaválasztás, egy értékelés a mutató – és amíg ez így van, addig az iskolai összetételben ítélik meg a továbbtanulást, amely a továbbtanulás szempontjából nem pozitív.

6. Mely TISZK feladatokat nem vette át a Szakképzési Centrum?

- Még mindig nincs SZMSZ;
- beiskolázás koordinációja;
- a párhuzamosságok megszüntetése;
- hasznosítsák azokat az intézményeket, amelyek létrejöttek –ahogy TISZK-ben elvárják.

A szakszolgálati feladat és nem a Szakképző Centrumok feladata – az érintett iskolák is – együttműködési rendszer kialakítása.

5. INTERJÚ

1. Milyen előzményei volt a TISZK rendszere létrehozásának?

Az erőforrás hatékonyabb kihasználása; egyrészt az infrastrukturális, másrészt a humán erőforrás területén, mivel igen szétaprózott volt a szakképzés. Cél minden esetben a diákok szakmában tartása. Nekik nem volt kiemelt cél az iskolai oktatás és a gyakorlat (gazdaság) közelebb hozása, az iskola specializációjából adódóan, mert ez speciálisan szerencsés iskola ebből a szempontból. A TISZK a fővárosban speciális helyzetű volt. Már korábban, a HEFOP idején, fejlesztettek és erre épült rá a TISZK intézménye, 2008-tól. 2009-től történt az infrastrukturális beruházás, amelynek révén csúcstechnológiával központi képzőhely lett az iskola.

Mi volt a különbség a budapesti és a vidéki TISZK modell között?

A budapestinél az volt a lényeg, hogy egy súlyponti iskolához tartozzon több iskola. Például 9 iskola volt a ebben a TISZK-ben. Minden iskola jogilag önálló maradt.

2. Mi jellemezte az együttműködéseket?

Az együttműködéssel területén alapprobléma volt, hogy ebben az időszakban (2007) volt az iskolabezárások időszaka is. Így az alapozó és ráépülő képzések változatos skálája alakult ki. Egyik helyen csak alapozó, a másik helyen ráépülő képzések futottak.

A nagy kérdés az, hogy a szülő szakmát választ-e vagy iskolát. Magyarországon a szülők iskolát választanak. A mi projektünkben jól működött az együttműködés. A TÁMOP 22.2.1. abban segített, hogy megindultak az együttműködések. Persze voltak problémák akik elvesztették a az alapképzés azért, akik az érettségi utáni képzéseket. A probléma az volt, hogy a különböző képzési rendszerek még nem futottak ki. Az együttműködés része volt, hogy közös alapozó tárgyakat dolgoztak ki. Erre jött a továbbképzés és a tananyagfejlesztés. Akikkel probléma volt azok a szülők voltak. (A szülő iskolát választ és nem akarja másik iskolába vinni a gyereket, ha egyszer már az egyes szakaszok.) Ez ellentétet is váltott ki az iskolák között. Mesterséges beavatkozás volt a szétválasztás. (alapozás és ráépülés)

Nem egyforma az iskola megtartó ereje. Nagyon fontos, hogy az érettségi után a tanuló ott maradjon az intézményben. A saját iskolában nagyon magas a tanulók tanulási átlageredménye, a tanulók 80 s%-a marad a szakképzésben. Ez azért fontos, mert a középiskolák megítélésénél fő szempont a továbbtanulás. Érdekes kérdés az egyetemi továbbtanulás. Pl. informatikából alacsony pontszámokkal lehet bejutni, utána pedig nagy a lemorzsolódás. **A TISZK rendszer lényege volt, hogy külön valósult meg az alapozás és a szakképzés, és tartjuk a gyereket a szakképzésen belül.**

3. A beruházások mennyire infrastruktúrát (épületet) vagy műszert jelentett?

800 millió volt az uniós projekt, ez főként műszerre ment, új laborokat alakítottak ki, ahol a laborcsoportok önállóan tudnak dolgozni. A régi nagy laborok helyett 10-12 fős korszerű laborokat alakítottak ki. Ennél a kérdésnél még a szakképzési hozzájárulás kérdését is figyelembe kellett venni. Ez is megszűnt. További nehézség volt, hogy a Közép-magyarországi régió is kimaradt a támogatásokból, továbbá nincs hátrányos helyzetű gyerek az iskolában, ami miatt ez a forrás sincs. Gyakorlatilag most vegetálnak.

A laborok mennyire kihasználtak?

Ebben az iskolában maximálisan (100 %) kihasználtak a laborok, hiszem 1300 fős tanulólétszám van.

Továbbá ki tudja adni olyan magánintézménynek, akik ugyanazt csinálják, illetve a laborok alkalmasak akkreditált mérésekre is, tehát nagyon kurrens amit a laborokkal szolgáltathatnak. Ez egy jó fejlesztés volt, amelybe bevonták az igazgatót és a kollégákat is.

4. A szakember ellátottság biztosított volt?

Itt az életpályamodell is figyelembe kell venni, továbbá azt hogy 2005-ben a bolognai folyamattal megszűnt az osztatlan tanárképzés és megkezdődött a vegyészképzés. Jöttek BSC szakon végzettek, de nem volt tanári végzettségük. Ezért Egerben félévi 300.000 forintos képzésben tudták megszerezni a tanári végzettséget. És nincsen továbbképzési tanári normatíva. A tanári utánpótlás fontos kérdés, mert az iskola a 70-es években alakult meg és az oktatói gárda kiöregedett, jelentős számú a 60-as éveiben járó kolléga, pótolni kell őket, de az egyetemről jövőknek nincs tanári végzettségük, nincs tanítási gyakorlatuk. Ez okozza a legnagyobb problémát. Ez különösen a vegyészeknél van így, mert az informatikai területen van tanári végzettségű

5.A TISZK segítette-e a minőségi szakképzés megvalósulását? (Milyen indikátorok, mutatók jellemzik?)

Ilyen indikátorok voltak a projektben mint a kihasználtság, a tanulólétszám alakulása, az eszközök kihasználtsága és a gyakorlati képzés. A gyakorlati képzés ebben az intézményben helyben történik, mert a gyógyszergyárakban megszüntették a tanműhelyeket, tanüzemeket, (meggondolatlan lépés volt) és a gyárban gyerekek nem gyakorolhatnak. Az egyetemeken is bevezették a gyakorlatot és gyakorlatilag nincs gyakorlóhely. A vegyészet egy speciális terület a gyakorlati képzés szempontjából. Kisebb vállalat, amely esetleg tudna fogadni gyakornokot, nem vállal, mert nagy adminisztrációval jár.

A nyári szakmai gyakorlatnak pedig tananyagtartalma van, tehát nem minden hová kerül a tanuló. Vannak olyan szakmák, ahol tudnak munkát adni (pl. autóipar: AUDI) vagy a hidegburkolóknak, de vannak olyan szakterületek, ahol kell az elméleti megalapozás **SAKKÉPESÍTÉSENKÉNT EGÉSZ MÁS A HELYZET! SEM A TISZKEKRŐL, SEM A SAKKÉPZÉSRŐL NEM LEHET ÁLTALÁBAN BESZÉLNI. RÁADÁSUL MINDEN INTÉZMÉNY MÁS.**

6. Van-e TISZK-ek-nek előnyei és hátrányai a Szakképzési Centrumokkal szemben?

Nagyon keveset lehet tudni, legfeljebb azt, hogy mi a végső cél. Lehetne ebből jót csinálni, csak nagyon gyors váltások voltak. A TISZK-nek volt negatívuma. Azt célozta (remélte), hogy a tanuló a szakmához kötődjön, de erősebb volt az a gyakorlat, hogy a gyerek iskolát választ. És ha egy adott iskolában érettségizett, akkor nagyobb hajlandósággal marad ott.

A TISZK-eknél a súlyponti iskoláknál volt a beruházás, az alapozó iskolák hátrányban voltak, mert kisebb volt a beruházás, sőt sok helyen nem volt fejlesztés, ők lemaradtak. De figyelembe kell venni, hogy akkor még volt a szakképzési alapról történő támogatás is. **NEM VOLT EGYENSÚLYBAN A FORRÁSOK ELOSZTÁSA.**

A szakképző centrumokkal kapcsolatban nagy kérdés, hogy **KI VESZI FEL A DIÁKOKAT?** A Centrum veszi fel a tanulókat és szétosztja az iskolák között? Reméli, hogy nem, mert akkor ugyanaz lenne, mint a TISZK-nél: a szülő az iskolához kötődik. A megkérdezett véleménye szerint a Centrum a szakmához kívánja kötni a gyereket, a szakmának szeretné megnyerni a gyereket, nem az iskolának. A Centrum szerint elsődleges a szakmaválasztás és másodlagos az iskolaválasztás.

Pedig törvény szerint az iskola van a középpontban és az képviseli a szakmát.

Azért nehéz, mert még nincs SZMSZ, nincsenek a hatáskörök leosztva. A kapcsolat nagyon jó mindenkivel, de a hatáskörök tisztázatlansága miatt most állandóan kérelmeket kell írni a

legapróbb dolgokban is, amíg nem tisztázták a hatáskörök. Pozitívum az, hogy a Centrum az NSZFH és a Minisztérium által leosztott költségvetéssel önállóan gazdálkodik.

Összefoglalva, lehet belőle jó, de nem látjuk a végét, úgy tűnik ugyanazokat a hibákat követik el mint a TISZK-nél. Nem világosak a munkáltatói jogok. Az iskolának nincs gazdasági vezetője, az igazgatónak kell szerződéseket készíteni.

HIÁNYZIK A STRATÉGIAI TERVEZÉS! MI A VÉGSŐ CÉL, HOGYAN AKARJUK MÓDOSÍTANI A SZAKMASZERKEZETET?

7. Milyennek látta a TISZK-ek és az RFKB együttműködését, valamint a kamarával való kapcsolatot!

A TISZK történetének három szakasza volt: Mit is hozott a KLIK-esedés?

A TISZK rendszer átment a klikben, de a TISZK rendszernek nem volt lezárása!!! Vidéken jobb lesz a helyzet, ott a centrum működése világosabb, kisebb volt az átmenet. pl. Szolnok.

8. Mely feladatokat vette át és nem vette át a centrum a TISZK-től?

Nem lehet azt mondani, hogy átvette, mert egy teljesen új rendszer jön létre. A Centrum szélesebb szerepkört fog betölteni. Amíg a TISZK-ben az intézmények önállóak voltak, az együttműködés csak szakmai jellegű volt. A Centrum egy önállóan gazdálkodó egység, amelynek tagintézményei vannak, de a részleteket nem látjuk, hatásköri kérdéseket kell eldönteni.

A TISZK-eknél az iskolák igazgatóit nevezte ki az önkormányzat, a pedagógusokat, dolgozókat az igazgató vette fel.

MELLÉKLETEK

1. számú melléklet

Az első körben létrejött intézmények

1. Közép-békési Térségi Integrált Szakképző Központ Kht.	KÖZÉP-BÉKÉSI
2. Belvárosi Térségi Integrált Szakképző Központ	BETISZK
3. Észak-pesti Térségi Integrált Szakképző Központ	ÉPTISZK
4. Debreceni Térségi Integrált Szakképző Központ Kht.	DEBRECENI
5. Eger TISZK Kht.	EGRI
6. Kaposvár - Térségi Integrált Szakképző Központ Kht.	KAPOSVÁR
7. Kecskeméti Térségi Integrált Szakképző Központ Kht.	KETISZK
8. Miskolc - Térségi Integrált Szakképző Központ Kht.	MITISZK
9. Nyíregyháza – Nagykálló – Tiszavasvári Nyírvidék Térségi Integrált Szakképző Központ Kht.	NYÍRVIDÉK
10. PANNON Térségi Integrált Szakképző Központ Kht.	PANNON
11. Dél Pest Megyei Térségi Integrált Szakképző Központ Kht.	DÉL-PESTI
12. Gróf Széchenyi István Térségi Integrált Szakképző Központ Kht.	SZÉCHENYI
13. Savaria TISZK Térségi Integrált Szakképző Központ Kht.	SAVARIA
14. Bánki Donát TISZK Kht.	BÁNKI
15. Naszály-Galga Térségi Integrált Szakképző Központ Kht.	NASZÁLY- GALGA
16. Észak-zalai Térségi Integrált Szakképző Központ Kht.	ZALA

2. számú melléklet

Adatbázis

1	Bács	Bajai Szakképzési Centrum	Virág Tibor	06-70/334-9133	virag.tibor@banyai-baja.sulinet.hu
2	Békés	Békéscsabai Szakképzési Centrum	Mucsi Balázs Sándor	06-20/214-45-65	mucsibalazs@mail.beksz.hu
3	Hajdú	Berettyóújfalui Szakképzési Centrum	Pelyhéné Bartha Irén	06-30/397-9008	bartha.inci@gmail.com ; titkarsag@berettyoujfaluiszc.hu
4	Budapest	Budapesti Gazdasági Szakképzési Centrum	dr. Varga Zoltán Balázs	06-20/256-9463, 06-30/718-1877	varga@bgszc.hu
5	Budapest	Budapesti Gépészeti Szakképzési Centrum	Dr. Horváth Béla		-
6	Budapest	Budapesti Komplex Szakképzési Centrum	Valló Péter	06-30/458-9340	vallo.peter@vbcomp.hu
7	Budapest	Budapesti Műszaki Szakképzési Centrum	Kiss Csaba	06-30/470-2050	kissudvardi@gmail.com
8	Budapest	Budapesti Vendéglátóipari és Humán Szakképzési Centrum	Kovács László	06-20/960-5579, 06-20/431-1595	klaszlo@gundeliskola.hu
9	Pest	Ceglédi Szakképzési Centrum	Buncsák Gábor	06-30/391-2082	buntschee@gmail.com
10	Hajdú	Debreceni Szakképzési Centrum	Tirpák Zsolt	06-30/465-6118, 06-52/448-136	zsolt.tirpak@gmail.com
11	Fejér	Dunaújvárosi Szakképzési Centrum	Őszi Attila	06-30/824-0618	oszi_attila@lorantffy.hu ; titkarsag@dunaujvarosiszc.hu
12	Heves	Egri Szakképzési Centrum	Kerekne Fábri Eufrozina	06-70/886-2851	fabrifrozina@gmail.com
13	Pest	Érdi Szakképzési Centrum	Pergel Antal	06-70/232-6161, 06-23/368-655	pergel.antal@freemail.hu
14	Győr-Moson	Győri Műszaki Szakképzési Centrum	Gede Eszter	06-30/275-7477, 06-96/375-087	gedeeszter@gmail.com
15	Győr-Moson	Győri Szolgáltatási Szakképzési Centrum	Nagy Attila	06-96/329-336, 06-20/969-6851	nattila@krudy.gyor.hu
16	Békés	Gyulai Szakképzési Centrum	Kovács Zsuzsanna	06-70/331-2578, 06-20/227-6310	zsuzsakovacs55@gmail.com ; kovacszsuzsa@harruckern.hu
17	Csongrád	Hódmezővásárhelyi Szakképzési Centrum	Árva-Nagy Sándorné	06-30/432-0441, 06-20/292-5561	arvasandorne@hiszk.hu
18	Somogy	Kaposvári Szakképzési Centrum	Csiba Ágota	06-20/399-0719	csiba.agota@gmail.com
19	Jász-Nagykun	Karcagi Szakképzési Centrum	Pardi Sándor	06-30/459-9121	karcagiszc@gmail.com

20	Bács	Kecskeméti Szakképzési Centrum	Leviczky Cirill	06-30/970-2229	leviczky.cirill@kemu.hu
21	Bács	Kiskunhalasi Szakképzési Centrum	Papp Gyula	06-70/382-3602	pappgy92@gmail.com
22	Szabolcs-Sz	Kisvárdai Szakképzési Centrum	Béres Jánosné Leleszi Ágnes	06-30/934-0112	leszagica@gmail.com
23	Szabolcs-Sz	Mátészalkai Szakképzési Centrum	Rostás János	06-20/423-8347	rostasjanos@gmail.com
24	Borsod	Miskolci Szakképzési Centrum	Kovács János	06-30/466-8039	kovacs@agysz-miskolc.hu
25	Zala	Nagykanizsai Szakképzési Centrum	Bene Csaba	06-20/265-3889, 06-93/518-900	bcsaba@nagykanizsa.hu
26	Szabolcs-Sz	Nyíregyházi Szakképzési Centrum	Gurbánné Papp Mária	06-30/289-9587	gurbanneppapparika@gmail.com
27	Borsod	Ózdi Szakképzési Centrum	Tóth Béla	06-30/291-1131, 06-48/471-796	bolyai.ozd@gmail.com ; tothbela@parisat.hu
28	Veszprém	Pápai Szakképzési Centrum	Sági István Csaba	06-20/980-3877, 06-20/492-3305	sagistvan@tolna.net
29	Baranya	Pécsi Szakképzési Centrum	Metzger Tibor	06-30/647-7701, 06-72/446-815	metzger@kivisz.hu
30	Nógrád	Salgótarjáni Szakképzési Centrum	Gembiczki Ferenc	06-30/219-0883, 06-20/772-6131, 06-32/350-874	salg.sz.c@gmail.com ; ferenc.gembiczki@gmail.com ; gembi@freemail.hu
31	Somogy	Siófoki Szakképzési Centrum	Szamosi Lóránt	06-30/929-2948, 06-84/310-857	lorant.szamosi@gmail.com
32	Győr-Moson	Soproni Szakképzési Centrum	Králik Tibor	06-20/957-1587	soproni.szc@upcmail.hu ; kralik.tibor@upcmail.hu
33	Csongrád	Szegedi Szakképzési Centrum	Erdélyi Margit	06-30/637-9344	erdelyimargit82@gmail.com
34	Fejér	Székesfehérvári Szakképzési Centrum	Kulcsár Szilvia	06-20/415-8888, 06-22/783-232	kulcsar.szilvia@szfszc.hu kulcsar.szilvia70@gmail.com
35	Tolna	Szekszárdi Szakképzési Centrum	Ábrahám Norbert	06-20/289-5505, 06-22/315-369	norbert.abraham@gmail.com ; centerum@szekszardiszc.hu
36	Borsod	Szerencsi Szakképzési Centrum	Alvári Ferenc	06-30/692-8355, 06-46/795-213	alvari.ferenc@gmail.com
37	Jász-Nagykun	Szolnoki Műszaki Szakképzési Centrum	Hicsó György	06-30/415-2991	hicsogy@szolmusz.hu
38	Jász-Nagykun	Szolnoki Szolgáltatási Szakképzési Centrum	Kalmár Andrea	30/655-6327	kalmarandi@gmail.com
39	Vas	Szombathelyi Műszaki Szakképzési Centrum	Szentgyörgyvári Róbert	06-30/919-1347	szerobi193@gmail.com
40	Vas	Szombathelyi Szolgáltatási Szakképzési Centrum	Rettegi Attila	06-30/901-1514	rettegia@hotmail.com

41	Komárom-E	Tatabányai Szakképzési Centrum	Bercellyné Nagy Mariann	06-20/370-9033	berczellym@gmail.com
42	Pest	Váci Szakképzési Centrum	Dudás Tibor	06-30/531-0099, 06-27/353-770	dudas.tibor@kiralyendre.hu ; dudastib@me.com
43	Veszprém	Veszprémi Szakképzési Centrum	Schindler Lászlóné	06-30/235-3594	schindlerne.marika58@gmail.com
44	Zala	Zalaegerszegi Szakképzési Centrum	Szabó Károly	06-30/661-51-15	szabo.karoly04@tolna.net

Ssz	Megye	Centrumnév	Név	Telefonszám
1	Bács	Bajai Szakképzési Centrum	Éberné Mikó Margit	06-20-404-6099
2	Békés	Békéscsabai Szakképzési Centrum	Vicsko Pál	06-20-572-1199; 06-66-441-314
3	Hajdú-Bihar	Berettyóújfalui Szakképzési Centrum	Papp Gábor	06-30-257-2625; 06-54-403-780
4	Budapest	Budapesti Gazdasági Szakképzési Centrum	Domján Zsuzsanna	30/718-1880
5	Budapest	Budapesti Gépészeti Szakképzési Centrum	Zádory Tibor	06-30-815-6077
6	Budapest	Budapesti Komplex Szakképzési Centrum	Bánátfy Andrea	06-30-613-7513
7	Budapest	Budapesti Műszaki Szakképzési Centrum	Danyi Vilmos	06-30-209-2762
8	Budapest	Budapesti Vendéglátóipari és Humán Szakképzési Centrum	Vízvári László	06-20-333-1065; 06-1-338-4891
9	Pest	Ceglédi Szakképzési Centrum	Szabadi Zoltán	06-70-374-8103
10	Hajdú-Bihar	Debreceni Szakképzési Centrum	Hüse Attiláné	06-30-327-0055; 06-52-535-825
11	Fejér	Dunaújvárosi Szakképzési Centrum	Péli András	06-30-494-8668
12	Heves	Egri Szakképzési Centrum	Heisslerné Kiss Katalin	06-20-546-4147
13	Pest	Érdi Szakképzési Centrum		
14	Győr-Moson	Győri Műszaki Szakképzési Centrum	Hartyándiné Frey Aranka	06-20-995-0077
15	Győr-Moson	Győri Szolgáltatási Szakképzési Centrum	Csörgits Krisztián	06-70-381-6050
16	Békés	Gyulai Szakképzési Centrum	Jancsurák József	06-30-368-1696
17	Csongrád	Hódmezővásárhelyi Szakképzési Centrum	Kincses Tímea	06-20-448-2480
18	Somogy	Kaposvári Szakképzési Centrum	Csonka Zoltán Róbert	06-30-223-1252
19	Jász-Nagykun	Karcagi Szakképzési Centrum	Moldován György Zsolt	06-20-535-8638; 06-59-353-558
20	Bács	Kecskeméti Szakképzési Centrum	Zsámboki Anna	06-30-444-9987
21	Bács	Kiskunhalasi Szakképzési Centrum	Vikker József	06-70-332-8650; 06-78-461-600
22	Szabolcs-Sz	Kisvárdai Szakképzési Centrum	Vizer Zoltán	06-30-816-0477; 06-45-410-653
23	Szabolcs-Sz	Mátészalkai Szakképzési Centrum	Nyirán Tibor	06-70-577-5898
24	Borsod	Miskolci Szakképzési Centrum	Tátrai István	06-70-375-9424; 06-48-788-898

25	Zala	Nagykanizsai Szakképzési Centrum	Anda Zoltán	06-20-957-5766; 06-93-518-900
26	Szabolcs-Sz	Nyíregyházi Szakképzési Centrum	Pájer Attila	06-30-689-9010
27	Borsod	Ózdi Szakképzési Centrum	Zsid László	30-452-5885 06-48-474-779
28	Veszprém	Pápai Szakképzési Centrum	Kecskés Szilárd	06-20-216-88-92
29	Baranya	Pécsi Szakképzési Centrum	Rittlinger Zoltán	06-20-422-1420
30	Nógrád	Salgótarjáni Szakképzési Centrum	Baranyi Zoltán	06-30-471-3865
31	Somogy	Siófoki Szakképzési Centrum	Bodrogi Csaba Ferenc	06-30-235-6041
32	Győr-Moson	Soproni Szakképzési Centrum	Kuntár Csaba	06-20-382-8653; 06-99-509-490
33	Csongrád	Szegedi Szakképzési Centrum	Angyalné Kovács Anikó	06-30-654-5041; 06-30-511-5620
34	Fejér	Székesfehérvári Szakképzési Centrum	Némethné Erki Tímea	06-20-561-1686
35	Tolna	Szekszárdi Szakképzési Centrum	Kocsis Csaba	06-30-288-4261
36	Borsod	Szerencsi Szakképzési Centrum	Erdélyiné Kocsis Csilla Katalin	06-20-439-9483
37	Jász-Nagykun	Szolnoki Műszaki Szakképzési Centrum	Kiss Ferenc	06-30-248-9412
38	Jász-Nagykun	Szolnoki Szolgáltatói Szakképzési Centrum	Kiss László Béla	06-20-570-7744; 06-56-800-100
39	Vas	Szombathelyi Műszaki Szakképzési Centrum	Volf Mária Magdolna	06-70-332-8781
40	Vas	Szombathelyi Szolgáltatói Szakképzési Centrum	Birosz Pál	06-20-522-7692
41	Komárom-E	Tatabányai Szakképzési Centrum	Meszes Balázs	06-30-237-6945; 06-33-400-740
42	Pest	Váci Szakképzési Centrum	Révay Ágnes	36-30-4828505
43	Veszprém	Veszprémi Szakképzési Centrum	Bognár Barnabás	06-20-886-1588
44	Zala	Zalaegerszegi Szakképzési Centrum	Böröcz Csaba	06-30-532-1312; 06-92-347-785

3. számú melléklet
Az online kutatás táblázata

		fő	%
neme	Férfi	30	61,2%
	Nő	19	38,8%
	Összesen	49	100,0%

		fő	%
kora	34	1	2,0%
	37	1	2,0%
	38	1	2,0%
	40	1	2,0%
	41	1	2,0%
	42	2	4,1%
	43	1	2,0%
	45	4	8,2%
	46	4	8,2%
	48	3	6,1%
	50	4	8,2%
	51	1	2,0%
	52	2	4,1%
	53	3	6,1%
	54	4	8,2%

55	2	4,1%
56	4	8,2%
57	1	2,0%
58	1	2,0%
59	4	8,2%
60	2	4,1%
61	1	2,0%
62	1	2,0%
Összesen	49	100,0%

		fő	%
Melyik településen lakik	Baja	4	8,2%
	Bánd	1	2,0%
	Békéscsaba	1	2,0%
	Budapest	12	24,5%
	Dabas	1	2,0%
	dbas	1	2,0%
	Dunaújváros	1	2,0%
	Eger	1	2,0%
	Fehérgyarmat	1	2,0%
	Győr	2	4,1%
	Hajós	1	2,0%
	Kecskemét	1	2,0%

Kiskunhalas	1	2,0%
Kisújszállás	1	2,0%
Kisvárd	1	2,0%
Makó	1	2,0%
Marcali	1	2,0%
Miskolc	2	4,1%
Mosonszentmiklós	1	2,0%
Nagykanizsa	1	2,0%
Nagykovács	1	2,0%
Nem publikus	1	2,0%
Nyíregyháza	1	2,0%
Nyírkércs	1	2,0%
Ózd	1	2,0%
Páty	1	2,0%
Siófok	1	2,0%
Sopron	1	2,0%
Szeged	1	2,0%
Székesfehérvár	2	4,1%
Szombathely	2	4,1%
Összesen	49	100,0%

		fő	%
Jelenlegi munkahelye	Bajai Szakképzési Centrum	3	6,1%
	Békéscsaba SZC	1	2,0%
	BGéSZC	1	2,0%
	BGSZC Varga SZKI	1	2,0%
	BMSZC	1	2,0%
	BMSZC Bláthy Ottó Titusz Informatikai Szki.	1	2,0%
	BMSZC Puskás Technikum	1	2,0%
	BMSZC UMSZKI	1	2,0%
	BSZC	1	2,0%
	BSZC Bányai Júlia Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakképző Iskolája	1	2,0%
	Budapest	1	2,0%
	Budapesti Műszaki Szakképzési Centrum	1	2,0%
	BVHSZC	2	4,1%
	BVHSZC Giorgio Perlasca Szakközépiskolája és Szakiskolája	1	2,0%
	BVHSZC Gundel Károly Szakképző Iskolája	1	2,0%
	Ceglédi Szakképzési Centrum	1	2,0%
	Dunaujvárosi Szakképzési Centrum	1	2,0%

Egri Szakképzési Centrum	1	2,0%
Főigazgató	1	2,0%
GYMSZC	1	2,0%
Győri Műszaki Szakképzési Centrum	1	2,0%
Győri Szolgáltatási Szakképzési Centrum	1	2,0%
Hódmezővásárhelyi Szakképzési Centrum	1	2,0%
Karcag	1	2,0%
Kiskunhalasi Szakképzési Centrum	1	2,0%
Kiskunhalasi SZC	1	2,0%
Kisvárdai SZC	1	2,0%
Mátészalkai Szakképzési Centrum	1	2,0%
Mátészalkai SZC	1	2,0%
Miskolci SZC	1	2,0%
Nagykanizsai Szakképzési Centrum	1	2,0%
Ózdi Szakképzési Centrum	1	2,0%
Siófoki Szakképzési Centrum	2	4,1%
Soproni Szakképzési Centrum	1	2,0%
szakképzési centrum	1	2,0%
Szakképzési Centrum	1	2,0%
Szakképzési Centrum	2	4,1%

Székesfehérvári Szakképzési Centrum	1	2,0%
Szekszárdi Szakképzési Centrum	1	2,0%
Szerencsi Szakképzési Centrum	1	2,0%
Szombathelyi Szolgáltatási Szakképzési Centrum	1	2,0%
Szombathelyi Szolgáltatási SZC	1	2,0%
tanár	1	2,0%
Veszprémi Szakképzési centrum	1	2,0%
Összesen	49	100,0%

	fő	%
Mi a TISZK-ben betöltött szerepe/munkaköre:		
-	1	2,0%
?	1	2,0%
0	1	2,0%
a TISZK megszűnt	1	2,0%
a tisztek felszámolásra kerültek	1	2,0%
ált.és szakmai igh	1	2,0%
ca	1	2,0%
ÉPTISZK	1	2,0%
felnttktképzési vezető	1	2,0%
főigazgató	1	2,0%
Főigazgató	1	2,0%
főigh	1	2,0%
gyakorlati oktatásvezető	1	2,0%
Humán	1	2,0%
igazgató	1	2,0%
igazgatóhelyettes	1	2,0%
intézményvezető	1	2,0%
Intézményvezető	1	2,0%
Intézményvezető helyettes	1	2,0%
iskolaigazgató	1	2,0%
Jelenleg nincs, a megszűnés előtt felnttktképzési vezető.	1	2,0%
már nincs	1	2,0%

minőségirányítási csoport vezetője	1	2,0%
n	1	2,0%
nem releváns	1	2,0%
nincs	11	22,4%
Projekt menedzser	1	2,0%
semmi	1	2,0%
Semmi	1	2,0%
szakmai tagintézményvezető-helyettes	1	2,0%
szaktanár, munkaközösség vezető	1	2,0%
tagintézmény vezető	1	2,0%
tagintézmény-vezető	2	4,1%
tanár	1	2,0%
TISZK -hez tartozó iskolában igazgató-helyettes	1	2,0%
ügyvezető	1	2,0%
vendéglátás-idegenforalom szakmacsoportos bizottság vezető	1	2,0%
vezető	1	2,0%
Összesen	49	100,0%

	fő	%	
Indokoltnak tartotta-e a TISZK rendszer kialakításakor a szakképzés rendszerének átalakítását?	igen	35	71,4%
	nem	8	16,3%
	nem tudja	3	6,1%
	nem válaszol	3	6,1%
	Összesen	49	100,0%

	fő	%	
Hatékonynak találta-e a TISZK-ek szakmai működését?	igen	9	18,4%
	nem	16	32,7%
	nem tudja	2	4,1%
	nem válaszol	2	4,1%
	részben	20	40,8%
	Összesen	49	100,0%

	fő	%	
Válassza ki azt a 3 területet ahol leginkább történt előrelépés	a szakképzésről való gondolkodásmód	20	40,8%
	intézmények közötti együttműködés	1	2,0%
	tárgyi feltételek javulása	26	53,1%
		2	4,1%
	Összesen	49	100,0%

	fő	%
Válassza ki azt a 3 területet ahol leginkább történt előrelépés	20	40,8%
a szakképzésről való gondolkodásmód	14	28,6%
gyakorlati képzés modernizálása	3	6,1%
kapcsolat a gazdasággal	2	4,1%
személyi feltételek javulása	1	2,0%
tárgyi feltételek javulása	9	18,4%
Összesen	49	100,0%

	fő	%
Válassza ki azt a 3 területet ahol leginkább történt előrelépés	20	40,8%
adminisztráció	4	8,2%
gyakorlati képzés modernizálása	9	18,4%
kapcsolat a gazdasággal	9	18,4%
pénzügyi menedzsment	2	4,1%
tárgyi feltételek javulása	5	10,2%
Összesen	49	100,0%

	fő	%
Válassza ki azt a 3 területet, ahol legkevésbé történt előrelépés	13	26,5%
a szakképzésről való gondolkodásmód	8	16,3%
gyakorlati képzés modernizálása	2	4,1%
intézmények közötti együttműködés	12	24,5%
személyi feltételek javulása	7	14,3%
tárgyi feltételek javulása	7	14,3%
Összesen	49	100,0%

	fő	%
Válassza ki azt a 3 területet, ahol legkevésbé történt előrelépés	13	26,5%
a szakképzésről való gondolkodásmód	6	12,2%
adminisztráció	6	12,2%
gyakorlati képzés modernizálása	3	6,1%
kapcsolat a gazdasággal	11	22,4%
személyi feltételek javulása	8	16,3%
tárgyi feltételek javulása	2	4,1%
Összesen	49	100,0%

	fő	%
Válassza ki azt a 3 területet, ahol legkevésbé történt előrelépés	13	26,5%
adminisztráció	4	8,2%
gyakorlati képzés modernizálása	5	10,2%
kapcsolat a gazdasággal	7	14,3%
pénzügyi menedzsment	18	36,7%
személyi feltételek javulása	2	4,1%
Összesen	49	100,0%

	fő	%
A TISZK rendszer létrehozásával változott-e az alapozó képzés minősége?	11	22,4%
igen	31	63,3%
nem	4	8,2%
nem tudja	3	6,1%
nem válaszol	49	100,0%
Összesen		

		fő	%
A TISZK rendszer létrehozásával változott-e a gyakorlati képzés minősége?	igen	20	40,8%
	nem	23	46,9%
	nem tudja	2	4,1%
	nem válaszol	4	8,2%
	Összesen	49	100,0%

		fő	%
Sikerült-e eredményeket elérni a TISZK rendszer létrehozásával a vállalatok és a szakképzés együttműködésének területén?	igen	4	8,2%
	nem	15	30,6%
	nem tudja	4	8,2%
	nem válaszol	2	4,1%
	részben	24	49,0%
	Összesen	49	100,0%

	fő	%
Mely területeken erősödött az együttműködés?	45	91,8%
A tárgyi fejlesztések az elméleti és gyakorlati oktatásban javították a feltételeket. A közös infrastruktúra használat segítette az együttműködést az intézmények között.	1	2,0%
A kifejlesztett tananyagok lehetővé tették az intézmények közös platformú oktatását.		
A vállalati képzőhelyek gyakorlati oktatásba való bekapcsolódása TISZK szintjén valósult meg.		
Intézményi együttműködés.	1	2,0%
kapcsolat	1	2,0%
tananyagfejlesztés	1	2,0%
Összesen	49	100,0%
	fő	%
Mely területeken erősödött az együttműködés?	25	51,0%
A képzési színvonalának emelése	1	2,0%
A központi tanműhely kialakításában és kihasználtságában.	1	2,0%
A tagiskolák jobban megismerték egymást és további együttműködésre is lehetőség nyílt.	1	2,0%

<p>Az intézmények jobban megismerték egymást (elsősorban ahhoz képest, hogy a fenntartó más-más volt).</p> <p>A TISZK-es pályázatok révén javult az informatikai eszköz-ellátottság.</p> <p>A gyakorlati képzés modernizálódott. A szakmai elmélet képzéshez tananyagfejlesztések készültek.</p>	1	2,0%
<p>Az intézmények között.</p>	1	2,0%
<p>Az intézmények összefogtak, és megpróbálták közösen felhívni a figyelmet a problémákra. A szakképző osztályok TISZK központba való irányítása egyértelmű kudarc volt, a tanuló nem csak szakmát, hanem iskolát is választ. A gazdaság nem a Tiszkekkal, hanem az iskolákkal tart kapcsolatot. Ezt kell egységes elvek alapján felépíteni, és az egységes elvek kidolgozása a Tiszkek fő pozitívuma!</p>	1	2,0%
<p>Az intézmények pedagógusai között.</p>	1	2,0%
<p>Az iskolák közötti együttműködés területén, az iskolai adminisztráció területén.</p>	1	2,0%

Együttgondolkodás kezdődött a tagiskolák szakmakínálatának kialakításában. (De azért mindenki ragaszkodott a hagyományaihoz.) A tagintézmények vezetői jó munkakapcsolatot alakítottak ki egymással, a projektmenedzsmenttel és a TISZK-vezetéssel.	1	2,0%
Felnőttképzés	1	2,0%
Képzési profil kialakítása.	1	2,0%
Tárgyi eszközök modernizációja.		
Gyakorlati képzés feltételei.		
Közös bemenet, közös kimenet, gazdasági elvárások beépítése a tananyag tartalmába.	1	2,0%
közös programok, továbbképzések, hasznos információk	1	2,0%
Közvetlen kapcsolat	1	2,0%
Külső gyakorlati képzőhelyek	1	2,0%
Nincs ilyen terület.	1	2,0%
Összefüggő nyári gyakorlat kapcsán külső gyakorlóhelyekkel, de alapvetően iskolai és nem TiszK szinten	1	2,0%

SZAHO támogatás gyűjtés és elosztás	1	2,0%
Beiskolázás		
Közösségi szolgáltatások		
Szakképzési hozzájárulások megfelelő helyre történő becsatornázása.	1	2,0%
Munkaerő-piaci igényeknek megfelelőbb szakképesítések oktatása.		
Szakmai együttműködés javult a területi kamarával, vállalatokkal.	1	2,0%
A TISZK-ben érintett intézmények közötti kommunikáció, egységes gondolkodás javult.		
szakmai tantervek, szakmai tananyagfejlesztés, pályaorientáció, közös szakmai és egyéb versenyek, iskolavezetés	1	2,0%
tanuló szerződések megkötése, szakmai együttműködés, pályaorientáció	1	2,0%
Tanulói nyilvántartás a gyakorlati hiányzásokról, a munkahelyváltásokról, információáramlás az iskola és a gyakorlati helyek között	1	2,0%
továbbképzések	1	2,0%
Összesen	49	100,0%

	fő	%
Az alábbi partnerek közül kik között erősödött valósult meg leginkább a jó együttműködés?	25	51,0%
kamara	1	2,0%
Tagiskolák	20	40,8%
TÁMOP projektmenedzsment	1	2,0%
TISZK vezetés	2	4,1%
Összesen	49	100,0%

	fő	%
Az alábbi partnerek közül kik között erősödött valósult meg leginkább a jó együttműködés?	30	61,2%
gazdasági szervezetek	2	4,1%
kamara	2	4,1%
külső gyakorlati képző helyek	3	6,1%
RFKB	1	2,0%
TÁMOP projektmenedzsment	3	6,1%
TISZK vezetés	8	16,3%
Összesen	49	100,0%

	fő	%
Az alábbi partnerek közül kik között erősödött valósult meg leginkább a jó együttműködés?	36	73,5%
gazdasági szervezetek	1	2,0%
kamara	3	6,1%
külső gyakorlati képző helyek	3	6,1%
RFKB	1	2,0%
TÁMOP projektmenedzsment	5	10,2%
Összesen	49	100,0%

	fő	%
Az alábbi partnerek közül kik között erősödött valósult meg leginkább a jó együttműködés?	46	93,9%
külső gyakorlati képző helyek	2	4,1%
Partneriskolák akik nem tagiskolák voltak	1	2,0%
Összesen	49	100,0%

	fő	%
Az alábbi partnerek közül kik között erősödött valósult meg leginkább a jó együttműködés?	45	91,8%
Tagiskolák	4	8,2%
Összesen	49	100,0%

	fő	%
Az alábbi partnerek közül kik között erősödött valósult meg leginkább a jó együttműködés?	45	91,8%
gazdasági szervezetek	1	2,0%
kamara	1	2,0%
TISZK vezetés	2	4,1%
Összesen	49	100,0%

	fő	%
Az alábbi partnerek közül kik között erősödött valósult meg leginkább a jó együttműködés?	46	93,9%
gazdasági szervezetek	1	2,0%
külső gyakorlati képző helyek	2	4,1%
Összesen	49	100,0%

	fő	%
Hol maradt formális az együttműködés	25	51,0%
A fenntartó önkormányzatok között.	1	2,0%
A gazdasági szervezetekkel, a kamarával. Tanácsadó testület nem volt.	1	2,0%
A pénzügyben	1	2,0%
a szakképzés irányító szerveivel és háttérintézményeivel	1	2,0%
A tagiskolák közötti kapcsolat ugyan erősödött, de az együttműködés a szakképzés területén többnyire formális volt. Közös pályázatok mentén voltak közös programok, de az iskolák önállóan küzdöttek meg a kihívásokkal.	1	2,0%
A tanácsadó testülettel	1	2,0%
A TISZK vezetés és az iskolák között.	1	2,0%
A TISZK iskoláiban tanuló diákok gyakorlatainak szervezésekor nem használtuk ki a különböző településeken (decentrumokban) megvalósult fejlesztések eredményeit. Ahol történt fejlesztés, ott azt használták, de a tanulók gyakorlatra utaztatása nem valósult meg. Szakoktatóval sem voltunk ehhez kellően ellátva.	1	2,0%

A TISZK kialakította a maga kapcsolatrendszerét, de ez a 2012. végi változások során nem hagyományozódott át a szakképző iskolákra.	1	2,0%
A tőlünk hierarchiában távolabb - magasabban - lévő szervezetek (RFKB) már nem foglalkoztak velünk.	1	2,0%
adatszolgáltatás, intézményi igények területén	1	2,0%
Gazdálkodó szervezetek és az RFKB között	1	2,0%
Gazdasági, szakmai területen.	1	2,0%
Ilyen nem volt.	1	2,0%
Kamara, RFKB, külső gyakorlati képzőhelyek	1	2,0%
kamara, tanácsadó testület	1	2,0%
Külső képzőhelyek	1	2,0%
Minden másban...	1	2,0%
munkaközösségek között	1	2,0%
RFKB	1	2,0%
Kamara		
RFKB, TISZTK vezetés	1	2,0%
Szinte minden területen formális maradt az együttműködés.	1	2,0%
TÁMOP menedzsment	1	2,0%
RFKB		
tanácsadó testület		

Tanácsadó testület,	1	2,0%
kamara,		
RFKB.		
Összesen	49	100,0%

	fő	%
Hol maradt formális az együttműködés	34	69,4%
- gazdasági szervezetek	1	2,0%
- konzorciumi partnerek		
- kamara		
- külső gyakorlati képzőhelyek		
A helyi vállalkozások és a TISZK közötti együttműködés. Az iskolák erőforrásainak jobb, egyenletesebb kihasználása.	1	2,0%
A kamara és a gazdasági szervezetek valós támogatást nem tudnak nyújtani, különösen a gyakorlati képzőhelyek tekintetében.	1	2,0%
A munkaerőpiac valós igényeinek megfelelés.	1	2,0%
A szakképzési hozzájárulás megszűnésével a cégek és az intézmények közötti kapcsolatok kiüresedtek, formálissá váltak és elhaltak.	1	2,0%

A TISZK vezetés nem volt egyformán érdekelt az egyes alá tartozó iskolák menedzselésében.	1	2,0%
A külső szervezetekkel csak formális kapcsolatot épített ki.		
Duális képzés kialakítása szűk térségben valósult meg. A gazdaság szereplőivel.	1	2,0%
menedzsmet	1	2,0%
Mindenütt,	1	2,0%
A Tisztk csak egy formális képző központ ami nehezíti a szakképző iskolák működését.		
Szerintem mindenhol.	1	2,0%
szinte minden területen	1	2,0%
Szinte minden területen, a változás csak annyi volt, hogy a szakképzés támogatását célzó pénzekhez csak közvetve, a TISZK-en keresztül tudtak az iskolák hozzájutni, bár kétségtelenül sok pályázat került ezekben az években kiírásra.	1	2,0%
TISZK és az Iskolák közt	1	2,0%
TISZK vezetés és Iskolák vezetői közt		
TISZK-Iskola	1	2,0%

<p>Véleményem szerint ez tiszkenként változó lehetett. A mi megyénkben leginkább az iskolafenntartók és a TISZK között volt erősen változó a kapcsolat és az együttműködés. A fenntartó önkormányzatok általában a megszerezhető forrásokra pályáztak, nem vagy csak részben azonosultak a szakképzés integrációjáról szóló akkori elképzelésekkel.</p>	1	2,0%
Összesen	49	100,0%

	fő	%
Kik között volt kevésbé sikeres vagy formális jellegű az együttműködés?	25	51,0%
gazdasági szervezetek	1	2,0%
külső gyakorlati képző helyek	2	4,1%
RFKB	8	16,3%
TÁMOP projektmenedzsment	2	4,1%
tanácsadó testület	6	12,2%
TISZK vezetés	5	10,2%
Összesen	49	100,0%

	fő	%
Kik között volt kevésbé sikeres vagy formális jellegű az együttműködés?	29	59,2%
gazdasági szervezetek	5	10,2%
kamara	5	10,2%
külső gyakorlati képző helyek	1	2,0%
RFKB	4	8,2%
TÁMOP projektmenedzsment	2	4,1%
tanácsadó testület	3	6,1%
Összesen	49	100,0%

	fő	%
Kik között volt kevésbé sikeres vagy formális jellegű az együttműködés?	39	79,6%
gazdasági szervezetek	2	4,1%
kamara	3	6,1%
külső gyakorlati képző helyek	1	2,0%
RFKB	2	4,1%
tanácsadó testület	2	4,1%
Összesen	49	100,0%

	fő	%
Kik között volt kevésbé sikeres vagy formális jellegű az együttműködés?	44	89,8%
gazdasági szervezetek	2	4,1%
külső gyakorlati képző helyek	1	2,0%
RFKB	2	4,1%
Összesen	49	100,0%

	fő	%
Kik között volt kevésbé sikeres vagy formális jellegű az együttműködés?	48	98,0%
kamara	1	2,0%
Összesen	49	100,0%

	fő	%
Kik között volt kevésbé sikeres vagy formális jellegű az együtműködés?	48	98,0%
gazdasági szervezetek	1	2,0%
Összesen	49	100,0%

	fő	%
Kik között volt kevésbé sikeres vagy formális jellegű az együtműködés?	34	69,4%
kamara	2	4,1%
külső gyakorlati képző helyek	1	2,0%
RFKB	1	2,0%
Tagiskolák	7	14,3%
tanácsadó testület	1	2,0%
TISZK vezetés	3	6,1%
Összesen	49	100,0%

	fő	%
Kik között volt kevésbé sikeres vagy formális jellegű az együttműködés?	36	73,5%
gazdasági szervezetek	3	6,1%
RFKB	5	10,2%
TÁMOP projektmenedzsment	4	8,2%
tanácsadó testület	1	2,0%
Összesen	49	100,0%

	fő	%
Kik között volt kevésbé sikeres vagy formális jellegű az együttműködés?	39	79,6%
gazdasági szervezetek	2	4,1%
kamara	3	6,1%
külső gyakorlati képző helyek	2	4,1%
RFKB	1	2,0%
tanácsadó testület	2	4,1%
Összesen	49	100,0%

	fő	%
Kik között volt kevésbé sikeres vagy formális jellegű az együttműködés?	42	85,7%
gazdasági szervezetek	3	6,1%
kamara	1	2,0%
külső gyakorlati képző helyek	2	4,1%

RFKB	1	2,0%
Összesen	49	100,0%

	fő	%
Kik között volt kevésbé sikeres vagy formális jellegű az együttműködés?	45	91,8%
gazdasági szervezetek	2	4,1%
külső gyakorlati képző helyek	1	2,0%
Külső szervezetek	1	2,0%
Összesen	49	100,0%

	fő	%
Történt-e pozitív előrelépés a gyakorlati képzés rendszerének korszerűsítésében?	7	14,3%
igen	7	14,3%
nem	13	26,5%
nem tudja	1	2,0%
nem válaszol	4	8,2%
részben	24	49,0%
Összesen	49	100,0%

		fő	%	
Az Ön intézménye melyik évben jött létre	1874	1	2,0%	
	1879	1	2,0%	
	1912	2	4,1%	
	1923	2	4,1%	
	1952	1	2,0%	
	1961	1	2,0%	
	1965	1	2,0%	
	1967	1	2,0%	
	1986	3	6,1%	
	1988	2	4,1%	
	2003	1	2,0%	
	2005	1	2,0%	
	2007	3	6,1%	
	2008	6	12,2%	
	2009	4	8,2%	
	2010	2	4,1%	
	2011	1	2,0%	
	2015	11	22,4%	
	A Szakképzési Centrum 2015. július 1-én.		1	2,0%
	A TISZKek felszámolásra kerültek, a városunkban működő is, így nincs ilyen intézményem.		1	2,0%
az akkori iskolám 1982		1	2,0%	

MOK - 2017. (jogutódként)	1	2,0%
s	1	2,0%
Összesen	49	100,0%

	fő	%	
Hozott-e változást a TISZK tevékenységében a KLIK-hez történő csatlakozás?	igen	22	44,9%
	nem	20	40,8%
	nem tudja	4	8,2%
	nem válaszol	3	6,1%
	Összesen	49	100,0%
	fő	%	
Az új oktatásirányítás, oktatásszervezés területén milyen új elemek jelentek meg?	-	1	2,0%
	?	1	2,0%
	a KLIK-ben kisebb hangsúlyt kapott a szakképzés	1	2,0%
	A régi típusú tisztek beolvadtak a KLIK-be vagy funkciójuk kiüresedett.	1	2,0%
	A TISZK egy más szervezeti struktúra, a KLIK egy intézményfenntartó.	1	2,0%
	A TISZK megszűnésével	1	2,0%
	a TISZK működése gyakorlatilag megszűnt	1	2,0%

a TISZK-rendszer eredeti formája fellazult: már nemcsak a központi, hanem minden iskola indíthatott OKJ-s képzést	1	2,0%
alulfinanszírozás	1	2,0%
Az intézmények működtetése nehezebbé vált.	1	2,0%
Bérleti szerződés	1	2,0%
Centrum	1	2,0%
duális szakképzés erősítése	1	2,0%
együtműködés	1	2,0%
Együtműködés	1	2,0%
erős centralizáció	1	2,0%
erős központosítás	1	2,0%
fenntartás átalakítása	1	2,0%
Finanszírozás ellehetetlenült	1	2,0%
formális együtműködés	1	2,0%
gyakorlati képzőhelyek korszerűsítése	1	2,0%
Hálózati együtműködés	1	2,0%
integrált gazdasági vezetés	1	2,0%
Központi Képzőhely használati szerződése	1	2,0%
központi költségvetés	1	2,0%
központi tervezés	1	2,0%
központosítás	1	2,0%
központosított gazdálkodás	1	2,0%

Központosított irányítás	1	2,0%
központosított szakképzés	1	2,0%
Megszűnt a TISZK	1	2,0%
Megszűntek a társulások formájában működő TISZK-k	1	2,0%
Nagyfokú koncentráció	1	2,0%
nehézkesség	1	2,0%
nem tudom	1	2,0%
nincs önálló gazdálkodás	1	2,0%
rosszabb táúrgyi feltételek	1	2,0%
s	1	2,0%
semmi	1	2,0%
sok adatszolgáltatási kötelezettség	1	2,0%
Szakképesítések elosztása az iskolák között	1	2,0%
szerkezeti módosulás	1	2,0%
tantárgyfelosztás	1	2,0%
Teljesen megszűnt az önállóság	1	2,0%
több adminisztráció	1	2,0%
több továbbképzés	1	2,0%
tönkrement a szakképzés	1	2,0%
Túlzott központosítás	1	2,0%
x	1	2,0%
Összesen	49	100,0%

	fő	%
Az új oktatásirányítás, -	1	2,0%
oktatásszervezés területén		
milyen új elemek jelentek meg?	?	2,0%
	0	2,0%
A kérdés nem releváns.	1	2,0%
A KLIK gyakorolta azokat a szakképzés-szervezési funkciókat, melyeket korábban a tisztek láttak el.	1	2,0%
a KLIK létrejötte óta a tárgyi feltételek romlottak, ami negatív hatással volt a gyakorlati oktatás színvonalára	1	2,0%
a pályázati rendszer megváltozott (szakképzési jellegű)	1	2,0%
Ágazati szakközépiskolai oktatás szervezésében intézmények közötti együttműködés	1	2,0%
átgondolatlan adminisztráció	1	2,0%
bürokratikus rendszer	1	2,0%
centralizáció	1	2,0%
döntés a tankerületnél	1	2,0%
e-napló	1	2,0%
elavultak az épületek, eszközök	1	2,0%
erőteljes centralizálás	1	2,0%
eszközök megosztásas	1	2,0%
ezek az elemek is	1	2,0%

Fejlesztések teljesen megszűntek	1	2,0%
Felnőttképzés	1	2,0%
Formálissá vált a fenntartási időszak	1	2,0%
Forráshiány	1	2,0%
Gazdasági önállóság felszámolása	1	2,0%
intézmények élén központi vezetés	1	2,0%
KLIK létrejött	1	2,0%
Korszerű technológiák oktatása	1	2,0%
központi adatszolgáltatások sora	1	2,0%
központi irányítás	1	2,0%
központosítás	1	2,0%
központosított HR	1	2,0%
Központosított pénzügyi szervezet	1	2,0%
központosított szakmai tanárok	1	2,0%
Lassult a közvetlen kapcsolat a gazdasági szférával	1	2,0%
laza , formális és minimális kapcsolatkapcsolat	1	2,0%
Megszűnt a TISZK	1	2,0%
nehézkés beszerzések	1	2,0%
nem tudom	1	2,0%

Növekedet az adatszolgáltatás tartama.	1	2,0%
órarend	1	2,0%
önállóság megszűnése	1	2,0%
önállóság megszűnése	1	2,0%
pénzhiány	1	2,0%
Pénztelenség	1	2,0%
pénzügyek	1	2,0%
roszabb szakmai feltételek	1	2,0%
semmi	1	2,0%
sok utazás a KLIK-hez	1	2,0%
sx	1	2,0%
szakmaszerkezeti döntések módosulása	1	2,0%
y	1	2,0%
Összesen	49	100,0%

	fő	%
Az új oktatásirányítás, tisztázatlan felelősségi körök és oktatásszervezés területén hatáskörök, milyen új elemek jelentek meg?	1	2,0%
-	2	4,1%
?	1	2,0%
0	1	2,0%

a KLIK-ben nemcsak az átszervezés kezdeti időszakában, hanem mindvégig szervezetlenség mutatkozott, amely bizonytalanságot, estenként zavart okozott az iskolák működésében (pl. a fenntartói jóváhagyások késlekedése a tantárgyfelosztásnál és a beiskolázásnál)	1	2,0%
a szakmai gyakorlat anyagi igényének biztosítása nehezzé vált	1	2,0%
A vidéki intézmények nem érezték változást.	1	2,0%
adminisztráció	1	2,0%
Az eszközök az iskoláknál maradhattak	1	2,0%
az intézmények közötti együttműködés lazult	1	2,0%
Az irányítás szervezeti szinten is elszakadt a településektől, így lehetőség volt már a megyei szintű koordinációra.	1	2,0%
centralizáció	1	2,0%
e-tananyag fejlesztés	1	2,0%
egyeztetés	1	2,0%
egységes arculat, értékrend	1	2,0%
ellenőrzés	1	2,0%
elszigetelődés	1	2,0%
engedélyezés idejére várakozás	1	2,0%

gazdasági önállóság hiánya	1	2,0%
Hatékony eszközkhasználás	1	2,0%
Hozzá nem értés	1	2,0%
indítandó osztályok központi engedélyeztetése	1	2,0%
Informatikai fejlesztés	1	2,0%
jobb gazdálkodás	1	2,0%
kevésbé irányítható diákok	1	2,0%
kezdeményező iskolavezetői szemlélet mellőzése	1	2,0%
Kiszolgáltatottá váltak az iskolák, és a pedagógusok	1	2,0%
költségvetés átalakítása	1	2,0%
központi munkaerőgazdálkodás	1	2,0%
Központosított működtetés	1	2,0%
Megszűnt a TISZK	1	2,0%
megszűntek.	1	2,0%
motiválatlanná váltak a munkatársak	1	2,0%
nem releváns	1	2,0%
nem tudom	1	2,0%
Párhuzamosságok megmaradtak	1	2,0%
pénztelenség	1	2,0%
pénzügyi problémák	1	2,0%
projekt	1	2,0%
s	1	2,0%

semmi	1	2,0%
szakképzés támogatása	1	2,0%
Szervezetlenség	1	2,0%
törvényi változások	1	2,0%
Túlcentralizált lett a rendszer	1	2,0%
túlzott adminisztráció és bürokrácia	1	2,0%
Új OKJ szerinti szakmastruktúra TISZK-szintű összehangolása	1	2,0%
z	1	2,0%
Összesen	49	100,0%

	fő	%
Az új oktatásirányítás, oktatásszervezés területén	45	91,8%
milyen új elemek jelentek meg?	1	2,0%
a gazdaság szereplői részben elfordultak az iskolától a fizetési nehézségek miatt	1	2,0%
döntési szakasz hosszabb mint ha helyben dönthetnének	1	2,0%
iskolák önállóságának megszűnése	1	2,0%
s	1	2,0%
Összesen	49	100,0%

	fő	%
Az új oktatásirányítás, oktatásszervezés területén milyen új elemek jelentek meg?	47	95,9%
átláthatatlan működés	1	2,0%
s	1	2,0%
Összesen	49	100,0%

	fő	%
Ezek az új elemek igen	13	26,5%
megmaradtak-e a Szakképzési Centrumokban jelenleg ismert működési szabályozás keretében?	21	42,9%
nem tudja	8	16,3%
nem válaszol	7	14,3%
Összesen	49	100,0%

	fő	%
Történt-e fejlesztés az intézményi infrastruktúrában?	igen	24 49,0%
	nem	13 26,5%
	nem tudja	5 10,2%
	nem válaszol	7 14,3%
	Összesen	49 100,0%

	fő	%
Mely területeket érintette?	25	51,0%
centrumban van az adminisztráció	1	2,0%
elhelyezés	1	2,0%
épület berendezések	1	2,0%
épület felújítás	1	2,0%
épületek korszerűsítése	1	2,0%
Eszközfejlesztés	1	2,0%
eszközök	1	2,0%
gyakorlati képzés	1	2,0%
hatékonyabb gazdálkodás	1	2,0%
informatika	2	4,1%
Informatikai rendszer	1	2,0%
Kis- és nagygépek beszerzése	1	2,0%
Központi Képzőhely létrehozása	1	2,0%

központi tanműhely létrehozása	1	2,0%
műhely felszereltség	1	2,0%
nem tudom	1	2,0%
nincs ismeretem	1	2,0%
Oktatási eszközök beszerzése	1	2,0%
szakmai anyagok	1	2,0%
szakmai hozzáértés a vezetésben megjelent	1	2,0%
Tanműhely tárgyi feltételei	1	2,0%
tanműhelyek esetleges fejlesztése	1	2,0%
TISZK.központ, csúcstechnológia (CNC, CAD- CAM, Anyagvizsgálat))	1	2,0%
Összesen	49	100,0%

	fő	%
Mely területeket érintette?	25	51,0%
a Centrum vezetése újra aktív kapcsolatot ápol a gazdálkodó szervezetekkel	1	2,0%
alapozó oktatás és csúcstechnológia eszközbeszerzés	1	2,0%
épület állaga	1	2,0%
Épületmodernizálás	1	2,0%
gazdálkodás	1	2,0%

gép beruházás	1	2,0%
gépészet szakmacsoport	1	2,0%
hatékonyabb kapcsolattartás	1	2,0%
IKT eszközbeszerzés	1	2,0%
informatika	1	2,0%
Infrastruktúra fejlesztés: csőszerelő, pincér, szakács, kozmetikus, faipar, grafikus gyakorlati oktatás területeken	1	2,0%
Ingatlan felújítás	1	2,0%
intézményi együttműködés	1	2,0%
könnyebb a kommunikáció	1	2,0%
központi képzőhely	1	2,0%
Laborok fejlesztése	1	2,0%
módszerek	1	2,0%
nem tudom	1	2,0%
nincs ismeretem	1	2,0%
oktatás környezeti megújítása	1	2,0%
szakma elméleti eszközök	1	2,0%
Tanmenetek kidolgozása	1	2,0%
tisztasági meszelés	1	2,0%
új technológiák bevetése	1	2,0%
Összesen	49	100,0%

	fő	%
--	----	---

Mely területeket érintette?	25	51,0%
anyagszükséglet biztosítása	1	2,0%
eszközbeszerzés	1	2,0%
gazdálkodási feltételek	1	2,0%
gazdasággal szorosabb kapcsolat	1	2,0%
gyakorlati képzést szolgáló eszközök beszerzése	1	2,0%
gyorsabb a döntéshozatal	1	2,0%
helyi döntéshozatal	1	2,0%
informatika szakmacsoport	1	2,0%
ingatlanfejlesztés	1	2,0%
internet	1	2,0%
koncepció változása	1	2,0%
Környezet fejlesztése	1	2,0%
Módszertani fejlesztés	1	2,0%
nem tudom	1	2,0%
nincs ismeretem	1	2,0%
szakmacsoportos képzés feltételeinek javítása	1	2,0%
szakmai eszközpark	1	2,0%
szakmai gépek	1	2,0%
szükséges szakmai anyag biztosítása	1	2,0%
Tananyagfejlesztés, digitális napló, mentálhigiénés tartalmi fejlesztés	1	2,0%

tanári továbbképzés	1	2,0%
Továbbképzések	2	4,1%
újra vannak rendszeres egyeztetések	1	2,0%
Összesen	49	100,0%

	fő	%
Mely területeket érintette?	45	91,8%
a döntések közelebb kerültek a problémák forrásához	1	2,0%
kompetencia alapú oktatás (moduláris képzés) bevezetése	1	2,0%
szervezeti koordináció	1	2,0%
TISZK és intézményi marketing (honlap, promóciós anyagok)	1	2,0%
Összesen	49	100,0%

	fő	%
Mely területeket érintette?	46	93,9%
a vezetés végre tud jól gazdálkodni	1	2,0%
műszertani fejlesztések	1	2,0%
tervezési feltételek	1	2,0%
Összesen	49	100,0%

		fő	%
Megvalósult-e a TISZK-ben a felnőttképzés területén tervezett feladat?	igen	12	24,5%
	nem	13	26,5%
	nem tudja	3	6,1%
	nem válaszol	3	6,1%
	részben	18	36,7%
	Összesen	49	100,0%

		fő	%
Mely követelmények valósultak meg leginkább a TISZK rendszer létrehozásával? (Kérem válassza ki a legfontosabb 6 jellemzőt!)	az egy tanulóra jutó képzési költség csökkentése	4	8,2%
	együttműködés a gazdaság szereplőivel	5	10,2%
	gyakorlati képzés előtérbe helyezése	3	6,1%
	harmonizált irányítási rendszer az intézmények között és belül	8	16,3%
	oktatási eszközök beszerzése)	4	8,2%
	szakképzés korszerűsítése	25	51,0%
	Összesen	49	100,0%

	fő	%

Mely követelmények valósultak meg leginkább a TISZK rendszer létrehozásával? (Kérem válassza ki a legfontosabb 6 jellemzőt!)	az egy tanulóra jutó képzési költség csökkentése	3	6,1%
	együttműködés a gazdaság szereplőivel	10	20,4%
	gyakorlati képzés előtérbe helyezése	9	18,4%
	harmonizált irányítási rendszer az intézmények között és belül	9	18,4%
	modulrendszer bevezetése	8	16,3%
	oktatási eszközök beszerzése)	10	20,4%
	Összesen	49	100,0%

		fő	%
Mely követelmények valósultak meg leginkább a TISZK rendszer létrehozásával? (Kérem válassza ki a legfontosabb 6 jellemzőt!)	a tanulók munkaerő-piaci elhelyezkedésének esély növekedése	1	2,0%
	az egy tanulóra jutó képzési költség csökkentése	5	10,2%
	együttműködés a gazdaság szereplőivel	4	8,2%
	gyakorlati képzés előtérbe helyezése	10	20,4%
	HR továbbképzés	2	4,1%
	képzési párhuzamosságok megszüntetése	5	10,2%
	közösségi funkciók	4	8,2%
	modulrendszer bevezetése	11	22,4%
	oktatási eszközök beszerzése)	7	14,3%
	Összesen	49	100,0%

		fő	%
Mely követelmények valósultak meg leginkább a TISZK rendszer létrehozásával? (Kérem válassza ki a legfontosabb 6 jellemzőt!)	a tanulók munkaerő-piaci elhelyezkedésének esély növekedése	3	6,1%
	az egy tanulóra jutó képzési költség csökkentése	1	2,0%
	felnőttképzés LLL	4	8,2%
	gyakorlati képzés előtérbe helyezése	3	6,1%
	HR továbbképzés	9	18,4%

	képzési párhuzamosságok megszüntetése	5	10,2%
	közösségi funkciók	6	12,2%
	modulrendszer bevezetése	8	16,3%
	oktatási eszközök beszerzése)	7	14,3%
	romák és fogyatékkal élők előtérbe helyezése	3	6,1%
	Összesen	49	100,0%
		fő	%
Mely követelmények valósultak meg leginkább a TISZK rendszer létrehozásával? (Kérem válassza ki a legfontosabb 6 jellemzőt!)	a tanulók munkaerő-piaci elhelyezkedésének esély növekedése	2	4,1%
	az egy tanulóra jutó képzési költség csökkentése	1	2,0%
	felnőttképzés LLL	9	18,4%
	HR továbbképzés	8	16,3%
	képzési párhuzamosságok megszüntetése	2	4,1%
	közösségi funkciók	6	12,2%
	modulrendszer bevezetése	5	10,2%
	oktatási eszközök beszerzése)	1	2,0%
	romák és fogyatékkal élők előtérbe helyezése	4	8,2%
	tananyagfejlesztés	11	22,4%
	Összesen	49	100,0%

		fő	%
Mely követelmények valósultak meg leginkább a TISZK rendszer létrehozásával? (Kérem válassza ki a legfontosabb 6 jellemzőt!)	a tanulók munkaerő-piaci elhelyezkedésének esély növekedése	2	4,1%
	felnőtteképzés LLL	3	6,1%
	HR továbbképzés	1	2,0%
	képzési párhuzamosságok megszüntetése	2	4,1%
	közösségi funkciók	1	2,0%
	oktatási eszközök beszerzése)	1	2,0%
	pályakövetés	16	32,7%
	romák és fogyatékkal élők előtérbe helyezése	2	4,1%
	tananyagfejlesztés	21	42,9%
	Összesen	49	100,0%

		fő	%
Volt-e lehetősége a tagintézményeknek javaslatot tenni a TISZK működése során felmerülő problémák megoldására?	igen	27	55,1%
	nem	10	20,4%
	nem tudja nem válaszol	12	24,5%
	Összesen	49	100,0%

	fő	%
Milyen módon teheték meg mindezt?	22	44,9%
A havonta megrendezett intézményvezetői értekezlet keretében.	1	2,0%
A rendszeres találkozók (koordináló testületi ülések) alkalmával, illetve rendkívüli esetben bármikor.	1	2,0%
A tagintézmények rendszeresen tájékoztatást kaptak a TISZK működéséről. Minden döntés előtt lehetőség volt számunkra a javaslatok megfogalmazására. Az intézményekben megvalósuló infrastrukturális fejlesztésekre az intézmények tettek javaslatot. Rendszeresek voltak az tagiskolák vezetői, vezetőhelyettesei, munkaközösségei és pedagógusai közötti tapasztalatszerék és a projektben való közös munka.	1	2,0%
A TISZK vezetés folyamatosan megkérdezte az iskolákat.	1	2,0%
A Tisztk vezetésének szóban és írásban.	1	2,0%
A Tisztkért felelős városi tisztségviselőnel.	1	2,0%
a TISZK-hez tartozó iskolák igazgatóinak Koordinációs Testületi ülésein, ahol a fenntartó is képviseltette magát	1	2,0%
Értekezletek, igazgatói-fenntartói egyeztetések	1	2,0%

Értekezleteken	1	2,0%
értekezleten felvethették ezen észrevételeiket.	1	2,0%
havi egyszeri értekezleteken	1	2,0%
Időnként szervezett megbeszélések, értekezletek.	1	2,0%
Igazgató tanácsi értekezleteken, és a továbbképzéseken.	1	2,0%
Igazgató Tanácsi üléseken, melyekre havonta egy alkalommal, váltakozó helyszínen került sor.	1	2,0%
Igazgatói értekezlet, tanácsadói testület.	1	2,0%
Igazgatói értekezleteken szóban és írásban.	1	2,0%
Igazgatói értekezleteken.	1	2,0%
Igazgatói értekezleten, TISZK által szervezett műhelymunkákon.	1	2,0%
Intézményvezetők Tanácsa működése során, és az ügyvezető felé kezdeményezhette az intézményvezető a gondjait.	1	2,0%
Írásban	1	2,0%

Koordináló Tanácsot működtettünk rendszeresen az intézmények igazgatóinak, igazgatóhelyetteseinek részvételével.	1	2,0%
A rendelkezésekre álló forrásokat közösen osztottuk el.		
A szakmai partnerek irányába a közös fellépést erősítettük.		
Közös fórumokon lehetőség volt a párbeszédre.	1	2,0%
Közös rendezvényeken, szervezett konferenciákon és általunk szervezett Szakmai tanulmányi versenyek alkalmával személyes párbeszéd útján. Szerencsénkre volt kapcsolatunk az RFKB-val is.	1	2,0%
Megbeszéléseken, írásban.	1	2,0%
rendszeresen ülésezett a TISZK intézményi tanácsa	1	2,0%
Személyes megbeszélés formájában.	1	2,0%
Személyesen a TISZK vezetőjénél. Hivatalos levélben.	1	2,0%
szóban, írásban a vezetőséggel egyeztetve	1	2,0%
Összesen	49	100,0%

4. számú melléklet

Kérdőívek

„A TISZK-ek működésében bekövetkezett változások nyomon követése” c. altémához

A válaszadó neme:

Életkora:

Lakhelye: (település-szintű):

Jelenlegi munkahelye:

A TISZK-ben betöltött szerepe/munkaköre:

1. Indokoltnak tartotta-e a TISZK rendszer kialakításakor a szakképzés rendszerének átalakítását?

1. igen
2. nem
00. nem tudja
99. nem válaszol

2. Hatékonyak találta-e a TISZK-ek szakmai működését?

1. ha igen, ugorjon az 2.A. ponthoz
2. részben
3. ha nem, ugorjon az 2.B. ponthoz
- 00 nem tudja
- 99 nem válaszol

2.A. Ha hatékonyak találta, válassza ki azt a 3 területet, ahol leginkább történt előrelépés

1. intézmények közötti együttműködés
2. A szakképzésről való gondolkodásmód
3. tárgyi feltételek javulása
4. személyi feltételek javulása
5. gyakorlati képzés modernizálása
6. kapcsolat a gazdasággal
7. adminisztráció
8. pénzügyi menedzsment

2.B Ha nem találta hatékonyak, válassza ki azt a 3 területet, ahol legkevésbé történt előrelépés

1. intézmények közötti együttműködés
2. A szakképzésről való gondolkodásmód
3. tárgyi feltételek javulása
4. személyi feltételek javulása
5. gyakorlati képzés modernizálása
6. kapcsolat a gazdasággal

7. adminisztráció
8. pénzügyi menedzsment

3. A TISZK rendszer létrehozásával változott-e az alapozó képzés minősége?

1. igen
2. nem
- 00.nem tudja
- 99.nem válaszol

4. A TISZK rendszer létrehozásával változott-e a gyakorlati képzés minősége?

1. igen
2. nem
- 00.nem tudja
- 99.nem válaszol

5. Sikerült-e eredményeket elérni a TISZK rendszer létrehozásával a vállalatok és a szakképzés együttműködésének területén?

1. igen **ugrás**
2. részben
3. nem
- 00 nem tudja
- 99 nem válaszol

Ugrott

6. Ha sikerült elérni a munkaerőpiac és a szakképzés közeledését, akkor kik között?

6A Az alábbi partnerek közül kik között erősödött, valósult meg leginkább a jó együttműködés? Tagiskolák, TISZK vezetés, TÁMOP projektmenedzsment, tanácsadó testület, RFKB, kamara, önkormányzat, gazdasági szervezetek, külső gyakorlati képző helyek, egyéb, éspedig

6.B Kik között volt kevésbé sikeres, vagy formális jellegű az együttműködés? Tagiskolák, TISZK vezetés, TÁMOP projektmenedzsment, tanácsadó testület, RFKB, kamara, önkormányzat, gazdasági szervezetek, külső gyakorlati képző helyek, egyéb, éspedig

7. Történt-e pozitív előrelépés a gyakorlati képzés rendszerének korszerűsítésében?

1. igen
2. részben
3. nem
- 00 nem tudja
- 99 nem válaszol

Intézményi kérdések

8 Az Ön intézménye mikor jött létre:.....

9. Hozott-e változást a TISZK tevékenységében a KLIK-hez történő csatlakozás?

1. igen
2. nem
- 00.nem tudja
- 99.nem válaszol

10. Az új oktatásirányítás, oktatásszervezés területén milyen új elemek jelentek meg? (Soroljon fel legalább 3 elemet!)

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

11. Ezek az új elemek megmaradtak-e a Szakképzési Centrumokban jelenleg ismert működési szabályozás keretében?

- 1.igen
- 2.nem
- 00.nem tudja
- 99.nem válaszol

12. Történt-e fejlesztés az intézményi infrastruktúrában?

1. igen **Ugrás**
2. nem
- 00.nem tudja
- 99.nem válaszol

Ugrott 13. Ha történt, akkor mely területeket érintette? (Emeljen ki 3-5 területet)

14. Megvalósult-e a TISZK-ben a felnőttképzés területén tervezett feladat?

1. igen
2. részben
3. nem
- 00.nem tudja
- 99.nem válaszol

15. Mely követelmények valósultak meg leginkább a TISZK rendszer létrehozásával? (Kérem húzza alá válaszát a legfontosabb 6 jellemző kiemelésével!)

1. szakképzés korszerűsítése
2. harmonizált irányítási rendszer az intézmények között és belül
3. együttműködés a gazdaság szereplőivel
4. gyakorlati képzés előtérbe helyezése
5. az egy tanulóra jutó képzési költség csökkentése

6. infrastruktúra fejlesztés (csúcstechnológiás központi gyakorlóhely, épület felújítás, oktatási eszközök beszerzése)
7. modulrendszer bevezetése
8. képzési párhuzamosságok megszüntetése
9. a tanulók munkaerő-piaci elhelyezkedésének esély növekedése
10. közösségi funkciók
11. HR, továbbképzés
12. romák és fogyatékkal élők előtérbe helyezése
13. felnőttképzés, LLL
14. tananyagfejlesztés
15. pályakövetés

16. Volt-e lehetősége a tagintézményeknek javaslatot tenni a TISZK működése során felmerülő problémák megoldására?

1. ha igen, ugorjon a 15.A. ponthoz
2. nem
- 00.nem tudja
- 99.nem válaszol

16.A. Ha igen, akkor milyen módon teheték meg mindezt? (nyitott kérdés – maximum 6 mondattal válaszoljon)

17. Miben látja napjainkban a hazai szakképzés legfőbb problémáit? (nyitott kérdés – maximum 6 mondattal válaszoljon)

INTERJÚVEZETŐ

„A TISZK-ek működésében bekövetkezett változások nyomon követése” c. altémához

Utasítás a kérdezőnek: A megkérdezettek mindvégig a csak a saját intézményről beszéljenek, csak akkor térjenek ki további intézményekre, ha arra a kérdező rákérdez!

Személyes blokk

- Az interjút adó neve:
- életkora:
- iskolai végzettsége
- lakhelye (település megnevezése):
- foglalkozása (TISZK-ben betöltött szerepe):
- a szakképzési területhez kötődő éveinek száma:

Az 1-3 kérdés intézményi struktúrára, a 4-6 és a TISZK a szakképzésben betöltött szerepére, a 7-10 kérdés a TISZK és a jelent helyzet (Szakképzési Centrum) viszonyára kérdez rá.

Szakmai blokk

1. Milyen előzménye/oka volt a TISZK rendszerének létrehozásának? (a válaszadónak jelezzük – csak a legfontosabb irányvonalakat adja meg, ok-okozati szintek beépítésével).
2. A jogi keretekhez képest milyen feladatok diszponálódtak az intézményrendszerhez? Mit tekintett problémás területnek, mit tekintett jól megvalósíthatónak a saját intézménye vonatkozásában? (itt több szálon adhat választ az interjúalany - talán érdekes lehet a szakmai munka mellett a fenntartói, irányítói és a hálózati munka nehézségeinek köre).
3. A TISZK, mint intézmény segítette-e a minőségi szakképzés megvalósulását? (milyen indikátorokkal/mutatókkal tudja ezt láttatni, milyen eredményekben nyilvánult meg mindez? (tanulók, személyi és tárgyi feltételek)
4. Miként tudná megfogalmazni a TISZK-ek előnyeit és hátrányait a most működő Szakképzési Centrumokkal összehasonlítva? Miben látja napjainkban a hazai szakiskolai képzések legfőbb problémáit? Hol/hogyan látja a rendszer hatékonyságának fejlesztési pontjait?
5. A) Milyen módon valósult meg (szerződés, valódi működés, egymásra hatás stb.) a különböző intézményekkel való együttműködés (önkormányzat, csúcstechnológias központi képzőhely tagiskolák, projektmenedzsment)?

B)/ Melyek a gazdasági, munkaerő-piaci szereplőkkel, a gyakorlólhelyekkel történő együttműködés fő jellemzői, sikerek, nehézségek? Voltak-e kapcsolatok, s ha igen

mennyire voltak hathatósak a piaci, az állami és a nonprofit szervezetekkel való együttműködések? Miben nyilvánult meg – ha megnyilvánult – ez az együttműködés?

6. Milyennek látta a TISZK-ek és az RFKB együttműködését, valamint és a kamarával való kapcsolatot? Emelje ki az együttműködések három-három legfontosabb jellemzőjét!
7. Ön szerint, mely TISZK feladatok jelennek meg a Szakképzési Centrumok feladattervében, miben látja ezek sikeres megvalósításának feltételeit? Mondjon három ilyen feltételt!
8. Mely TISZK feladatokat nem vette át a Szakképzési Centrum?